

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

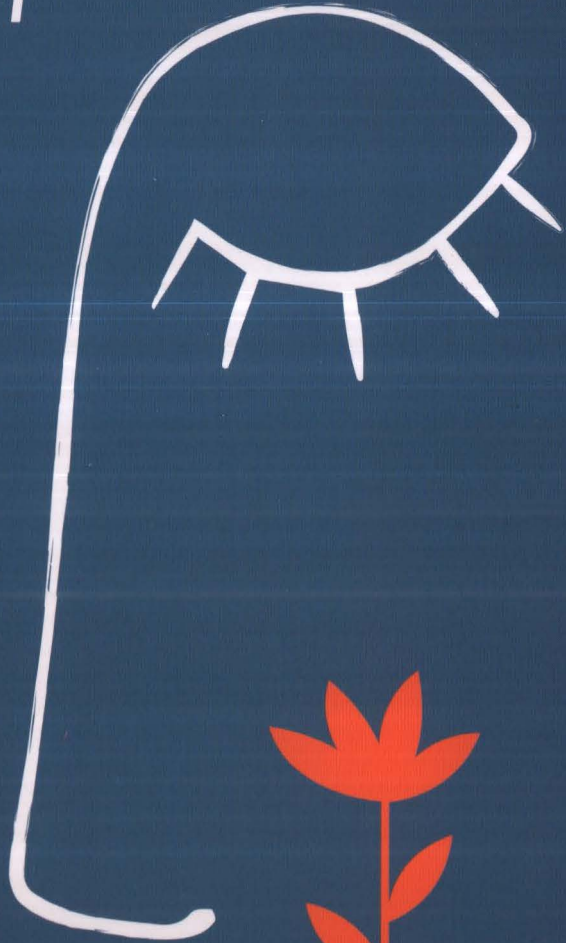
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

mahmut alinak

DEĞİŞİM

Değişim

- Gerçek Bir Hayat Hikâyesi -

Yazılama Yayınevi: 224
Edebiyat: 33

Değişim

- Gerçek bir hayat hikâyesi -

Mahmut Alınak

Kapak Tasarımı: Arzu Melek Sancar

Sayfa Düzeni: Eren Taymaz

ISBN: 978-605-2222-55-3

Birinci Baskı: Temmuz 2021

© Yazılama Yayınevi

Mutlu Basım - Mutlu Print Basım Tic. Lim. Şirketi

Davutpaşa Caddesi, Güven İş Merkezi,

C Blok, No: 256 Topkapı - İSTANBUL

Tel: 0 212 577 72 08

Sertifika no: 48627

Yazılama Yayınevi Hizmetleri Ltd. Şti.

Serasker Caddesi, Osmançık Sokak,

Betül Han, 9/13 Kadıköy - İSTANBUL

Sertifika No: 12411

Tel: 0 216 338 52 59

iletisim@yazilama.com

www.yazilama.com

Değişim

- Gerçek Bir Hayat Hikâyesi -

Mahmut Alınak

ANLATI

Mahmut Alınak 1952 doğumlu, Kars'ın Digor ilçesi Mewreg köyündendir. Uzun yıllar avukatlık ve iki dönem milletvekilliği yaptı. Düşünceleri nedeniyle on defa cezaevine girdi. Değişim kitabını cezaevinde yazdı. Yayınlanmış kitapları: Parlamentodan 9. Koğuş'a, HEP DEP ve DEVLET, Şironun Ateşi, Nazo, Ateşte Yılanmak, Tarihin Çarmihında Güneş Ülkesi, Köpekler Manifestosu, Keşke, Hendekdeki Gelincik.

Yayınlanmayı bekleyen kitapları: Dawo- Tanrı'nın Sesi (Tarihin ilk Malakan romanıdır), Yüzyıl Sonraya Yazılan Mektuplar, Geriye Dönüp Baktığımda.

Kafka, Dönüşüm adlı kitabında böcekleşen bir insanı anlatır. Bu kitap ise, daha çocuk yaşta kin, nefret ve intikam ateşiyle yanıp tutuşan bir Kürt gencinin değişim yolculuğunu anlatıyor.

Peşrev

I

Yazar Ahmet R., haykıra haykıra ağlayan genç adamın yarasına dokunmanın pişmanlığı ve suçluluğuyla, “Çınar istersen ara verelim, sonra konuşuruz,” dedi.

Genç adam kara bir sakalla örtülen esmer yüzünde bir kor seli gibi akan gözyaşlarını avuçlarıyla silerken “Hayır, hayır lütfen devam edelim,” dedi.

Bir yürek, böyle alev alev yanan bir ateşi ve çocukluktan kalma, bu dağ gibi ağır yükü nasıl taşıyabilirdi? Yazar Ahmet R. buna hayret ediyor, “O acıyı yaşamadan bunu anlamak ve tarif etmek mümkün değil,” diye düşünüyordu. Kalem tutan eli dizindeki çizgili defter üzerinde donup kalmıştı. Kendisini kapkaranlık bir kuyuda ymış gibi berbat bir çaresizlik içinde hissediyordu. Genç adamı teselli edecek bir şeyler söylemek istedi, ama dilinin ucuna gelen tüm sözler kifayetsiz kaldı.

Yazar Ahmet R., Çınar’la aynı hücrede kalıyordu.

II

Çınar, Dicle Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunuydu ve PKK’ye üyelik suçlamasıyla kendisine verilen altı yıl üç aylık hapis cezasını çekiyordu.

Fakülte'nin Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'nde okurken, Mezopotamya Gençlik Derneği'nde çalışmaya başlamış, kısa metrajlı pek çok film çekmişti. Film çekimlerinden fırsat buldukça da arkadaşlarıyla birlikte seyyar bir perde ve projektörle mahalle ve parklarda halka açık sinevizyon gösterileri düzenlemişti.

Ayrıca İngilizce, Kürtçe ve matematik dil kursları açmış, bir tiyatro grubu kurup mahallelerde halkın rağbet ettiği oyunlar sergilemişti.

Bir de müzik grubu oluşturup konserler düzenlemiş, hep beraber gitar, bağlama, erbane ve folklor kursları vermişlerdi.

Gelgelelim bunlar Çınar'ın başına dert açmıştı.

Bir itirafçı onun tüm bu çalışmaları örgüte yardım amaçlı yaptığını söylemiş, mahkeme de bu beyanı delil olarak kabul edip örgüt üyeliğinden ceza vermişti Çınar'a.

Cezaevine girdiğinde dört aylık evliymiş. Öğretmen eşiyle üç yıl süren rüya gibi bir beraberlikten sonra arkadaş ve geniş akraba çevresinin katıldığı görkemli bir düğünle evlenmişti.

Cezaevinde eşini çok özlüyor, adeta onunla nefes alıp veriyordu.

Oğlu, o cezaevindeyken dünyaya gelmiş. Konuşkan ve zeki bir çocukmuş. Annesiyle babasına isimleriyle hitap ediyormuş. Gece uyuyacağı zaman, cezaevindeki babasına el sallayıp yatağına "Çınar, iyi geceler," diyerek giriyormuş. Sabahları da güne "Günaydın Çınar," ile başlıyormuş.

Delikanlı havalarındaki bu bücür, uzak bir cezaevinde olan babasının eve döneceği günü hasret ve sabırsızlıkla bekliyormuş.

Cezaevindeki açık görüş günlerinde öğretmen annesiyle birlikte babasını güle oynaya görmeye gelen bu altın çocuk, babasını güldürebilmek için olmadık şirinlikler yapıyormuş.

Ziyaretçi görüş salonunun kapısından içeri girer girmez, bir kuş gibi kanatlanıp babasına koşuyor, kollarına atılıp, "Çınar

hoş geldin,” diyerek, onun sakallı yanağını öpücük yağmuruna tutuyormuş.

Annesi ile babası haftalar süren hasretten sonra oturdukları masada el ele göz göze sohbet ederken, o da kollarını iki yana açıp kuş oluyormuş. Çıkardığı kuş sesleri eşliğinde salonda boydan boya kanat çırpıyor, yerde yuvarlanıp çocuk gönlünce şirinklikler yapıyormuş.

Onun etrafa saçtığı neşe, görüş yerindeki diğer mahpusları ve ailelerini hapisane havasından çıkarıp kahkahalara boğuyormuş. Devlet resmiyetini takınan gardiyanlar bile katıla katıla gülüyorlarmış.

Bir saatlik görüş süresi bittiğinde, “Çınar kendine iyi bak, yakında yine geleceğim,” diyerek babasını öper ve tek ayak üstünde zıplaya zıplaya salondan dışarı çıkarmış.

Ama babası kapanan kapının arkasında gözden kaybolunca, annesinin boynuna sarılıp hıçkırıklara boğulur ve ağlayarak, “Anne, Çınar’ı özledim,” diye feryat edermiş.

Otuz beşini yeni geçmişti Çınar. Ama neredeyse yüz yıllık maceralı bir ömür geçirmiş gibi zengin bir anı listesine sahipti. Oğlunun büyümesini ise öylece uzaktan izlemek durumunda kalmıştı.

Hapishane avlusundaki sabah ve ikindi voltasında ve hücredeki çay molalarında mutlaka anlatacağı bir hatırası olurdu. En çok da Diyarbakır’ı konuşurdu. Diyarbakır ve çevre illerdeki siyaseti avucunun içi gibi biliyordu.

Anlattığı her hatıra hücrede ateşli bir tartışmanın fitilini ateşliyor, günün nasıl bittiği fark edilmiyordu.

III

Yazar Ahmet R. ile Çınar yine bir ikindi voltasındaydılar.

Çınar, çocukluk günlerini ve özellikle de babasını anlatıyordu. Bakışları uzaklara gidip geliyordu. “Babam Kürtlük davasına gönül bağlamış bir insandı,” dedi. “Nerede bir toplantı, miting

ya da yürüyüş olsa oraya koşar, giderken de abilerimi ve beni de yanına alırdı. Ben o zamanlar yedi sekiz yaşlarındaydım. Babamın beni toplantılara, etkinliklere götürmesi göğsümü kabartıyordu. Önemsendiğimi hissediyor, bundan büyük bir heyecan ve memnuniyet duyuyordum.

Gittiğimiz toplantılarda ise devletin mutlaka bir saldırısı olurdu. Ortalık karıştırdı. Polislere taş atmaktan büyük keyif alırdım. Çünkü taş atarken babamın daha çok beğenisini kazandığımı düşünüyordum. Öyle önemliydi babam. Babam demek Kürt olmak, olabilmek demekti.

Babam sayesinde evimiz tüm gün siyaset soluyordu. Her gün sokaktaydık, nerede bir gösteri varsa biz oradaydık.

Babam bunun bedelini beş yıl hapis yatarak ödedi.

Artık yaşlandı ve inanılmaz derecede duygusallaştı. O kaya gibi sağlam adamın yerinde şimdi yeller esiyor. Abilerimi çok özlüyor. Beni burada görmeye geldiğinde iki gözü iki çeşme ağlıyor. Onu yatıştırmaya çabalasam da nafi. Çabalarım ne yazık ki bir işe yaramıyor.

Ama beni görmeye bir senedir gelmiyor babam. Anneme telefonda babam ağlayınca çok acı çektiğimi, hücreye döndüğümde saatlerce kendime gelemediğimi söylemişim. Duymuş. Bu yüzden gelmiyor artık. Sesimi duymak için bazen telefonu alıyor eline ama biz daha iki kelime etmeden çocuklar gibi ağlamaya başlıyoruz. Hem abilerime hem bana hem de kendine...

Babam için de bizim için de büyük bir yaradır, Ramazan abimin ve Mehmet abimin bizlerden koparılışı. Abilerimden sonra, ben her Türk'ü bir kaşık suda boğulması gereken bir düşman olarak görmeye başlamışım.

On iki yaşındaydım ve intikamımı ancak PKK'ye katılarak alabileceğimi düşünüyordum.

Dağa gitmek için pek çok girişimim oldu.

Bir defasında bir PKK milisiyle Dicle'nin bir köyüne gittim.

Gittiğimiz evde kızlı erkekli yedi genç daha vardı. Oradan birlik-te dağa gidecektik.

Herhalde biri ihbar etti, jandarmalar eve baskın yapıp bizi yakaladılar.

Altı gün gözaltında tutulduk, bir kuşluk zamanı mahkemeye çıkarıldık, mahkeme bizi serbest bıraktı. Dışarı çıktığımda devlet tarafından ciddiye alınan ve bu nedenle tahkikata uğrayan bir kahraman gibi hissediyordum kendimi.

PKK'ye katılmak için sonraki aylarda da epey denemem oldu. Ancak her defasında bir aksilik çıktı.

Türk düşmanlığı içinde öyle köz gibi yanarken, karşılaştığım bir kadın hayatımda yeni bir sayfa açtı.”

IV

Çınar'ın geçirdiği değişim müthişti.

Bu yaşanmış hikâyede dünyanın çeşitli ülkelerinde zorba yöneticilerin kanlı iktidarları için din, mezhep ve milliyet farklılıklarını ateşleyerek birbirlerine boğdurdıkları halklar için kulağa küpe olacak dersler vardı.

Kardeş kavgasının sona ermesi için halkların kendi diktatörlerine karşı uyanmaları ve aralarındaki bitmek bilmeyen o kör savaşları bitirmeleri gerekiyordu.

Bu da ancak aydınların cehaletten beslenen bu çılgınlığa karşı halkları aydınlatmalarıyla mümkün olacaktı.

Ahmet R. bu nedenle kendini Çınar'ın yaşadığı değişimi yazmaya mecbur hissetti. Bu insanlığa karşı bir görevdi.

V

Ahmet R. aslında yeni bir kitap yazmayı düşünmüyordu. Cezaevine girinceye kadar... Çünkü didaktik bir muhtevayla yazdığı romanlar ve politik kitaplarla okura her ne vermek istemişse

fazlasını vermişti artık. Öyle düşünüyordu. Bundan sonra yazacağı kitaplarda kendini tekrar etme riskiyle karşı karşıya kalacaktı.

Üstelik roman olarak yazmaya değer bir projesi de yoktu zihninde. Piyasa romanı yazmak da istemiyordu. Çünkü bilindik sıradan konuları romanlaştırmak, bir ortalık malını süslü püslü bir ambalajla yeniden piyasaya sürmeye benziyordu ve okura nafile zaman kaybettirmektir.

İster roman ister tarih isterse şiir kitabı olsun, yazılan her kitabın bir derdi, bir gayesi ve derinliği olmalıydı. Okuyanı bilgilendirmeli ve düşündürmeliydi. Okur kitabı okuyup bitirdiğinde hayat tarzında, hayata bakışında, iç dünyasında ve insan ilişkilerinde bir değişim ve dönüşüm geçirebilmeli, fikren ve ruhen zenginleşmeliydi.

Ahmet R. böyle düşündüğü ve böyle yazdığı için edebiyat dünyasında pek isim yapamamıştı.

Yeni bir kitap yazmayacaktı ama güncel meseleler hakkındaki düşüncelerini yazacağı makalelerle aktarmaya devam edecekti.

Şubat ayının o soğuk şafağında başlayan yeni cezaevi serüveninde bu kitabı yazacağını kendisi de bilmiyordu.

Bir Mahpusluk Daha

I

O sabah derin bir uykudaydı. Evini zangır zangır titreten bir gürültüyle yataktan fırladı.

Bir an deprem olduğunu sandı. Bir an. Ama deprem olmadığını anlaması çok uzun sürmedi. Evin kapısı kırılırcasına dövülüyordu. Üstüne eşofmanını geçirip dehşet içinde kapıya koştu.

Kilitli kapıyı açınca bir polis kalabalığıyla burun buruna geldi.

Ev, uzun namlulu silahlarıyla etrafa korku saçan polislerce kuşatma altına alınmıştı.

Bin sene de geçse yüzünü unutamayacağı bir polis amiri, Ahmet R.'ye evinde arama yapacaklarını ve kendisini gözaltına alacaklarını bildirdi.

Orta boylu, kırklı yaşlardaydı polis amiri. Açık kahverengi gözlerine buz gibi bir soğukluk oturmuştu. Zayıf kumral saçları yana taranmıştı, hafif kır düşen perçemi basık alnında bir kusuru saklarcasına öne dökülmüştü. İnce bir deriyle kaplı olan uzun yüzü diken diken duran birkaç günlük bir sakalla çevrelenmişti. Üstünde kalın gri bir mont, altında da siyah kadife bir pantolon vardı.

İki eliyle tuttuğu mahkeme kararını nutuk çeker bir edayla okurken, kelimeler içeri göçen ince dudaklı ağzından makineli tüfek mermileri gibi takırdayarak fırlıyordu.

Uzun çengel burnunun kanatları sinirli sinirli açılıp kapanıyor, sivri çenesi aceleyle inip kalkıyordu.

Ahmet R. örgüt üyesi olmakla suçlanıyordu.

Amir, mahkeme kararını okuduktan sonra, kahverengi kışlık ayakkabısıyla eve girmek için eşikten içeri adımını içeri atınca, ayakkabısındaki çamur evin tahta döşemesine yayıldı. Ahmet R. bunu keyfilik ve hakaret olarak kabul edip, "Evi kirlettin, ayakka-bılarını çıkart!" dedi sertçe. Polis amiri kısa bir tereddüitten sonra adımını geri aldı, ayakkabılarını dışarıda bırakıp arkasında bir polis ordusuyla içeri girdi.

Seslere Ahmet R.'nin eşi de gelmişti. Polisler paldır küldür içeri doluşunca, "Off ya... Hiç iyi gün görmedik!" dedi hoşnutsuz bir sesle. Bu acıklı ses sonraki zamanlarda Ahmet R.'nin kafasının içinde hep çınlayacak ve zorbalığa karşı duyduğu kızgınlığını harlamaya devam edecekti.

Ahmet R.'nin haberi duyan abisi ve yeğenleri de koşup gelmişlerdi.

Polisler ise arama bahanesiyle evin altını üstüne getiriyorlardı. Her tarafı didik didik arıyorlar ve evi adeta iğne deliğinden geçiriyorlardı. Polisler dahil herkes gergindi.

Ahmet R.'de ise hiçbir tedirginlik yoktu ve şaşkınlık verecek derecede sakindi. Hatta polislerin haline için için gülüyordu. Çünkü alışkındı böyle baskılara. Evi daha önce de defalarca basılıp aranmış, kendisi de birçok defa tutuklanmıştı.

Bir polisin omzundaki kamera her şeyi saniye saniye kaydederken, Ahmet R. kameranın önünde sabah sporunu yapmaya başladı. Polisler ve mahalle muhtarı bu aldırıışsızlık karşısında hayretle birbirlerine bakakaldılar.

Ahmet R., spor yaparken eşinden kahvaltılık bir şeyler istedi ve sporu bitince eşinin hazırladığı kahvaltıya oturdu. Ondaki bu sükûnet polisleri rahatsız ediyordu, onlar da hınçlarını hırpaladıkları eşyalardan çıkarıyorlardı.

Arama saatlerce sürdü.

Ahmet R. bu boy gösterisinden sonra tutuklanacağını biliyordu.

Çıkacağı meçhul yolculuğun ne zaman ve nasıl biteceğini bilmeden eşinin yardımıyla o dağınıklık içinde valizini hazırladı. Gitme vakti geldiğinde ise kışlık elbiselerini giyerek polis ablukası altında dışarı çıktı. Geride kalanlara el sallayıp “Ben demokrasi ve özgürlükler nöbeti tutmaya gidiyorum, hoşça kalın,” diye seslendi. Polis minibüsüne bindi, şehri örten sis bulutu içinde gözden kayboldu.

II

Azılı bir suçlu gibi götürüldüğü emniyet müdürlüğünde bodrumun ikinci katındaki hücrelerden birine koydular Ahmet R.’yi.

Hücrenin yüksek duvarları çıplaktı. Ne bir çizik ne de farklı bir işaret vardı. İçerisi yukarıdan, kirli bir ampulle aydınlatılmıştı. Hücrede ne bir kalorifer peteği ne de elektrik ocağı vardı. Hücre buz gibi soğuktu.

Ahmet R.’nin tahminine göre o katta on iki ya da on üç hücre daha vardı.

Hücrelerde PKK üyesi ve FETÖ’cü olmakla suçlanan kişilerin tutulduğunu sonradan öğrenecekti.

İçerisi havasızdı ve üşüyordu.

Valizinde gömlek, eşofman, kazak, yelek, ceket, palto, ne varsa hepsini giydi. Ayağına da üç çift çorap geçirdi. Neyse ki ayakka-bıları kışlıktı.

Hücrede sadece kahverengi iki battaniye vardı. Uyurken bunları yorgan olarak kullanacaktı.

Battaniyeler kim bilir daha önce kimleri yolcu etmişti ve kim bilir bu battaniyelerin altında ne hayaller kurulmuş ne özlemler harlanmış ne hasretler derlenmiş ne umutlar sönmüştü.

Hücrede bir de betondan bir döşek yapılmıştı. Muşambayla kaplı olan bu beton üzerinde yatacaktı.

Battaniyelere sarınacak ve yastık olmadığı için de başını koluna yaslayarak uyuyacaktı.

Kir ve ter kokan battaniyeler belli ki, uzun zamandır su yüzü görmemişti.

O gece ve hücrede tutulduğu sonraki beş gece boyunca yatar-ken ayakkabılarını çıkarmadı ama ayakları yine de üşüdü. Hatta dondu.

Günün birinde ayağında ayakkabılarıyla uyuyacağını hiç hayal etmemişti.

Çocukluktan beri başı uykuyla zaten dertteydi. En hafif bir tı-kırtı bile uyku düzenini bozuyor, bir daha da uyuyamıyordu. Hücreler ise gece ve gündüz hep faaldi.

Tuvalet gitmek için hücrelerden nöbetçi polisler seslenmeler, açılıp kapanan sürgülü demir kapılarının gürültüsü, tuvalet gidip gelenlerin beton zemindeki ayak sesleri, polis telsizindeki bitmek bilmeyen anonslar onu diken üstünde tutuyor ve uykusunu tarumar ediyordu. Ve ne şanssızlık ki, horlayan birinin yanında uyuyamaz, sabaha kadar ter içinde kıvranıp dururdu.

Bitişik hücrede bir köy muhtarı vardı. Muhtar neredeyse tüm zamanını uyuyarak geçiriyor ve uyurken de feci halde horluyordu.

III

Beşinci gün olmuştu artık. Ahmet R., ellerinin üşüdüğünü fark etti. Ayağa kalkarken ellerini nefesiyle hohlayıp ısıtmaya çalıştı ve dört adımlık hücrede duvardan duvara volta atmaya başladı. Mesafe kısa olduğu için başı dönse de yavaşlayarak yürümeye devam etti. On dakika sonra kanı hareketlenmiş, biraz ısınmıştı.

İçeride dondurucu bir soğukta olsa buna dayanacaktı. Çünkü devletten gelen zorluklara dayanmayı bir görev olarak kabul ediyordu. Elbette ki burada kendisine çay, kahve ikram edilmeyecek,

rahat bir oda tahsis edilmeyecekti. Zorlukları olan bir yola girmişti. Mazlumlar ve hakları gasp edilen halklar için girdiği bu yol meşakkatlerle doluydu ve bu meşakkatlere katlanmak bir görevdi.

Dünyanın her yerinde bu böyleydi. Yoksa tarih diye bir şey olmazdı ve zulüm dünya var oldukça sürüp gidecekti.

Zulme başkaldırmanın ve özgürlüğün bir bedeli vardı ve bu bedel her neyse ödenecekti.

“Çile yollarında yürümeyen halklara özgürlük ve mutluluk yok,” diyordu kendi kendine.

Ahmet R., bunun bilincinde olarak derin bir sükûnet içindeydi. Zorluklarla arasına inançla ördüğü bir duvar çekmişti. Hiçbir güçlük onu esnetemeyecek ve o duvarda gedik açamayacaktı.

Hücredeyken, dışarıda olduğu gibi sabah ilk işi spor yapmaktı. Sonra da göz egzersizi yapıyordu. Böylece onca yaşına rağmen yeterli ışık varsa gözlük kullanmadan kitap okuyabiliyordu.

Zaten tüm zamanını hücrenin ölü ışığında kitap okuyarak ve ara ara volta atarak geçiriyordu.

TEM amiri gelip, “Adliyeye götürülüyorsunuz,” dediğinde de volta atıyordu.

Hücreden çıkıp birkaç polisin arasında sekiz-on adımlık koridordan sağa dönünce, duvarın dibinde ikişer kişi halinde birbirlerine kelepçelenmiş altı kişiyle göz göze geldi. Onlar da gözaltındaydı ve tuvalete gidip geldiklerinde Ahmet R. ile selamlaşmışlardı. O selamlaşmalarla bir aşinalık oluşmuştu işte.

Tam onlara hâl hatır sorarken polislerden biri Ahmet R.’ye kelepçe takmak istedi.

Ahmet R., kelepçeyi bir kölelik halkası olarak değerlendiriyordu. Polise buz gibi bir bakış fırlatarak, “Kelepçe takmayacağım,” dedi. Bu söz üzerine polisin kelepçe tutan eli tereddütle havada asılı kaldı.

Birkaç adım ötede duran polis amiri elindeki telsizi Ahmet R.'ye doğru tehditle sallayarak, üst perdeden bir sesle, "Olmaz öyle şey! Herkes nasıl kelepçe takıyorsa sen de öyle takacaksın!" dedi. Yorgun ve uykusuz olan Ahmet R., bir tartışmaya girmek ve polislerle cebelleşmek istemiyordu. Alttan alarak, "Bu kadar polisin arasında kaçacağımı düşünmüyorsun herhalde," dedi.

Amir telsizli elini kızgınca havaya kaldırarak, "Bir buhran geçirip kaçma teşebbüsünde bulunmayacağını nereden bileyim!" dedi.

Ahmet R., kaşları yukarı kalkarak gülümsedi, "Ben mi kaçacağım? Çok komik!" dedi.

Polis amiri ile Ahmet R. tartışırken, bileklerinde kelepçelerle duvar dibinde bekleyenler ürkmüş bir halde onlara bakıyorlardı. Ahmet R. bir an onlarla göz göze geldi. "Lütfen! Kelepçe takmalarına izin ver, yoksa seni hırpalayacaklar," yalvarışı vardı o bakışlarda.

Ahmet R., acı bir yalnızlık içindeydi. Dört duvar arasındaydı ve ona kendisinden başka yardım edecek kimse yoktu.

Devletin yedi yüzyıllık oturmuş demirden bir kuralına karşı çıkıyordu. İş zordu ve çelik bir iradeye ihtiyacı vardı.

Kelepçeye izin verecek olsa iç dünyasında ağır bir yenilgi alacak ve ruhen baş eğmiş olacaktı. O zaman da kendisini bir böcek gibi hissedecek ve hem kendi halkı hem de diğer mazlum halkların geleceği hakkında o güne kadar ileri sürdüğü bütün sözlerinden, değerlerinden ve iddialarından vazgeçmiş olacaktı. Bu da onun yaşarken ölmesi demekti.

Öyle ölmektense, burada ölmek en iyisi, diye düşündü. Kelepçe ancak cesedine takılabilecekti! Bunu sonraki aylarda mahkeme-de de söyleyecekti.

Amirin öfkeli sesiyle düşüncelerinde uyandı. Amir, "Babam da olsa kelepçeyi takarım. İşimizi zorlaştırma!" diye bağıırıyordu.

Amirin direktifi üzerine polis memuru tekrar hamle yapıp bileğine kelepçe takmaya kalkıştı. Ahmet R., polisin elini itince arbede çıktı.

IV

Amir ve diğer polisler alışkın olmadıkları bu direnç karşısında şaşkına dönmüşlerdi.

Ahmet R.'nin bileğine kelepçe ilk defa 12 Eylül Darbesi sırasında vurulmuştu. O zamanlar bütün dünya onunla dalga geçiyormuş gibi utanmış, bileklerindeki kelepçeyi kendinden bile saklamaya çalışmıştı.

Ama sonraları buna alışmış, bileklerine kelepçe takıldığında yadırgamaz olmuştu. Hatta artık bunu doğal bir uygulama olarak görüyordu.

Zulme alışmak herhalde böyle bir şeydi.

Ancak aradan geçen zaman içinde değişmiş ve kelepçenin onur kırıcı olduğu sonucuna varmıştı.

Devletler insanlara kelepçe vurarak onları ruhen teslim almak ve kişiliklerini yok etmek istiyorlardı!

Her ne pahasına olursa olsun kelepçeyi kabul etmeyecek ve direnecekti.

Onunla polis arasında itiş kakış sürerken, bileklerinde kelepçelerle duvarın dibinde bekleyen o altı kişi kocaman gözlerle onları seyreliyorlardı.

Polis amiri, Ahmet R.'deki iç kararlılığı sezmiş olacak ki "Tamam bırak, gerek yok," dedi polise.

Ahmet R., daha sonra diğer kişilerle birlikte adliyeye götürüldü.

V

Adliyede onu avukat olan iki oğlu ve yine avukat olan iki yeğeni bekliyordu.

Günler süren uykusuzluk ve havasızlık nedeniyle solgun görünüyordu. Tıraş olmadığı için ağarmış sakalı onu daha da bitkin gösteriyordu.

Dosyaya bakacak savcı ve hâkim, onu ve avukatları adliyede saatlerce beklettiler. Tabii ki keyfiydi.

Ahmet R., başında bekleyen polisler bir ara tuvalete gitmek istediğini söyledi.

Yanında bir polisle tuvalete gitti, tuvaletten içeri girince polis, “Kapıyı açık tut!” dedi.

O, şaşırarak kapıyı kapatmak istediye de polis bir ayağını kapıyla eşik arasına koyarak engel oldu.

“Lanet olsun, bu insanlık değil,” diyerek tuvaletten geri çıktı.

VI

Uzun saatlerden sonra savcı ve hâkim formaliteyi tamamlamak üzere ifadesini aldılar ve tutuklanmasına karar verdiler.

Ahmet R., akşam saatlerinde polislerce cezaevine götürülmek üzere asansörün önünde avukatlarıyla vedalaşırken TEM Amiri polisler bir kez daha “Kelepçe takın!” diye emir verdi.

Belli ki, emniyet müdürlüğünde kelepçe takamadığı için zedelenen gururunu tamir etmek istiyordu.

Gelgelelim Ahmet R., kararlıydı; ne pahasına olursa olsun bileklerine kelepçe vurdurmayacaktı. Tuvalette başında dikilmek isteyen o karanlık bakışlı polis, kemerine takılı olan metal kelepçeyi çözüp, kerpeten gibi kavradığı Ahmet R.’nin bileğine takmaya kalkıştı.

Ahmet R., bileklerini ondan kurtarmaya çalışırken, aralarında çekişme oldu. Diğer polisler de harekete geçince asansörün önü bir anda ana baba gününe döndü.

TEM amiri bağırıp çağırarak ortamı germeye ve avukatları kışkırtmaya çalışıyordu. Avukatlar ise soğukkanlılıklarını koruyup Ahmet R.’nin o arbedede zarar görmemesi için çırpınıyorlardı.

Adliye çalışanları binayı sarsan gürültü üzerine odalarından çıkmış, şaşkınlıkla bu kargaşayı seyrediyorlardı.

Avukatlardan biri TEM amirinin müdahalesine rağmen kargaşayı telefonla çekiyordu. TEM amiri şiddet kullanmadan Ahmet R.'ye kelepçe taktıramayacağını anlayınca ısrardan vazgeçti.

Birkaç polis Ahmet R.'yi asansörle indirip kaçırırcasına adliye-den çıkarırken, üst katta avukatlarla polisler arasındaki bağırış çağırışlı çekişme devam ediyordu.

VII

Ahmet R. önce muayene için hastaneye götürüldü. Avukatların başına bir iş gelmiştir diye üzgün ve kaygılıydı. Buna sebep olduğu için de suçluluk duyuyordu. Ama ne yapabiliirdi ki! Ellerini uzatıp, "Alın bileklerime kelepçe takın," diyemezdi. Bedeli ne olursa olsun bunu yapmayacaktı, fakat gençler için kaygılanmaktan da kendini alıkoyamıyordu.

Hastaneden sonra hapishaneye götürüldü.

Hapishanenin resmi soğuk havası içini üşütürken, bir gardiyan tüm bedenini yoklayarak üstünü sıkı bir şekilde aradı. Başka bir gardiyan ise Ahmet R.'yi X-ray cihazından geçirdi.

Bu iki arama yetmemiş olmalı ki, bir de konulacağı C-2 hücresinin önünde hem elektronik cihaz hem de el ile tekrar arandı.

Bir gardiyanın açtığı demir kapıdan hücreye girdiğinde, birkaç genç oturdukları beyaz plastik sandalyelerde televizyon seyrediyorlardı.

Hoş geldin Mamoste!

I

Gençler onu görünce yüzlerini aydınlatan bir tebessümle ayağa kalktılar.

Ahmet R. gülümseyerek “Merhaba arkadaşlar, iyi akşamlar,” dedi. Rahatsızlık vermişçesine mahcuptu.

Gençler, “Merhaba, hoş geldin,” diyerek, Ahmet R. ile el sıkıştılar. Bu sıcak karşılama sürerken, üst kattaki yatakhanein merdiveninden kırklı yaşlarda, saçına ak düşmüş bir mahpus aşağı iniyordu. Yüzünde candan bir tebessümle, “Ooooo, Mamoste hoş geldin,” dedi.

Ahmet R. ona teşekkür edip “Kusura bakmayın, ben sizleri tanıyamadım,” dedi.

Merdivenden inmekte olan mahpus, “Bizi çıplak ayakla buzun üstünde tutmuştun,” dedi geniş bir gülümsemeyle.

On dört yıl önceki bir kitlesel basın açıklamasından söz ediyordu.

II

Ahmet R.’nin de aralarında olduğu bir kalabalık, devletle PKK arasındaki çatışmalarda hayatlarını kaybeden gençlerin anne ve babalarının acılarını hissedebilmek için bir yürüyüş düzenlemişti. Yıllar önce.

Ellerinde kanı sembolize eden kırmızı boyalı pankartlarla şehirde yürüyüş yapmış, sonra da çıplak ayaklarla buz ve kar üzerinde basın açıklaması yapmışlardı.

O bıçak gibi keskin soğuğu iliklerinde hissettikleri açık hava toplantısında basın metnini Ahmet R. okumuştı.

Ahmet R. saçına kır düşmüş mahpusa hoşnutlukla gülümseyerek, “Anlaşıldı, birbirimizi tanıyoruz,” dedi ve onunla kucaklaştı. Nereden nerelere gelmişlerdi. Hayat, mücadele demek buralara getirmişti ikisini, oradakileri.

III

Sonra topluca beyaz plastik sandalyelere otururken, Ahmet R., onlara isimlerini ve memleketlerini sordu.

Hücrede sekiz kişiydiler.

Ahmet R., “Bunca ismi ezberimde tutmam biraz zor olacak,” diye kaygılanarak, isimlere odaklanmaya çalıştı. Ama sohbet ilerleyince, korkusunun yersiz olduğunu şaşırarak gördü, bir saat sonra hepsinin ismini öğrenmişti.

Ahmet R.’nin de gelmesiyle birlikte hücrede dokuz kişi olmuşlardı.

Devletin yetkili ağızları, yirmi metre karelik hücreye *koğuş*, hücrenin önündeki yedi adım uzunluğunda ve dört buçuk adım genişliğindeki çıplak beton avluya da *bahçe* diyorlardı.

Bahçe dedikleri avlunun duvarları sekiz metre yüksekliğindeydi ve sadece bir parça gökyüzü görünebiliyordu. Ve güneş, bu beton avluya zaten yedi ay boyunca uğramıyordu. Mahpuslar bu ayları güneşsiz geçiriyorlardı.

Avlunun beton çatlaklarında bir otun yeşermesine bile izin verilmiyordu.

Hücreden merdivenle yatakhaneye çıkılıyordu. Mahpuslar uç uca betona gömülen demir ranzalarda baş başa vererek uyuyorlardı.

Ahmet R. içeride sigara içildiğini görünce telaşlandı, çünkü kronik bronşiti vardı ve sigara dumanına bir saat bile dayanamazdı. Bu durumda sigara içilmeyen başka bir hücreye geçmesi gerekecekti.

Biraz da çekinerek bronşit olduğunu, daha önceleri kaldığı cezaevlerinde gündüz avluda, akşamları ise tuvaletin önündeki bölmede sigara içildiğini söyledi. Sigara içen mahpuslar göz göze bakıp, sessizliğin diliyle anlaştılar ve “Önemli olan senin sağlığındır, biz de tuvaletin olduğu bölmede sigara içeriz,” dediler.

Ahmet R. buna gönülден sevindi, minnettarlıkla onlara teşekkür etti.

Bu arada hücrenin o günkü nöbetçisi semaverde çay demlemiş, çiçekli bir muşambayla örtülen plastik masaya ekmek, peynir ve zeytin koymuştu.

Ahmet R. gün boyu bir şey yememişti, açtı ama iştahı yoktu. Yorgun ve gergindi. Avukat yeğenlerinin ve oğullarının, kelepçeye karşı çıkarken kendisini polislerden korumak için gösterdikleri çaba ve kapıldıkları o dehşet, gözünün önünden gitmiyordu. İçinde zehir gibi bir acılık vardı.

Kendisini zorlayarak bir iki lokma ekmek, birkaç zeytin ve biraz da peynir yedi. Günlerdir çay içmemişti, dört beş bardak çay içti.

Konuşulacak çok şey vardı, zamanın nasıl geçtiğini anlayamadılar.

Hücrede gece saat on birde yatılıyordu.

IV

Ahmet R. onca yorgunluğa rağmen o gece pek uyuyamadı. Kendisi ile ilgili herhangi bir kaygısı yoktu. Tutuklanmayı metanetle karşılamıştı. Cezaevine girmek dünyanın her yerinde aydınların ortak kaderiydi, o da bu kaderi paylaşıyordu. Avukatların adliye-deki arbedede polis saldırısına uğramış olmalarından endişe ediyordu. Bu da onun huzurunu kaçıırıyordu.

Ranzanın alt katında yatıyordu. Yukarı baktıkça üstteki ranzanın demir döşemesiyle göz göze geliyor, bu da onu gençlik günlerine götürüyordu.

Her şey dün gibiydi. O sabahı hiç unutmamıştı, unutamazdı da. Henüz yirmi dört yaşındaydı ve cezaevine ilk defa girmişti. Sabah gözlerini açıp üstündeki ranzayı görünce önce rüya gördüğünü sanmıştı. Ancak bunun bir rüya olmadığını anlaması uzun sürmemişti. Dışarıya yakıcı bir özlem duymuş, duygularını dizginlemekte epey zorlanmıştı.

Aradan geçen yıllar içinde cezaevlerini uğrak yerlerden biri olarak görse de ürktüğü o ilk sabahı hep tebessümle hatırlıyaktı.

Neyse ki, sonraları ranzalarda yatmaya alışmıştı.

V

Ahmet R., uykusuz geçen gecenin sabahında yataktan erken çıkmış, gardiyanların saat yedide kapısını açtıkları avluda yürüyüş yapıyordu.

Saat sekiz sıralarında sayım için anons yapılırken, diğer mahpuslar günlük kıyafetleri içinde aşağı indiler.

Ahmet R., onları, "Roj baş," diyerek karşıladı. Herkesin yüzünde candan bir tebessüm vardı.

Hücrede mahpuslarca karara bağlanmış bir iç disiplin vardı.

Günlük yaşam kahvaltıdan sonra başlıyordu. Her gün bir kişi nöbetçi oluyordu. Hücrenin kolektif yönetiminden ve işlerinden o sorumluydu.

Ahmet R.'yi yaşı nedeniyle bundan muaf tutmuşlardı.

Hücrede tam bir kardeşlik havası esiyordu ve Ahmet R. buna büyük bir hayranlık duyuyordu.

İlk günü daha çok sohbet etmekle geçirdiler. Gerek onun gerekse diğer mahpusların birbirlerine anlatacakları çok şey vardı.

VI

Hücredeki ortak yaşama zorlanmadan uyum sağlamıştı.

Tutuklanışının üçüncü günüydü. Akşam saat altı sıralarında hücrenin demir kapısı şangırtıyla açıldı, iki gardiyanın önünde genç bir adam içeri girdi. Anlaşılan misafirleri vardı.

Hücredekiler gözlerinde büyüyen bir merakla ayağa kalkıp genç adamla el sıkıştılar, sıcak bir hoşbeşten sonra da tanışma sohbetine oturdular.

Genç adam Ahmet R.'yi görünce, epeydir görmediği bir yakınıyla karşılaşmış gibi, yüzünde ışıyan bir heyecanla gülümsedi.

TEM'de konuldukları hücrelerden birkaç defa göz göze gelmiş, uzaktan merhabalaşmışlardı.

Sohbet sürerken, o günkü nöbetçi semaverin başına geçip, yeni hücre arkadaşları için kahvaltılık bir şeyler hazırlamaya koyulmuştu.

Hapis yatanlar bilirler; her yeni gelen mahpus dışarı açılan bir pencere, yeni bir ses, soluk ve havadistir.

Genç adamın adı adı Ali Hajlon'du. İran'dandı, Doğu Kürdistanlı'ydı. İnşaat işçiliği ve çobanlık yapıyordu.

Türkçe tek kelime bilmiyor, Kürtçe ve Farsça'yı seri bir halde konuşuyordu. Evliydi, iki çocuğu vardı. Bir de yaşlı bir anne ve babası vardı. Ailenin tek çalışanıydı.

"TEM'de bana çok eziyet ettiler," dedi. "Burada kimsem olmadığı için ne gelen ne de gidenim vardı. Moral olarak bitmiş, ümitsizliğe kapılmışım."

Çevik bakışlarını Ahmet R.'ye çevirerek, "Sen kelepçeye direnince ben yeniden dünyaya gelmiş gibi oldum," diye devam etti. "Sana kelepçe takmak istediler, ama sen karşı çıktın ve taktırmadın. Senin o hareketin beni diriltti, moral ve cesaret verdi. Kendi kendime, 'Bu yaşlı adam ki böyle direniyor, artık bana ne yaparlarsa yapsınlar dayanacağım,' dedim."

Ahmet R. bu genç adama –bilmeden- dayanma gücü aşıladığı için çok mutlu olmuştu.

Ali, dağdaki bir PKK'liye benzetildiği için tutuklanmıştı.

PKK'li bir grup dağda fotoğraf çekirmiş ve bu fotoğraf bilinmez bir yolla emniyet ya da MİT'in eline geçmişti.

Ali işte o fotoğraftaki PKK'lilerden biri olmakla suçlanıyordu. Her ne kadar, "Ben o kişi değilim," demişse de kimseye sözünü dinletememişti.

Ahmet R.'yi, kargaları bile güldürecek bir afra tafrayla tutuklayan hâkim ve savcı, işte bu dayanaksız suçlamayla Ali Hajlon'u tutuklamışlardı.

Ali'nin ilk tutuklanmasıydı, hiç yabancılık çekmeden hücredeki-lerle hemen kaynaştı ve her biriyle candan bir ahbablık kurdu.

Hapisliği umursamıyordu, ama yoksulluk cenderesinde olan ailesi için kaygılanıyor, neyle geçinecekler, ne yiyip içecekler diye kasvetli düşüncelere dalıp dalıp gidiyordu.

Fotoğraftaki kişi kendisi olmadığı için bir an önce serbest bırakılmayı bekliyordu. Ama beklediği tahliye bir türlü gelmeyecekti.

Ali'nin fotoğraftaki PKK'li olmadığı çıplak gözle bile seçilebilir-ken, fotoğraflar yine de mukayese için ileri incelemeye gönderil-mişti, Ankara'ya. Sonuç ancak yedi buçuk ay sonra belli olacaktı.

Gerçek, Ali'yi tutuklayan hâkim ve savcının suratına bir tokat gibi inecekti: Ali, fotoğraftaki PKK'li değildi!

Hapishanelerde "gizli tanık" iftiralari ve başka uyduruk neden-lerle binlerce insan Ali Hajlon ile aynı kaderi paylaşıyordu.

İnsanların özgürlüklerini fütursuzca gasp eden hâkim ve savcılar -zamanı geldiğinde- bunun bedelini o hücrelerde yatarak ödemeliydiler. Buna "adli hata" denemezdi. Bu, bir insanın hayatına karşı girilen bir suikast ve insanlık suçuydu.

Şayet devlet adil olsaydı, o hâkim ve savcı işledikleri bu suç nedeniyle Ali'nin yattığı o hücrede gün sayıyor olacaktı.

28 *Hoş geldin Mamoste!*

Hakkında takipsizlik kararı verilecek ve sessiz sedasız serbest bırakılacaktı. Ve tabii ki kimse Ali'den, ailesinden özür bile dilemeyecekti! Genç bir insanın hayatından çalınan bu yedi buçuk ayın hesabının verilmesine ne gerek vardı ki!

Ne de olsa Ali'lerin hayatları ucuzdu!

Selam

I

Hücrede günler akıp giderken, bir akşamüzeri FETÖ davası sanığı bir subaydan Ahmet R.'ye selam geldi. Selamı o gün hastaneye çıkan genç hücre arkadaşı, Emrah Duman getirmişti. Tutuklu kaldığı üç yıl boyunca birçok mahpusla hapis yatan ve nicelerini bu hücreden yolcu eden Emrah bir rahatsızlığı nedeniyle hastaneye gitmişti.

Mahpuslar askeri bir araçla hastaneye ve adliyeye götürülüyorlardı.

Emrah hastane dönüşünde anlattı: Kendisinin bindirildiği araçta FETÖ davasından tutuklu olan bir subay da varmış. Subay gözaltı günlerini anlatırken, "Hücre, alışık olmadığımız ve hayal bile etmediğimiz feci bir ortamdı. Şaşkınlık içindeydik. Hayatla bağımız kopmuş, üstümüze ölü toprağı serpilmişti. Gözaltında yaşlı bir adam vardı, onu kelepçelemek istediler, ama reddetti. Ne ettilerse direndi, kelepçe taktırmadı. Onu görünce üstümüzdeki ölü toprağı kalktı, canlanıp kendimize geldik," demişti.

Emrah, "O yaşlı adam bizim hücrede kalıyor," demişti.

Tutuklu subay, acı çektikleri ve psikolojik bir çöküntü yaşadıkları o ortamda kendilerine cesaret aşıladığı için Ahmet R.'ye minnettarlığını belirtmiş ve selam yollamıştı.

Gurur duydu, onur duydu. Demek ki direnişi izleniyor, görölüyor ve akıllarda kalıyordu.

II

Ahmet R. böyle hoş haberlerle mutlu olurken, bir sabah kötü bir kaza geçirdi.

Çatıdaki karlar sabah güneşiyle eriyip avluya damlamış ve güneş yüzü görmeyen soğuk avlunun beton döşemesinde ince bir tabaka halinde donmuştu.

Ahmet R. sabah sporu için hücrenin demir kapısını açıp dışarı adım atınca, buzda kayarak başını şiddetli bir şekilde betona çarptı.

Başının içinde bir bomba infilak etmişti sanki.

Düştüğü yerden ayağı kalkmak istediye de şiddetli ağrıdan kalkamadı. Hücre arkadaşları canhıraş bir telaşla koşup onu içeri taşdılar.

Oturduğı sandalyede başı yana düşmüş bir halde kesik kesik soluk alıp verirken, gençler beyin kanaması geçireceğinden endişe ederek avludan avuçlar dolusu kar getirip başına koydular.

Kapatıldıkları hücrede yapabilecekleri başka bir şey yoktu. Gençlerden biri telaşla butona bastı, gelen gardiyana kazayı haber verdi.

Ahmet R. oturduğı sandalyede on beş dakika kadar dinlendikten sonra gardiyanlarca hapishane doktoruna götürüldü. Doktor onu muayene etti, sonra da beyin kanaması şüphesiyle hastaneye sevk etti.

Hasta mahpusların hastaneye kelepçeyle götürüldüklerini ve doktorların ekseriyetle kelepçeleri açtırmadan onları muayene etmek istediklerini, ancak mahpusların bunu protesto ederek muayene olmadan hapishaneye geri döndüklerini gazetelerden biliyordu.

şimdi de kendisi kelepçe vurularak hastaneye götürölmek istenecekti.

Doktora muayene olduktan sonra hücreye daha yeni dönmüş-tü ki, gardiyanlar gelip hastaneye götürülmesi için hazırlanmasını istediler.

İşte o kritik anda bir karar vermesi gerekiyordu. Ya bileklerine kelepçe takılmasına rıza gösterecekti ya da bunu reddedip hastaneye gitmeyecekti. Eğer doktorun dediği gibi beyin kanaması geçirecek olursa, bu da apaçık ölmeyi göze alması demekti.

Tereddüt etmeden, beyin kanamasından ölse bile kelepçeyle hastaneye gitmeyeceğine karar verdi.

Gardiyanlar onu hücreden almaya geldiklerinde, kendisine kelepçe vurulacaksa hastaneye gitmeyeceğini bildirdi. Gardiyanlar kısa bir şaşkınlık geçirip durumu amirlerine bildirmeye gittiler.

Hücreye gergin bir sessizlik çökmüştü. Kritik bir andı ve zaman durmuş gibiydi.

Gardiyanlar birkaç dakika sonra tekrar geldiler ve ondan sorumluluğu üstüne aldığına dair bir belge istediler. O da istenen belgeyi yazıp gardiyanlara verdi.

Daha sonra iki kişi onu yatağına taşıdı. Başında şiddetli bir ağrı ve zonklama olsa da yatağa uzanınca bedeninde hoş bir hafifleme ve rahatlama hissetti.

Yatakta sırtüstü uzanmış, ölümü düşünüyordu.

III

İnsan tuhaf bir varlıktı. Zamana ve ortama göre bazen bir serçe kadar ürkek ve mecalsiz, bazen de hırçın bir dağ gibi sert ve baş eğmez oluyordu. Bazen ölümden köşe bucak kaçardı, bazen de ölümü rahat bir yolculuğa çıkacakmış gibi sakinlikle karşılardı.

Başka zaman ölüm düşüncesi herkes gibi onu da ürpertirdi. Ama şimdi öyle değildi. İçinde bir ses, "Kelepçe mi, yoksa ölmek mi?" diye soruyordu.

O, "Ölmek!" diye cevap veriyordu.

Ölüm, çiçek pembesi bir gülümsemeyle az ötesinde duruyordu. Kan donduran o korkutuculuğu uçup gitmişti.

Bu duyguyla ilk defa yüzleşiyor ve buna hayret ediyordu.

Bıçak kemiğe dayanmış ya da geri dönülmez bir yola girilmiş ise, ölüm korkusu uçup gidiyordu. Yarım saat geçmemiştir ki, hücre kapısının mazgalı tekrar açıldı, bir gardiyan hastaneye giderken kelepçe takılmayacağını haber verdi.

Hücrede bir sevinç rüzgârı esti, herkesin yüzü güldü.

Giyinip hücre arkadaşlarıyla vedalaştı ve açılan kapıdan koridora çıktı.

IV

Sanki kaçmaya kalkışacakmış gibi, jandarmalar ve polisler dışarıda şaşırtıcı bir tedbir almışlardı. Buna içten içe güldü.

Ring aracıyla hastaneye giderken, akşam güneşinin çiçek sarısına boyadığı şehrin tanıdık cadde ve sokaklarında akıp giden kalabalığa bakıyor, ölüm korkusunun savaşların kızgın anında ve hapishanelerdeki hak mücadelesinde uçup gittiğini düşünüyordu.

Hastane epey kalabalıktı. Yüzler solgundu, bakışlara bir dalgınlık ve yorgunluk çökmüştü.

Jandarmalar arasında bazı tanıdıklarıyla göz göze geldi, tebesüm ederek onlarla başıyla selamlaştı.

Eskiden olsa kendisine böyle bostan hırsız muamelesi yapıldığı için utanır, gözlerini yere indirirdi. Ama şimdi gözlerinde çakmak çakmak bir ışıkla dimdik yürüyor, başını gururla arka atıyordu.

Mesai saatinin bitmesine dakikalar kalmıştı. Cezaevi idaresi daha önceden hastaneye haber vermişti, beyin cerrahı bir doktor odasında beyaz önlüğü içinde onu bekliyordu.

Bekletilmeden tomografi cihazına alındı.

İşlemler el çabukluğuyla görülüyordu. Doktor birkaç dakika sonra bilgisayardan tomografi sonuçlarına baktı ve hayati bir tehlike olmadığını söyledi.

Ahmet R. kendi evindeymiş gibi rahattı ve doktorla ahabıymış gibi sakinlikle sohbet ediyordu.

Asker ve polisler arasında hapishaneye geri dönerken, evinin olduğu mahalleden geçtiler. Gözleri uzaktan evini aradı, evi gök mavisi gömleği içinde tebessüm ederek ona el salladı ve yüksek binalar arasında şimşek çakışı bir hızla kayboldu.

Eskiden olsa ev hasreti bir ateş gibi içini yakardı. Ama şimdi önünde büyük bir hedef vardı ve büyük hedeflere ulaşmak için büyük meşakkatlere katlanmak gerekiyordu. Özgürlükler bedel ödenmeden ne yazık ki kazanılamıyordu.

V

Hastane pek uzak değildi, on beş yirmi dakika sonra hapishaneye varmışlardı.

Hücre arkadaşları hayati bir tehlike olmadığını öğrenince tek yürek halinde sevindiler.

Ahmet R. saatler sonra bir su bardağı dolusu çay içerken, aynı kaderi paylaştığı o genç insanlara minnettarlık duyuyordu.

Başında şiddetli bir ağrı vardı ve yorgundu. Çay içtikten sonra yatağına uzandı, başındaki zonklamayı dinleyerek üstündeki yorgunluğu atmaya çalıştı.

Çınar

I

Bir hafta sonraydı ve saat akşamın sekizini gösteriyordu.

Ahmet R., yatakhaneinin demir parmaklıklı penceresinden bir yıldız görme ümidiyle avlu duvarının üstünden gökyüzüne baktı, ama nafiye, yıldızlar görünmüyordu. Göğün tavanı kapkara bir bulutla sıvanmıştı. Derin nefesler alıp ciğerlerine temiz havayı çekti, sonra da elinde bir defter ve kurşun kalemle, yatağının kenarında oturmakta olan Çınar'ın yanına gitti.

Çınar, parmaklarını dizlerinin üzerinde kenetlemiş, gözleri kesif bir düşünceyle önündeki boşluğa kilitlenmişti.

Ahmet R.'nin geldiğini fark edince, toparlanıp mavi çarşafı yatağında ona yer açtı.

Ahmet R. defteri dizine koyup yatakta rahat bir pozisyon aldı ve sonra "Çınar," dedi. "Senin hikâyeni yazmak benim için bir görevdir. Sen hikâyeni anlatmakla sadece Kürt, Türk ve bu coğrafyada yaşayan diğer halklara değil, dünya zorbalarının -sen bunlara insan kasapları da diyebilirsin- birbirlerine kırdırdıkları mazlum halklara da ışık tutmuş olacaksın."

Çınar, yüzünde beliren kahırlı bir ifadeyle ellerini iki yana açıp, "Umarım öyle olur," dedi ve iç çekerek anlatmaya başladı.

O konuşuyor, Ahmet R. de dizindeki deftere not alıyordu.

Akşamları yatakta böyle oturarak sohbet ediyorlardı.

Sohbetleri on beş gün kadar sürdü.

Çınar bu sohbetlerin birinde, "Biz yedisi kız, dördü erkek on bir kardeşlik. Ama iki abim artık yok!" dedikten sonra dertli dertli ağlamıştı. İçinde büyüyen hasret ateşi işte o zaman zincirlerini koparmıştı.

Ve Ahmet R. de, genç adamın derdini istemeden deştiği için pişmanlık ve suçluluk duyarak, "Çınar, istersen ara verelim, sonra konuşuruz," demişti.

Ama Çınar gözyaşlarının düğümlediği boğuk bir sesle, "Hayır hayır, devam edelim," diye ısrar etmiş ve iç çeke çeke hikâyesini anlatmayı sürdürmüştü.

II

Babam sağlık memuruydu, aldığı maaş kalabalık ailemizi geçindirmeye yetmiyordu. Açlık sınırında yaşıyorduk.

1998 yılıydı ve ben ön üç yaşındaydım. O ders yılında ortaokul ikinci sınıfa gidecektim. Bizim mahallede Ömer adında bir akrabamız vardı. Yaz aylarında akraba çevresinden birkaç erkek ve kadınla Sakarya'ya fındık toplamaya gidiyordu.

Kırk, kırk beş yaşlarındaydı Ömer. Uzun boylu, ince esmer yüzlüydü. Yüzünde ilk dikkat çeken, kepçe kulaklarıydı. Moraran dudaklarından sigara hiç eksik olmazdı. Tütün tabakasında her zaman içilmeye hazır birkaç sigara olurdu.

Hem okul harçlığımı çıkarmak hem de ailemin geçimine yardımcı olmak için fındık toplamaya ben de gitmek istedim. Ancak annem ve babam yaşım küçük olduğu için karşı çıktılar.

Ağladım, günlerce yalvarıp yakardım, sonunda onları razı ettim. Sevinçten uçuyordum. Mahalledeki arkadaşlarıma bu büyük haberi vermek için evden yıldırım gibi çıktım. Her karşılaştığım arkadaşşıma kasılarak, Sakarya'ya fındık toplamaya gideceğimi söyledim.

Az sonra bir arkadaş kalabalığı içinde buldum kendimi. Arkadaşlarım merak ve gıptayla beni dinliyorlardı. Kalbim gururla çarpıyordu, kendimi bir kahraman gibi hissediyordum.

III

Heyecandan gözüme uyku girmeyen bir gecenin sabahında, Ömer'in başında olduğu kabilemizle beraber bizi Sakarya'ya götürecek trene bindik.

Mevsimlik işçilerin başında 'çavuş' denilen bir yönetici bulunurdu. Bunların görevi işçileri kan ter içinde çalıştırarak mülk sahiplerine en az maliyetle en yüksek geliri sağlamaktı. İşte Ömer de bize çavuşluk yapıyordu.

Bahçe ve tarla sahipleri işçilere ödeyecekleri ücreti kendileri belirliyor ve sadece çavuşlarla muhatap oluyorlardı. Tüm gün kavurucu sıcakların altında çalışan işçilerin hiçbir hakkı yoktu, kendilerine kaç kuruş ücret verilirse onu kabul etmek zorundaydılar.

Bizi Sakarya'ya götürecek tren, kadınlı erkekli mevsimlik işçilerle köpürmüş bir kazan gibi kaynıyordu. Kim erken davranıp bir kompartımanı kapmışsa kendi özel mülküymüş gibi sahipleniyor ve kimseyi yaklaştırmak istemiyordu. Önemli olan sadece kendisi ve ailesiydi, başkaları umurunda değildi.

Bu yüzden erkekler kadınların bağırış çağırışları arasında çekiyor, bazen de yaka paça kavga ediyorlardı. Bencilliğin zirve yaptığı bir kargaşadır sürüp gidiyordu trende.

Ben ise ilk defa Diyarbakır dışına çıkıyordum ve bir serçe kadar ürkektim.

Trendeki o kaos ve kavgalar beni çok korkutmuştu. Yerleştiğimiz kompartımanda hemen bir kenara büzülmüştüm. Etrafı erkek bakışlarla kolaçan ediyordum ama adeta gözden kaybolmuştum. Yol boyunca bir iki defa tualete gitmekten başka yerimden hiç kıımıldamadım.

Kadınların evde hazırlayıp getirdikleri yiyeceklerle karnımızı doyuruyorduk. Su ihtiyacımızı ise, trenin mola verdiği istasyonlardaki çeşmelerden karşılıyorduk.

Çileli yolculuğumuz üç gün sürdü. Ayazlı bir gece yarısı Sakarya'ya ulaştık.

Yataklarımızı, poşetlerimizi istasyonun yolcu bekleme salonuna taşıdık ve yorgun argın bir halde günün ışımasını bekledik.

IV

Sabah bahçe sahibi kendi kullandığı bir kamyonetle geldi.

Ömer'le ayaküstü hâl hatır sohbeti ederken, bizi de uzaktan tartan bakışlarla inceliyordu. Tacirlerin kesim için mezbahaya satacağı hayvanlar gibiydik.

Adamın buğday sarısı kıvırcık saçları vardı. Ve yüzünde de tıpkı o kıvırcık saçlar gibi tilkice bir kurnazlık dolanıyordu. Hepsinin ortasında da boncuk mavisi gözleri fıldır fıldır dönüyordu. İnsanı rahatsız eden bir havası vardı adamın ve Türkçe konuşuyordu. O itici haliyle Türklere duyduğum zehirli düşmanlığı daha da harlamıştı.

Çok sürmeden bizi kamyonetin arka bölmesine doldurdu ve yola koyuldu.

Ömer'i yanına almış, bize bir merhaba bile dememişti. Daha yoldayken Sakarya'ya gittiğime pişman olmuştum. Kendimi bir düşman toprağındaymışım gibi hissediyordum.

Altımızda uğuldayıp duran dumanlı asfalt yol, iki yanımızda geçip giden sararmış kırlar, başları öne eğik dalgın tepeler, yol kenarına kümelenmiş düşünceler içindeki tek katlı evler, boz bulanık bir sis örtüsüne bürünen ağaçlı bahçeler, göğün mavi duvarına mihlanmış gibi duran köpük köpük beyaz bulutlar, ağaçların tepesinde tembel tembel dolanan kuşlar...

Her şey bana batıyor, ruhumu cayır cayır yakıyordu.

Altımızda homurdanıp duran kamyonetten aşağı atlayıp hızla o yabancı diyardan uzaklaşmak istiyordum. Ama nereye gidecektim? Diyarbakır dünyanın öteki ucu gibi uzaktı artık bana.

V

Uçsuz bucaksız derin bir vadinin içindeki fındık bahçesine ulaştığımızda öğle üzeriydi. Bahçe, Sakarya'nın Kocaali ilçesine bağlı bir köydeydi.

Bahçenin üst başında tahtadan yapılmış bir baraka vardı ve biz on kişi orada yatıp kalkacaktık.

Eşyalarımızı barakaya taşıdıktan sonra kadınların dışarıda hazırladıkları yer sofrasında kahvaltı ettik, sonra da yere serdiğimiz yataklarımızda, üstümüzdeki sancılı yol yorgunluğuyla yarı baygın bir halde uykuya daldık.

Başkalarını bilmem ama ben o ilk uykuda rüya görmedim. Oysa Diyarbakır'ı ve evimizi görmeyi ne çok istemiştim.

VI

Uyandığımızda güneş alçalmış, gelincik rengi giysisi içinde ufku kızıla boyamıştı. Erkekler fındık toplayacağımız ağaçlara bakmaya giderken; kadınlar da barakayı temizleyip bir düzene sokmaya koyuldular. Ben ise barakanın önündeki bir taşta oturmuş özlemle Diyarbakır'ı düşünüyordum.

Çocuklar dışarıda kuşlar gibi cıvıldaşarak kaygısızca oyun oynuyordu.

Erkekler vadinin yamaçlarında gezinen boş bakışlarla ağır ak-sak geri döndüklerinde, odun ateşinde yapılan un çorbası çoktan hazırlanmıştı. Yere serilen bir bezin etrafında toplandık. Bir halk gibi, bir çember gibi. Yemeğimizi yedikten sonra, erkekler ertesi gün yapılacak fındık toplama işini konuştular.

Çaylarımızı içerken, yıldızlar göğün lacivertinde çiçekler açıyor, serin bir meltemle okşanan vadinin yeşillik denizine pembe ışıklarını saçıyorlardı.

Sabah erken kalkacaktık. Yol yorgunluğunu da henüz üstümüzden tam atamamıştık. Dışarıda fazla kalmadık, gece iyiden iyiye indi ve uyumak için barakaya geçtik.

Baraka küçük olduğu için yataklarımız yan yana seriliydi. Huzursuz olmuştum. Üç evli çift vardı ve onlarla öyle iç içe olmak içime sinmemişti. Ama yapacak bir şey de yoktu.

VII

Sabah saat sekizde işbaşı yapıyor, akşam da saat beşte paydos ediyorduk.

Yemeklerimizi Ömer'in gelini yapıyordu. Adı Feride'ydi. Lise okumuştı.

Onun işi bize yemek yapmak ve geceleri kaldığımız barakaya çeki düzen vermektir. Bu nedenle fındık toplamaya gelmiyordu. Ücreti bizim paralarımızdan kesilecekti.

Yirmi beş yaşında ya var ya da yoktu. İyi kalpli bir ablaydı.

İçindeki iyilik ve merhamet, aydınlık bir gülümsemeyle, yüzüne ve kestane rengi bakışlarına yansiyordu. İnsanın içini serinleten, kadife yumuşaklığında bir sesi vardı. Çocuk olduğum için beni kollayıp gözetiyor, etrafa çaktırmadan tabağıma daha fazla yemek koyuyordu. Tabağıma diğerlerinden fazla yemek koyduğunda ise kendimi özel hissediyor, içimden ona karşı derin bir minnettarlık duyuyordum.

Feride ablanın sol yanağında ona çok yakışan kahverengi bir ben vardı ve bir uğur böceğine benziyordu. Bu ben onun beyaz tenine mutlu bir ışık yayıyordu.

Onu kendime bir anne gibi yakın hissediyordum.

VIII

Fındık bahçesinde olduğum sürede bahçe sahibini bir daha hiç görmedim.

Bahçeye otuzlu yaşlardaki eşi geliyordu. Çiçek pembesi yüzünde temiz iç dünyasını anlatan masum bir ifade vardı. Bize tepeden bakan kocasıyla zıt bir karaktere sahipti. İnce uzun boyu ve sıcak gülüşüyle dikkat çeken bir güzelliği vardı.

Ama benim nazarımda her Türk gibi o da bir düşmandı. Ona her baktığımda öfke kurşunları yağdırıyordum. Kadıncağız kendisini delip geçen o kötü bakışlarımın saldırısına uğrayınca rahatsız oluyor, nefret saçan bakışlarımdan kurtulmak için benim olduğum yerden telaşla uzaklaşıyordu.

Fındık bahçesinin olduğu vadi bir mezarlık gibi kasvetliydi. En mutlu varlıklar kuşlardı. Kargalar, saksığanlar, serçeler ve adlarını bilmediğim çeşit çeşit renkteki kuşlar gün boyu daldan dala atlayıp kendi dilleriyle konuşuyor, şarkılar söylüyorlardı. Bahçeler mavimsi bir sis örtüsü altında uç uca verip göz alabildiğine uzayıp gidiyorlardı.

Boyum kısa olduğu için dallardaki fındıklara ulaşamıyordum. Ömer bu nedenle yerdeki fındıkları toplama işini vermişti bana. Kan ter içinde çalıştığım halde Ömer'i bir türlü memnun edemiyordum. Ellerimin yavaşlığından şikâyet ediyor ve beni azarlayıp duruyordu.

Ömer'in sövüp saymalarına kavurucu sıcaklar da eklenince, işten tamamen soğudum.

Diyarbakır özlemi içimi daha çok dağlar oldu.

Kaçış

I

Kan ter içinde çalışmaya ancak on gün dayanabildim.

Bir öğle molasında Ömer'e memlekete dönmek istediğimi söyledim.

Elini Kocaali'ye doğru uzatarak, "İşte yol, seni tutan yok! Gitmek istiyorsan git!" dedi.

Gelgelelim cebimde tek kuruş para yoktu. Diyarbakır'a nasıl gidebilirdim ki? Çalıştığım günlerin parasını istedim. Öfkeden deliye dönerek bağırıp çağırdı. "İki ay çalışır, ücretini öyle alırsın."

Ne kadar ah vah ettiysem de inadını kıramadım. Sezon bitmeden tek kuruş alamayacağımı söyleyip beni tersledi.

Yemekten sonra tekrar işe gittik. Bir saat kadar çalıştım, sonra hastalık bahanesiyle barakaya döndüm.

İçimde kaynar bir kazan fokurduyordu sanki. Kendimi sıkışıp kaldığım demir bir kafesteymişim gibi hissediyordum.

Feride abla dışarıda bir leğende çamaşır yıkıyordu.

"Hayrola Çınar, niye geldin?" diye sordu. Hasta olduğumu söyledim. Sabunlu ellerini leğenden çıkararak "Sana kekikli bir çorba yapayım, terlersin geçer," dedi, iyilik saçan sesiyle.

İstersem başka bir yemek yapabileceğini de söyledi. Ama ben iştahımın olmadığını söyleyerek uyumak için barakaya girdim.

Barakada Feride ablanın dünya tatlısı kızları uyuyordu. Biri dört, diğeri de altı yaşındaydı. Ne güzel bir anneydi.

Uzanacağım sırada Feride ablanın yatağının yanındaki karton kutuda ilaçlar ilişti gözüme. Televizyon dizilerinde ilaçların insanları öldürdüğünü görmüştüm. O an Ömer'den ve o fındık bahçesinden hiç kurtulamayacakmışım gibi geldi bana. Ümitsizlik deli bir dağ gibi yükseldi tepemde.

Nasıl oldu bilmiyorum, bir anda şuurumu kaybettim. Kutunun içindeki iki şişe ilacı açtım. Biri yarısına, diğeri ise tamamen doluydu. Kapının yanındaki bidondan bir bardak su alıp ilaçların hepsini yuttum.

Tam bu sırada Feride abla içeri girdi. İlaç kutularını elimde görünce, "Ne yaptın?" diyerek çılgık attı. Ben kendimi hızla barakadan dışarı attım ve fındık topladığımız bahçenin tersi yönde koşmaya başladım. Koşarken arkamdan Feride ablanın feryatlarını ve Ömer'i çağıran sesini duyuyordum.

Böyle çılgınca koşarken bir an takatim kesildi, bacaklarım titrediydi, midem bulanmaya ve başım dönmeye başladı.

Yere boş bir çuval gibi serildiğimi hatırlıyorum.

II

Ne kadar zaman geçtiğini bilmeden şiddetli bir öğürmeyle gözümü açtığımda başımda beyaz gömlekli bir doktorla bir hemşire vardı. Hastanedeydim, mideme burnumdan bir hortum sokmuş, beni kusturuyorlardı.

Ömer de yatırıldığım sedyenin ayakucunda yüzü kâğıt beyazlığında, ellerini ovuşturur halde duruyordu.

Hortumun midemin içini vakumlaması dayanılmaz bir işkeneydi. Demir bir pençe içimde ne varsa çekip alıyormuş gibi korkunç bir acıyla kıvranıyordum. Neyse ki, bu fecaat fazla sürmedi. Midem tamamen boşalmış olacak ki, hortumu çıkardılar.

Doktorun bir ara Ömer'e, "Birkaç dakika daha gecikmiş olsaydınız kaybederdik," dediğini duydum.

Hastanenin acil bölümündeydik. İçerisi arı kovanı gibi işliyordu. Doktorlar ve hemşireler yattıkları sedyelerde muayene olmayı bekleyen hastalar arasında mekik dokuyorlardı.

Hemşire koluma serum bağlarken, doktor, "Delikanlı bu gece hastanede kalsın, yarın taburcu ederiz," dedi Ömer'e. Ömer doktora teşekkür etti, sonra da burnunun kanatları öfkeyle açılıp kapanırken, görürsün sen der gibisinden başını salladı bana. Belli ki ondan temiz bir dayak yiyecektim.

Gözüm hep serum şişesindeydi. Bir an önce bitmesini gözlüyordum.

Tek düşündüğüm, bu boğucu şehirden ve Ömer'den bir an önce kurtulup Diyarbakır'a, evime dönmekti.

Serum beni çileden çıkaran bir yavaşlıkta akarken ben Diyarbakır üzerine hayaller kurarak oyalanmaya çalıştım.

III

Bitmek bilmeyen bir zamandan sonra serum şişesi nihayet boşaldı. Az sonra hemşire ferî sönmüş gözler ve solgun bir yüzle gelip iğneyi kolumdan çıkardı ve başka bir hastaya yöneldi.

O sırada Ömer sigara içmek için dışarı çıkmıştı.

Fırsat bu fırsat diyerek, sedyeden kalktığım gibi yıldırım hızıyla dışarı fırladım. Acilden çıktım. Ömer'in beni yakalamasından korkarak, nereye gittiğimi de bilmeden tüm kuvvetimle koşuyordum.

Korku ve telaştan terliklerimi hastanede bıraktığımı epey sonra fark ettim. Bacaklarım gücümün son kırıntılarıyla birbirine dolaırken ara sokaklara saptım. Şakaklarım zonklarken, sendeleyerek ilerliyordum. Beni o halde görenler muhtemelen bonzai çeken çocuklardan biri olduğumu düşünüp kenara çekiliyordu.

Sakarya'nın sadece adını biliyordum. Neredeydim, nereye gidiyordum, hiçbir fikrim yoktu!

Şehre akşam tenhâlığı inmeye başlamıştı. İnsanlar yavaş yavaş evlerine çekiliyordu. Ayazlı bir akşamdı ve hava serindi.

Açtım, yorgundum ve üşüyordum.

Ne gidecek bir yerim ne de yardım isteyebileceğim bir kimse vardı.

Akşamın karanlığı siyah şalını şehrin üstüne yayarken evlerin pencereleri ve sokak lambaları etrafa sarı ışıklar serpiyordu.

Koca şehrin bilmediğim bir caddesinde öylece kalakalmıştım. Gece kalacağım bir yere ihtiyacım vardı. Peki nereye gidecektim, nerede kalacaktım? Kimse beni evine almayacağına göre sokakta kalacaktım.

Ama nasıl?

Sancılı bir çaresizlik içindeyken, aklıma bir camide sabahlama düşüncesi geldi. İçimde bir rahatlama duyarak şehrin yüksek binaları arasında cami aramaya başladım.

Midemde şiddetli kasılmalar oluyor, öğürüp duruyordum. Sarhoşça yalpalamalarla cadde ve sokaklarda sürüklendim. Bir caminin ışıklı minaresini görünce sevinçle ürperdim. Gidip kapısının kolunu çevirdim. Ama kapı kilitliydi. O an başımdan aşağı sanki kaynar sular döküldü. Gözyaşları içinde kapının önüne yığılıp kaldım.

Ayazın buzdan kamçısı kanımı donduruyordu. Dişlerim takırdarak birbirine vururken caminin karşısında bir apartman çarptı gözüme. Birkaç katlıydı ve pencerelerinde tek tük ışık vardı. Bir saniye sonrasını bile düşünmeden kalkıp caddeden hızla karşıya geçtim ve bir hırsız gibi apartmanın açık kapısından içeri süzüldüm. İçerinin sıcak nefesi beni hemen sardı. Sessiz adımlarla gidip merdiven boşluğuna saklandım. Az sonra titremem geçti, çok sürmeden parke taşların üstünde uykuya teslim oldum.

IV

Gece mide bulantısıyla birkaç defa uyanıp tekrar uyuyakalmıştım. Sürekli güzel rüyalar görüyordum. Diyarbakır Ciğercisi'nde ciğer yiyordum ama bir türlü doymuyordum. Arkadaşlarımla evimizin olduğu sokakta top oynuyordum. Babam yüzünde sevimli bir gülümsemeyle bizim kalede kalecilik yapıyordu. Ben "yaşa, varol" haykırışları arasında karşı kaleye gol üstüne gol atıyordum.

Bir ara hayal kırıklığıyla uyandım, rüya devam etsin diye hemen gözlerimi yumdum, ne var ki umduğum gibi olmadı.

Sabah gün ışıyınca kimseye görünmemeye çalışarak dışarı çıktım, şehir uyanmış, sokaklar hareketlenmişti.

Bir çaresizlik girdabındaydım, fındık bahçesinden ve hastaneden kaçtığıma pişman olmuştum. Kocaali'ye dönmek istiyordum. Çünkü ancak orada Diyarbakır'a gitmenin bir yolunu bulabilecektim. Gel gör ki dolmuş param bile yoktu, o halde Kocaali'ye nasıl gidecektim? Açlıktan içim titriyordu. Aklıma gelen ilk şey gidip bir lokantada bulaşık yıkamak ve karnımı doyurmaktı.

Bir cadde boyunca iki yüz metre kadar yürüdükten sonra karşıma bir lokanta çıktı. Bir tavşan ürkekliğiyle lokantadan içeri girdim. Kasanın başında şişmanca bir adam oturuyordu. Adamın önünde iki büklüm eğilip kötü Türkçemle çalışmak istediğimi söyledim. Adam yüzünde bir hor görme ifadesiyle beni baştan aşağıya süzdü, bakışları üstümdeki paçavralarda ve kirden kapkara olmuş çıplak ayaklarımda dolaştı. Tiksintiyle "Elemana ihtiyaç yok," dedi. Belki bana acır da bir tabak çorba verir diye bekledim, ama o yüzünü ekşiterek, buyurganca, "Hadi şimdi git!" diye payladı.

Burnumda açlığımı daha da azdıran yemek kokusuyla hüsrana uğramış bir halde lokantadan dışarı sürüklendim.

Peki, şimdi ne yapacaktım?

Yemek kokusu beni yüzlerce metre uzaktan çekiyordu. Aynı cadde üzerinde başka bir lokantaya gittim. Garsonlar beni dilenci sanıp kapıdan kovdular.

Açlık kuduz bir fare gibi içimi kemiriyordu. Gidip bir caminin çeşmesinde birkaç avuç su içtim, kenarda bir yere oturup ne yapmam gerektiğini düşündüm. Pek parlak bir fikir olmasa da bir inşaatta çalışabileceğime karar verdim. Biraz soluklandıktan sonra kalkıp bir inşaat aramaya başladım.

Bacaklarımda takat kalmamıştı, sürüklenerek ilerliyordum.

Gittiğim inşaatların hiçbirinde yaşıma uygun bir iş yoktu.

Neyse ki hava güneşliydi, üşümüyordum. Öğleden sonra bitkin ve bitik bir halde bir parkta çimlere uzandım. Orada uyuyup kaldım öylece.

V

Uyandığımda ikinci vaktiydi. Yabancı sokaklarda avare avare dolaşıp durdum.

O geceyi de yine bir apartmanın merdiven boşluğunda geçirdim.

Sabah hırsızlık yapma kararı ile binadan dışarı çıktım. Tek istediğim beni Kocaali'ye götürecek bir dolmuş parasıydı.

Dışarıda her şey gözüme bambaşka görünüyordu. Sakarya, bana karşı top ve tüfeklerle hücumla geçmiş gibiydi. İnsanlar devleşmişti, binalar göğün atlasını delen bir azametle sıra dağlar halinde uzayıp gidiyordu. Sokak kedileri bile ürkütücüydü.

Korkulara boğulmuş bir halde Kocaali'ye gitmenin çarelerini düşünüyordum. Bir kadının çantasını mı kapacaktım, yoksa bir erkeğin iç cebindeki cüzdanını mı aşırıacaktım?

Ama hırsızlığın ve yan kesiciliğin nasıl yapıldığını bile bilmiyordum ki!

Öğleye kadar çeşitli hırsızlık senaryoları üzerinde kafa yorarak aylak aylak dolaştım.

Artık midem uyuşmuş ve açlık duygusu azalmıştı. Gel gör ki, bacaklarımda derman kalmamıştı, sıska bedenimi hatır için taşıyorlardı! Güneş ise ateş gibi yakıyordu. Susuzluktan dilim damağıma

yapışmıştı. Gidip bir caminin çeşmesinden biraz su içtim, yüzümü yıkayıp serinlendim. Çiçekli bir bahçesi vardı caminin. İnsan boyunu biraz aşan salkımsöğüt, çam, huş ve köknar ağaçlarıyla süslenmiş Bahçedeki bir banka oturdum. İnsanlar kimi ilgisiz, kimi de acıyarak pejmürde halime bakıyorlardı.

Kara kara düşünürken anladım ki hırsızlık yapamayacaktım. Ne cesaretim ne de yeteneğim buna el veriyordu.

Babamla, annemin sözünü dinlemeyip fındık toplamaya geldiğim için kendimi suçluyordum. Şimdi Ömer'in azarlamaları bile bana sevimli görünüyordu. Niye kaçıp bu maceraya kalkışmıştım ki?

Diyarbakır gözümde buram buram tütüyordu. Evimizi, mahallemizi ve arkadaşlarımı çok özlemiştim. Mehmet abimi, Ramazan abimi ve Garbis abiyi acı bir özlemle andım.

Garbis

I

Hayatın acımasız çarkları Garbis abiyi genç yaşında ezip posasını çıkarmıştı. Onun ibretlik hayat hikâyesi Diyarbakır'da dillere destandır.

Siirtli bir Ermeni'dir Garbis abi. Annesi ve babası Ermeni olduklarını yıllarca çevreden saklayıp herkese Kürt olduklarını söylemişlerdi.

Daha eskiden Diyarbakır Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisiymiş Garbis abi. Ama artık Diyarbakır'da, bir tahta barakada, eski bir cezaevi arkadaşıyla birlikte bez çanta, bileklik ve anahtarlık türü hediyelikler yapıp satarak geçiriyordu günlerini.

Onun hazin hikâyesini Ramazan abim anlatmıştı. İkisi yakın arkadaşlıklar.

Garbis abiyi fakültede başında Che şapkasıyla görenler onu bir an gerçek Che Guevera sanıyorlarmış. Öyle diri, öyle atletik yapılı, yakışıklı ve gözü pek...

Yüzünde parıldayan gülümsemesi ve tadına doyum olmayan esprileriyle çevresine ışık saçıyormuş Garbis abi. Sınıfın en çalışkanı ve okulun da yıldızıymış. Futbolda üstüne kimse yokmuş. Sahada rüzgâr gibi esip rakip takımı gol yağmuruna tutarmış.

Nazé adında bir sevdiği varmış Garbis abinin. Aynı sınıftalmış. Dersimliymiş Nazé. Arkadaşlıkları önce okul ve derslerle başlamış. Sonra da sevgili olmuşlar.

Orta boyun biraz üzerinde, esmer, zeytin gözlü ve gamzelerinde güneşler açan gülümsemesiyle dünyalar güzeliymiş Nazé. Uzun düz saçlarını ya ensesinde kuyruk yapar ya da iki örgü halinde örermiş.

Garbis abiyle birbirlerine öyle bir tutkuyla bağlılarmış ki aralarında ruh bilimcilerinin bile açıklayamayacakları inanılmaz bir çekim varmış. Bir kökten beslenen iki dal gibiymiş ruhları. Aralarında manyetik bir köprü var gibiymiş. Ayrı olsalar bile gece birinin uykusu geldiğinde diğerinin de göz kapakları ağırlaşıyormuş. Sabah biri uyandığında diğerinin de gözleri açılıyormuş. İkisinden biri bir yere gittiğinde diğerinin ayakları da onu oraya sürüklüyormuş. Gittikleri yerde karşılaştıklarında ise önce şaşırır, sonra da katıla katıla gülerlermiş.

Birbirlerini böyle hissetmelerinin nedeni herhalde ulaştıkları ruh bütünleşmesiydi. Ramazan abim öyle anlatırdı. Onlar da öyle yaşarlarmış. Garbis ve Nazé.

II

Garbis abi, Türkiye sol hareketleri içinden gerilla mücadelesini de benimseyen bir gruba sempati duyuyormuş. Nazé ise Kürt öğrencilerin ağırlıkta olduğu bir derneğe üyeymiş.

Farklı siyasi yapılarda olsalar da Garbis abi, Nazé'nin üyesi olduğu derneğin bildirilerini onunla birlikte dağıtır ve bundan da büyük keyif almış almış. "Nazé, bu hem enternasyonal bir görev hem de seninle olmak için bir fırsat" diyormuş.

III

Nazé'nin boyu Garbis abinin omzuna kadar geliyormuş. En çok da başını Garbis abinin omzuna yaslamayı severmiş. Ama bunu gizli saklı yapmak zorundaymış, çünkü üyesi olduğu dernek duygusal ilişkilere pek iyi gözle bakmıyormuş.

İki sevgili bu nedenle hep gözlerden uzak yerlerde buluşuyormuş.

En çok gittikleri yer, üniversite kampusu içindeki Âşıklar Tepesi'ymiş. Fırsat buldukça o tepeye gidiyor, bir kanepeye ya da çimlere oturup Dicle Nehri'ni, Hevsel Bahçeleri'ni, Fiskaya'yı ve Surları seyreliyorlarmış.

Okulu bitirince ikisinin de hayali avukat olmakmış. Diyarbakır'da bir ofis açıp birlikte çalışacaklarmış. Ancak ne yazık ki, kaçak ilişkileri Âşıklar Tepesi'nde kendisini ele vermiş. El ele görülmüşler orada. Ve gören gözler karanlık bir kıskançlıkla hemen Nazé'nin üyesi olduğu derneğe koşmuş.

İnsanlar, başka işleri güçleri yokmuş gibi iki sevgiliyi dillerine dolamışlar ve başlamışlar ağızlarında sakız gibi çiğnemeye. Daha dün can ciğer oldukları arkadaşları bile onlara sırtlarını dönmüş.

IV

Nazé çok gururluymuş. Kulağının dibinde çığ gibi patlayan dedikodulara gözyaşlarıyla cevap veriyormuş. Garbis abi onu gülücükleri solmuş bir yüzle gördükçe kahroluyormuş.

"Nazé, Nazamın, biz kötü bir şey yapmıyoruz. Çok masum, çok insanca bir beraberliğimiz var," dese de Nazé'yi yatıştıramıyormuş. Bir öğle vakti Nazé okulda Garbis abinin yanından geçerken, kimseye belli etmeden, "Bir saat sonra orada buluşalım," diye fısıldamış.

Bir saat sonra ayrı yollardan yürüyerek Âşıklar Tepesi'nde buluşmuşlar.

Tepede kimsenin onları fark edemeyeceğinden emin oldukları bir kuytuda oturmuşlar. Nazé başını Garbis abinin omzuna yaslamış ve duygu yüklü bir sessizlik içinde, kıpır kıpır ısılanan Dicle Nehri'ni, nice medeniyetleri bağrında misafir etmiş Hevsel Bahçeleri'ni, Diyarbakır'ın ilk yerleşim yeri olan ve temeli milattan üç bin yıl önce Hurriler tarafından atıldığı belirtilen Fiskaya'yı ve yine aynı yıllarda yapılan ve onca yaşına rağmen bir delikanlı

edasıyla hâlâ capcanlı ayakta duran Diyarbakır Surları'nı soluksuzca seyretmiş.

Garbis abi, Nazé'nin kafasından geçenleri hissediyor ve korkuyla ürperiyormuş. Nazé'yi kollarıyla sararak "Nazamın lütfen yapma!" diye ağlamış. Nazé, Garbis'in yanaklarından süzülen yaşları eliyle silerek onu öpmüş, koklamış. Yılgın bir sesle, "Garbis'im bir şey yapmayacağım," demiş. Garbis abi bunun bir avutma olduğunu biliyor ve "Yapma, lütfen yapma!" diye gözyaşları içinde yalvarıyormuş.

Nazé'nin her iç çekişinde Garbis abi kalbine bir hançer saplanırcasına ıstırap çekiyormuş.

O gün birlikte geçirdikleri tüm zaman boyunca Garbis abi, Nazé'ye kafasındaki plânı uygulamaması için yalvarıp yakarmış. Nazé ise yaralı bir sessizlikle iç çekerek Garbis'i kucaklamış, yüzünü avuçlarının arasına almış, biteviye seyretmiş. Sevdalısının ellerini öpüp koklamış, saçlarını okşamış.

Akşam inmiş neredeyse ve yurt kapılarının kapanma saatine kadar Âşıklar Tepesi'nde kalmışlar.

Gitmek için ayağa kalktıklarında Nazé, Garbis abiyi gözyaşları içinde kucaklamış, kokusunu derin derin içine çekmiş, yüzüne öpücükler kondurmuş. Veda öpücükleri.

Garbis bunun bir vedalaşma olduğunu biliyormuş. "Lütfen beni bırakma," demiş ağlayarak. "Ölünceye kadar seninle olacağım" demiş Nazé ve koşarak uzaklaşmış.

Garbis, akşamın yarı aydınlığında Nazé kayboluncaya kadar arkasından öylece bakakalmış.

V

Diken üstünde zor bir gece geçirmiş Garbis. Tüm gece düşünmüş, düşünmüş, düşünmüş ama...

Korktuğu olmuş, Nazé gitmiş.

Günlerce beklemiş, Nazé arar, gelir, bir haber yollar diye. Ama ne bir haber ne de bir telefon gelmiş.

Haftalar sonra etraftan Nazé'nin PKK'ye katıldığını, dağda olduğunu öğrenmiş.

Nazé'nin dönüşü olmayan bir yolculuğa çıkmış olması yıldırım gibi çarpmış Garbis abiyi. Çaresizmiş ve yapabileceği bir şey de yokmuş.

Yaşamının her anı kor ateşler içinde yanarak, Nazé'yi düşünmekle geçiriyormuş. Garbis abinin mezardan çıkmış gibi yüzünün kanı çekilmiş, gözleri çukura kaçmış. Ölümcül bir hastalıktan yeni kalkmış gibi mecali tükenmiş.

"Nazé, çetin dağ şartlarıyla boğuşurken ben burada nasıl rahat bir hayat yaşarım," diye söylenip duruyormuş.

Artık ne okul ne de avukat olma hayali... Hepsi Nazé'yle birlikte karanlığa gömülmüş.

VI

Mademki Nazé aşkları için bedel ödemişti, onun da bir bedel ödemesi gerekiyordu. Ancak o zaman huzur bulabilecekti Garbis abi.

Bir gün Bağlar'da, Emek Caddesi'nde yüzü poşili gençlerin polise taş attıklarını görünce aklındaki plânu hemen oracıkta uygulamaya koymuş.

Gençlerin arasına kurşun gibi dalıp en önde polisleri taş yağmuruna tutmaya başlamış. Bu arada yakalanmak içinde kendisini neredeyse açık hedef haline getiriyormuş. Öyle ki, üstüne hışım la gelen panzerin önünde bile kenara çekilmemiş, panzere meydan okumuş.

Polisler onu kısıkvrak yakalayıp birkaç gençle birlikte müdürlüğe götürmüşler. Hem gözaltında hem de savcılıkta ifadesi alınırken taş attığını kabul etmiş. Sonra da tutuklanıp Diyarbakır D Tipi Cezaevi'ne konulmuş.

Cezaevinde dışarıya göre artık bir nebze daha huzurluymuş, çünkü Nazé ye duyduğu büyük aşk için bir bedel ödediğini düşünüyormuş.

VII

Garbis abi çok iyi resim yapıyormuş, kara kalemle. Ranzasının bitişiğindeki duvarı Nazé'nin resimleriyle donatmış.

‘Sonradan tezgahını açacağı boncuk işini de cezaevinde öğrenmiş.

Radyosunun kulaklığı kulağından hiç eksik olmazmış. Nazé'den bir haber alma ümidiyle devamlı Dengé Mezopotamya Radyosu'nu dinliyormuş.

İki sevgili ne yazık ki birbirlerini bir daha hiç görmemişler.

Üç ay kadar sonra bir gece yarısı Garbis abinin koğuş arkadaşları keskin bir çığlıkla yataklarından sıçramışlar.

Garbis abi yatağında çığlık çığlığa ağılıyormuş. Arkadaşları telaşla koşup ne olduğunu sormuşlar. Ama o kendinde değilmiş, bağıra çağıra başını duvara çarpıyormuş. Kanlar içinde sabaha kadar çırpınıp durmuş. Sonra da bir ölü gibi yatağa yığılıp inlemeye başlamış.

Radyo o gece Nazé'nin iki kadın arkadaşıyla birlikte çığ altında kaldığını ve hayatını kaybettiğini haber vermiş. Garbis abi de bunu duyunca bir baltayla ikiye biçilmiş gibi avaz avaz bağırmış. Yana yana...

İşte o günden sonra hayata yabancılaşmış, içine kapanıp kimseyle konuşmaz olmuş. Günlerce yatağından çıkmamış. Gözlerini boşluğa dikip öyle kaskatı yatmış.

Geceleri sürekli kâbuslar görüyor, inliyor, sayıklıyor ve “Nazé, Nazé...” diye çığlıklar atarak kendini yataktan dışarı atıyormuş.

Arkadaşlarının onu hayata tutundurma çabaları da işe yaramamış. Doktora gitmeyi de reddetmiş.

İki ay kadar sonra jandarmalar arasında sürüklenerek götürüldüğü mahkemede dört yıl hapis cezası almış. Ve cezasını yatmış da... Yattığı sürece kimseyle konuşmadan. Zamanının çoğunu yatağında, Nazé'nin resimlerini seyrederek geçirerek.

VIII

İki buçuk yıl kadar cezaevinde kaldıktan sonra serbest bırakılmış. Çıkmış. Beş parasız, orada burada kalmaya başlamış.

Annesiyle babası gelip onu İzmir'deki evlerine götürmüşler, ama o Nazé'nin ayaklarının değdiği, nefesinin sindiği Diyarbakır'dan uzakta kalmaya dayanamamış, İzmir'e gittikten iki gün sonra kimseye haber vermeden Diyarbakır'a dönmüş.

Babası onu geri götürmek için tekrar Diyarbakır'a gelmiş, ama nafile, Garbis abi gitmemekte diretmiş. Diyarbakır'da kalmış.

Bir gün, sokakta sefil bir halde dolaşırken, bir cezaevi arkadaşı görmüş Garbis abiyi. Alıp evine götürmüş. O günden sonra o evde arkadaşıyla birlikte yaşamaya başlamış. İki arkadaş sonra hapishanede öğrendikleri boncuk işini yapmaya başlamışlar. Sanat Sokak'ında yaptıkları hediyelik eşyaları satarak geçimlerini sağlamaya işte o zaman başlamışlar.

IX

Ramazan abim arada bir Sanat Sokak'ındaki o tezgâha uğrardı. Bazen ben de yanında giderdim. Garbis abi, Nazé'nin kara kalem bir çizimin çerçeveleyip başucuna asmıştı. Asmıştı ama neredeyse hiç konuşmazdı. Eski tanıdıklarını görünce bakışları uzak bir boşluğa dalar, yanaklarından sessizce yaşlar süzülürdü.

Her gün saat üç ile beş arası Âşıklar Tepesi'ne giderdi. Nazé'yle geçirdiği günlerin hayalini kurardı orada. Nazé'nin bakışlarının değdiği Hevsel Bahçeleri'ni, Fiskaya'yı, Dicle Nehri'ni ve Surları ruhuna dokuyarak seyrederdi.

Biliyorum, Garbis abi artık hiçbir zaman eskisi gibi olmayacak, Nazé'nin hayaliyle hayatı hep öyle sürüp gidecek.

Aşk, o iki sevgiliye işte böyle korkunç bir bedel ödetti.

Nazé ile Garbis abiyi sevgili oldular diye dedikodu yıldırımlarına hedef yapanlar ise sonradan kendileri sevgili oldular ve rahatlık içinde de evlendiler.

Dünya güzeli o iki gence yaptıkları haksızlık ise yanlarına kâr kaldı.

Hayat adil değildir, düşüncesi bir yanılgıdır. Hangi renkten, dilden ve dinden olursa olsun –ister fakir ister zengin- her insanın dünyaya gözlerini açtığı anda attığı o ilk çılgılık, hayatın eşitlikçi yasasının bir haykırışı ve ilanıdır. Hayatı adaletsiz yapan, ismi ve cismiyle aramızda yaşayan insan kılığındaki haris yaratıklar, onların doymak bilmez iştahları, bencillikleri ve adaletsizlikleridir.

Garbis abi ile Nazé işte bu adaletsizliğin kurbanı oldular.

Nereye?

I

Türklere karşı içimde büyüyüp duran kin ve öfke beni önüne katıp sık sık Garbis abiye götürüyordu. Onu başı hep önde ipliklere boncukları dizerken görürdüm. Yanındaki bir tabureye oturur, boncukların ipliklerde çıktıkları tek sıra halindeki yolculuklarını seyrederdim.

Beni fark edince Ramazan abimle olan hatıraları aklına geliyor olmalıydı ki matemli gözlerle bana uzun uzun bakar gözlerinden iplik iplik yaşlar boşalırdı.

Garbis abiyi ziyaretlerimle eski günlere götürüp derdine dert kattığımı biliyordum ama yine de kendimi ona gitmekten alıkoymıyordum. Onda Ramazan abimi görüyordum çünkü. Onun bende kimi gördüğünü ise bilemiyordum.

Onun yanından içimde yükselen bir yangınla ayrıldığımda boğazımda düğümlenen bir çığlıkla yüzümü Fiskaya Mezarlığı'na döner, Ramazan abime, Mehmet abime seslenirdim. Seslenirdim ama onlar beni duymazdı, bilirdim, çocuk akımla kahrolurdum.

İşte Sakarya'da, hiç bilmediğim bir yerde bunlar aklıma gelirken daha fazla acı çekmek ve acı çekerek de Türklerden intikamımı alamayışımın bedelini ödemek istiyordum.

Gel gör ki, kısılıp kaldığım o cami bahçesinde değil intikam almak adım atacak halde bile değildim. Kendimi hemen üç adım ötedeki kedilerden bile daha aciz hissediyordum. Kediler önlerindeki mamayı sivri dişlerinin arasında ktır ktır ezip midelerine indirirken ben imrenerek onlara bakıyordum.

II

Kedilerin siyah olanı dişiydi ve tam bir hanımefendiydi. Katran karası tüyleri güneşte beyaz bir alevle parıl parıl ışıldıyordu. Mürekkep karası gözlerinde ise hınzır bir masumiyet okunuyordu. Önündeki mamaları hiç acele etmeden diliyle nazikçe alıp ince dudaklı ağzında tadını çıkara çıkara çiğniyordu. Bu edalı haliyle asil bir hanımefendiyi çağırıyordu.

Diğeri ise muhtemelen erkekti, çünkü daha iri ve oburdu. Kar beyazı tüyleri buğday sarısı şeritlerle bezenmişti. Ona kalsa mamaları tek başına silip süpürecekti. Altın sarısı gözlerinde bencil bir açıklıkla etrafa “hepsi benimdir” der gibiydi. Ağzına aldıklarını neredeyse çiğnemedi yutuyordu.

Kediler az önce, kuyruklarını sallaya sallaya gelmişlerdi, bir kadının arkası sıra. Kırklı yaşlarının sonlarında gibi gösteren bir kadındı. Solgun yüzüne oturan bezginliğin gölgesi, gençlikte hayata duyulan o coşkun hevesin yavaş yavaş göçüp gitmeye başladığını anlatıyordu. Hafiften kır düşmüş koyu saçları dağınıktı ve ev giysileri içindeydi. Elinde bir tabak, tabakta da iki üç avuç kedi maması vardı. Çevreye ilgisizce tabağı yere bıraktı, kediler mamayı mutlulukla yemeye başlayınca da bir dakika kadar onları seyretti; sonra ağır adımlarla beni hiç fark etmeden öylece uzaklaşıp gitti.

III

Kadının beni fark etmesini ne de çok istemiştim. Sıcak bir bakışa öyle ihtiyacım vardı ki. Ama sönük bakışları üstümden kayıp gitti. Sakarya’da bir kedi kadar bile kıymetim yoktu. Sanki o çocuk başımla hiç orada bile değildim.

Tam o sırada rüyada bile göremeyeceğim bir fikir geldi aklıma. Çılgın. İnsan beyninin zorda kaldığında ne mucizeler yarattığını ilk o zaman fark ettim. Oturduğum yeşillikten kalkıp hızlıca caminin bahçe kapısına gittim. Kapının kenarına çömeldim, elimi açarak dilenmeye başladım. Bunu nasıl yaptığıma şimdi bile inanmıyorum.

Kontrolümü tamamen kaybetmişim. Ama utanma duygum yine de uyanıktı. Kirden kapkara olan ayaklarımı altına aldım. İnsanlar yüzümü görmesin diye öne eğdiğim başımı omuzlarımın arasına gömdüm. Çok utanıyor ve hüngür hüngür ağlıyordum.

Gözyaşlarım açtığım avucumun içine akıyordu. Avucumda ilk demir paranın serinliğini hissettiğimde kalbimin nasıl sevinçle çarptığını daha dünmüş gibi halen hatırlıyorum.

Korku ve utanma at başı gidiyordu. Polisler gelip beni yakalar diye korkudan tir tir titriyordum. Zaman ise yere mihlanmış, geçmek nedir bilmiyordu.

Avucuma bırakılan ve gözyaşlarımla ıslanan paraları göz ucuyla sayıp duruyordum. Dolmuşa yetecek kadar para toplayınca derin bir suda boğulmak üzereyken suyun yüzeyine çıkan birinin duyacağı bir rahatlamayla kalkıp yıldırım gibi oradan uzaklaştım.

Açlığımı ve yorgunluğumu unutmuştum. Tek düşüncem bir an evvel fındık bahçesine ulaşmaktı.

IV

Demir paraları avucumda bir servet taşır gibi sıkı sıkıya tutuyordum. Kocaali dolmuşlarının kalktığı durağı sorarak buldum. Kendimi palas pandıras en baştaki dolmuşun içine attım. Birkaç yolcu vardı içeride. Bana vahşi bir hayvanmışım gibi garip garip baktılar.

Gidip telaşla iki kişilik bir koltuğa oturdum. Etrafa avcının nefesini ensesinde hisseden bir tavşan ürkekliğiyle bakarken, bu defa da içimi başka bir korku tırmalamaya başladı. Çalıştığımız fındık bahçesinin hangi köyde olduğunu bilmiyordum. Bildiğim tek şey bahçe sahibinin ismiydi.

İşim artık şansa kalmıştı. Şansım yardım eder de Kocaali'de bahçe sahibini tanıyan biri çıkarsa, yürüyerek oraya giderdim. Peki ya, onu tanıyan birini bulamazsam? Bunu dehşet içinde düşünürken, dolmuşun orta kapısından bir teyze girdi içeri. Yaşı elli beş civarında görünüyordu. Balıketinde, orta boyluydu. Ensesinde topladığı gümüş saçları ve gül pembesi yüzüne konan çizgiler erken bastıran bir yaşlılığı işaret ediyordu. Bir hüznün gölgesi düşmüştü deniz mavisi gözlerine. Spor giyinmişti. Üstünde turuncu desenli beyaz bir tişört vardı. Altında ise mavi keten bir pantolon.

İçeri girince gözleri bir yer seçmek için boş koltuklar arasında gezindi, bakışları bana şöyle bir dokunup üstümden kayıp gitti. Ama sonra bir merak ifadesiyle gelip tekrar beni buldu. Bana dikkatle bakarken kaşları bir hayret ifadesiyle çatıldı, birkaç saniyelik bir kararsızlıktan sonra ise yüzünde ışıyan pembelikle gelip yanımdaki koltuğa oturdu. Oysa başka boş koltuklar da vardı. Sanki bilinmez bir güç, onu benim oturduğum koltuğa çağırılmıştı. Ben koltuğun ucunda tortop olup cama iyice yapıştım. Görülmemek, fark edilmemek için, için için dua ediyordum.

V

Dışarı bakarak dolmuşun kalkmasını bekledim.

Aşağıda kırklı yaşlarda esmer, tombul yüzlü, kıvrıkcık saçlı, göbeği sarkık bir adam sigaranın harap ettiği boğuk bir sesle, "Kocaali... Kocaali yolcusu kalmasın," diye etrafa bağırıp duruyordu.

Dolmuş yolcularını alıp birkaç dakika sonra harekete geçince herkes sırayla dolmuş parasını şoföre uzatmaya başladılar. Elden ele geçen bir telaş başlamıştı. Avucumdaki demir paralar ise terden sırlıslıkla olmuştu. Çekinerek tüm paramı hemen önümdeki koltukta oturan amcaya uzattım.

Ah, kadere bakın ki, para eksik çıkmıştı. Şoför, uzatılan demir paraları etli parmakları arasında evirip çevirirken kaba ve buyurgan bir sesle seslendi: "Para eksik, lütfen tamamlayalım!"

O an başıma bir balyoz inmiş gibi oldum. Her tarafımı ateş bastı. Ağzım dilim kurudu. Şaşkınlık ve telaş içinde ceplerini yokladım ama bomboştu. Sonra içimde bir titremeye ayağa kalkıp dolmuş-tan inmek istedim. İstedim ama bir el beni yerimde tuttu. Yanımda oturan teyze beni omzumdan tutup koltuğa oturturken, “Şoför bey, o bozukluğu ben alayım. Şu paradan ise iki kişi alın lütfen!” dedi ve cüzdanından çıkardığı kâğıt bir parayı uzattı. Para yine elden ele şoföre gitti ve şoförün aynı zamanda geri verdiği demir paraları da teyze elime sıkıştırarak, sözlerini “Evlâdım paralarını al bakalım,” diye sürdürdü. Çekindim, utandım ama itiraz da edemedim.

VI

Dolmuşun teybinde dokunaklı bir arabesk şarkı çalıyordu. Şarkının yanık müziği ve sözleri, içimdeki Diyarbakır hasretini daha da arttırdı. Gözlerim doldu taşı ve en sonunda yaşlar yanaklarımdan birer küçük şelale gibi boşaldı.

Yanımdaki teyze bana dönerek, “Evlâdım ne oldu, neden ağlıyorsun?” diye kaygıyla sordu. Önce duymazlıktan geldim. Türkçem bozuktu ve konuşmaya utanıyordum. Biliyordum, daha ilk kelime-de Kürt olduğum belli olacaktı, bu da beni ürkütüyordu. Türklerin arasında Türkçe konuşmam gerektiğinde kendimi uzaydan gelmiş garip bir yaratık gibi hissediyordum. Bazı Türklerin yüzünde beliren o acayip ifade beni kendimden utandırıyor. Okulda üst sınıflarda okuyan ve bizden yaşça büyük Türk öğrencileri –ki bunlar memur çocuklarıydı- ne zaman Türkçe konuşsak sırf eğlence olsun diye bizlerle “Kıro, mağara!” diye alay ederlerdi. Dilimizle dalga geçmeleri bende bir sinikliğe, kendini hor görmeye sebep olmuştu. Türkçe konuşunca panikliyordum. Düzgün konuşayım diye önce kelimeleri kafamın içinde bir düzene koyuyor, sonra konuşuyordum. O zaman da ya ezberlenmiş bir metni okur gibi oluyordum ya da kelimeleri ağızda eveyip geveleyerek uzun uzun duraksıyordum. Türkçeyi Türkler gibi konuşmaya çabalıyor ama başaramıyordum. İstiyordum ki, konuştuğumda Kürt olduğum

anlaşılmasın. Gel gör ki, dilim bana itaat etmemekte direniyordu. Ne yaparsam yapayım Kürtlüğümü ayan beyan ele veriyordu.

“Allah insanları niye tek dilde yaratmadı ki!” diyordum, kendi kendime. Bu defa da Allah’ın işine burnumu sokup günah işliyorum diye suçluluk duyuyordum. Korku, benim durumumda olanlar için bir kaderdi sanki. Bizi devamlı aşağı çeken bir kader...

VII

Teyze, “Çocuğum söyle lütfen, ne oldu, neden ağlıyorsun?” diye ısrar edince, iç çeke çeke, “Hiç, hiçbir şey,” dedim.

Dolmuşta herkes bize kulak kesilmişti.

Teyzenin eli dizindeki çantasında telaşla dolaştı. Çıkardığı kâğıt mendili uzatırken birkaç saniyelik durdu. Kısa bir kararsızlıktan sonra merhametli sesiyle “Oğlum sen nerede oturuyorsun?” diye sordu.

Kelimeler bir kılçık gibi boğazıma takılıp kaldı, konuşamadım. Aynı sevecen ses, soruyu tekrar etti. Hıçkırıklar arasında oturduğum koltuğu elimle göstererek, “İşte burada oturuyorum,” dedim. Teyze tatlılıkla gülümsedi. “Hangi mahallede oturuyorsun, onu soruyorum,” dedi. Onu yanlış anladığım için aptallığıma kızarak, Kocaali’nin bir köyünde fındık bahçesinde çalıştığımı söyledim. Bu defa da çalıştığım köyün adını sordu. “Bilmiyorum!” dedim.

Teyzenin beni böyle sorguya çekmesinden tedirgin olmuştum. Kendi kendime, “Çattık,” diyordum. Başıma bir iş açmasından korkuyordum.

Teyzenin kaşları hayretle yukarı kalktı. “Adını bilmediğin bir köyü nasıl bulacaksın? Hem de bu vakitte?”

Bir cevabım yoktu. Peki, kalacağım bir yer var mıydı? Ne diyebilirdim ki? Karnım sırtıma yapışmıştı. O an düşündüğüm tek şey, bir an önce Kocaali’ye gitmek ve avucumdaki parayla sıcak bir ekmek ve helva alıp karnımı doyurmaktı. Gece de elbette sığınacak bir yer bulurdum.

Teyze durmadı. Nereli olduğumu sordu. Amedli olduğumu söyledim.

Aramıza birkaç saniyelik bir sessizlik girdi. Gözlerini kırpıştırarak hafızasını yoklarken, kendi kendisiyle konuşur gibi, “Amed mi? Amed neresi?” dedi. “Amed, Amed’dir,” dedim. Teyze farklı dillerde konuştuğumuzu görüp fazla üstelemedi.

Böylece yine bir suskunluk girdi aramıza.

VIII

Dolmuş duraklarda duruyor, yolcu indirip alıyordu.

Teyze birkaç durak sonra inmek için ayağa kalkarken, o sevecen sesiyle “Çocuğum haydi gel, bu gece misafir ol istersen. Yarın nereye gideceksen seni göndereyim,” dedi.

Önce tereddüt ettim. Başımı kaldırıp teyzenin yüzüne bakmaya bile çekiniyordum. Ama nereye gidiyordum ki? Bilmediğim bir yere. Çekine çekine.

İradem kırılmış, karar verme gücümü tamamen kaybetmiştim. Kalkıp bir robot itaatkârlığıyla teyzenin peşi sıra dolmuştan indim.

Türk Evi

I

Teyze beni kanatlarının altına almış bir kartalı andırıyordu. O anki hislerim öyleydi. Belki de içine düştüğüm çaresizlikten öyle düşünüyordum.

Birkaç yüz metre ilerideki kavşağa doğru yürüdük. Trafik renk seli bir nehir gibi iki taraftan gürül gürül akıp gidiyordu. Kavşaktaki trafik ışıklarından karşıya geçinceye kadar konuşmadık.

Karşıda üç katlı bir alışveriş merkezi vardı. Teyzenin yanı başında, üstümdeki lime lime olmuş elbiselerden ve kirli çıplak ayaklarımdan utanarak sürüklendim. Bir giyim mağazasına girdik. Bizi yüzünde yumuşak bir gülümsemeyle genç bir kız karşıladı. O an görünmez olmayı ne çok istemiştım. Neyse ki kız beni o partaların içinde görmemiş gibi davranıp canlı bir sesle, "Hoş geldiniz, size nasıl yardımcı olabilirim?" dedi. Teyze, "Delikanlıya giyecek bir şeyler bakacağız," dedi. Satış elemanı kız bizi erkek giysilerinin olduğu reyona götürdü.

Teyze, giysilerin ve ayakkabıların stilini, rengini bana göstererek seçim yapıyordu. Anladım ki bana giyecek bir şeyler alıyordu. Bir rüya alemindeydim sanki. Hem utanıyor hem de yeni elbiselerim olacak diye için için sevinçten uçuyordum.

Tek maaşla onca nüfusu doyurmaya çalışan babacığımın o güne kadar bana alamadığı ne kadar elbise, giysi, ayakkabı varsa, teyze hepsini aldı.

Mağazadan çıktığımızda ayağымda ancak rüyada görebileceğim, lambalı, bir çift beyaz ayakkabım vardı. O lambalı ayakkabılar o zamanlar modaydı ve onlara sahip olmak bizim durumumuzdaki çocuklar için ancak bir hayaldi. Kendimi ayağымda o ayakkabıyla bir kral gibi hissediyordum. O güne kadar hiç beyaz iç çamaşırım da olmamıştı. Üzerimde artık mavi bir tişört ve altımda da yine mavi bir kot pantolon vardı.

Dünyanın en zenginiydim.

Ah, şimdi Amed'de olmalıydım, diyordum kendi kendime. Arkadaşlarıma caka satacaktım, kim bilir beni nasıl kıskanacaklardı!

Üzüldüğüm tek şey, o cicilerimin bedenimdeki kire bulanmalarıydı. Utanmasam ayakkabılarımı yere değmesinler diye çıkarıp kucağымda taşıyacaktım. Tişörtüme, pantolonuma ve ayakkabılarıma kalbimi okşayan bir meltemle yeniden ve yeniden bakıyordum.

Dilendiğim paralar o paçavra pantolonumun cebinde kalmıştı. Alın teriyle kazandığım ilk paramdı. Keyfim kaçır gibi oldu ama hemen unuttum. Bunca zenginliğin içinde o paranın sözü olmazdı.

II

Teyze bir melek miydi? Allah onu bana yardım etsin diye mi gökten indirmişti? Evet, o kesin bir melekti ve Türklükle hiçbir alakası ve benzerliği yoktu. O Türk olamazdı!

O güne kadar hiç görmediğim mutlu bir rüya görüyordum ve uyanmak istemiyordum.

Ben bu duygu sarhoşluğuyla havalara uçarken, bir köfteciye girdik. Ocaktan gelen pişmiş et kokusu cici elbiselerimi ve lambalı ayakkabılarımı bana anında unutturdu.

İki kişilik bir masaya oturduk. Teyze, "Ne yemek istersin?" diye sordu. Sesi ne de güzeldi! Sıcak, sevecen. Başımı öne eğerek, "Sen

bilirsin,” dedim. Sesimi kendim bile zor duymuştum. Teyze gülümseyerek, “Köfte ister misin?” dedi. Ben yine, “Sen bilirsin,” dedim. Gençten bir garson geldi o sırada. Teyze ikimiz için de köfte istedi. Masaya hızlıca bir tabak salata, turşu ve iki pide geldi.

Ben tabii ki, kıtlıktan çıkmış gibi, yiyeceklere saldırdım, iki elimle avurtlarımı doldura doldura birkaç dakika içinde masayı silip süpürdüm. Teyze sevecenlikle bana bakıyordu. Sonra köfteler geldi. İki porsiyon köfte ve üç bardak koladan sonra ancak kendime gelebildim.

Yemekten sonra da bir pastaneye gittik. Teyze salep, ben de baklava istedim.

Siparişlerimizi beklerken ipek yumuşaklığındaki sesiyle, “İznin olursa, şimdi biraz sohbet edelim,” dedi teyze. Beni cendereye alan çekingenliğimden artık eser kalmamıştı. “Olur, sen bilirsin,” dedim neşeyle.

“Önce tanışalım, benim adım Kadriye. Sen de adını söylersin herhalde.”

“Benim de Çınar.”

“Çınar, çok memnun oldum seni tanıdığımıza,” dedi teyze, gözlerinde menekşeler açan bir tebessümle. “Şimdi söyle bakayım, Amed dediğin yer neresidir?”

“Amed mi? Amed, Diyarbakır’dır.”

“Ne... Diyarbakır mı?”

“Evet, Diyarbakır.”

“Diyarbakır’ın diğer adı Amed midir?”

“Evet, hem Amed, hem Diyarbakır.”

Teyze gülerken, hafiften kızardı. “Bunu bilgisizliğime ver Çınar. Bilmiyordum, ilk kez duydum” dedi.

Ben de “canın sağ olsun,” dedim. Şımarmış, haddimi aşmıştım. Teyze bu patavatsızlığımın üstünde bile durmadı. “Şimdi istersen biraz kendimden söz edeyim,” dedi.

Ben içimde kıpır kıpır bir heyecanla onu dinlerken, “Doğma büyüme Sakaryalıyım,” diye devam etti. İki yıl önce öğretmenlikten emekli olmuştu. Özlem adında doktor bir kızı vardı ve birlikte yaşıyorlardı. Teyzenin kocasından söz etmeyişi dikkatimi çekmişti. Herhalde boşanmıştır, diye düşünmüştüm.

“Emekli bir insan ne yaparsa ben de onları yapıyorum. Kitap okuyorum, televizyonda beğendiğim bir iki dizi var, onları seyrederim. Bazen alışverişe çıkıyorum, evimizin yakınında parkta günde bir saat kadar geziniyorum. Ev işleri falan derken, hayat geçip gidiyor. Peki, sen neler yapıyorsun? Okula gidiyor musun? Baban ve annen ne iş yapıyorlar? Kaç kardeşsiniz?”

“Babam sağlık memurudur,” dedim. “Annem de evde çalışıyor. Bu yıl ortaokul ikinci sınıfa geçtim.”

“Okulla aran nasıl?”

“İyi değil.”

Kaşları çatıldı. “Neden?”

Ders çalışmayı sevmediğimi söylemeye çekindim. Cevap vermemi bekledi. Ben başımı öne eğince, üstelemedi.

Sonra Sakarya’ya geliş sebebimi sordu. Fındık bahçesindeki serüvenimi anlattım. Merakla dinledi. “Oraya tekrar gitmek istiyor musun?” diye sordu.

“Hayır, memleketime gitmek istiyorum,” dedim.

“Peki,” dedi. “Ailenle konuşur, seni gönderirim.”

Pastaneden çıktığımızda güneş alçalmış, gölgeler koyu giysileri içinde boy boy uzamıştı. Şehir sakın bir serinliğin tadını çıkarıyordu.

III

Yürüyerek Kadriye teyzenin evine gittik. Evleri birkaç yüz metre ileride üç bloklu bir sitedeydi. Sitenin girişindeki sürgülü, demir kapıdan geçip orta bloğa girdik. Asansörle dördüncü kata çıktık. Katın koridorunda dört çelik kapı vardı. Birine doğru yöneldik.

Kadriye teyze çantasından çıkardığı anahtarla kapıyı açtı. O önden, ben arkadan eve girdik. Ayakkabılarımı çıkarıp da kapıyı kapatınca gözlerim fal taşı gibi açıldı. Karşıdaki duvarda kocaman bir Türk bayrağı ve bayrağın altında da altın sarısı bir çerçeve içinde üniformalı bir askerin fotoğrafı asılıydı. Omuzlarında yıldızlar, yakasında da arma ve nişanlar vardı. Kırk beş yaşlarında gösteren bir asker resmi bir geçitteymiş gibi keskin bir ifadeyle tam da bana bakıyordu.

Şok oldum. Kimdi bu asker ve bu kocaman bayrak neyi anlatıyordu? Çocuk aklı işte! Biçare içimden kötü senaryolar yazmaya başladım. Nereye gelmişim ki? Yoksa bir tuzağa mı çekilmiştim? Kürt olduğum için öldürülecek miydim? Soğuk terler dökerek bunları düşünürken, Kadriye teyze korktuğumu fark etti, gülümseyerek, "Korkma, o çok iyi bir insandır, sana zarar vermez," dedi.

Onun sesindeki ve bakışlarındaki güven veren yumuşaklık beni rahatlattı, korkunun cenderesinden kurtuldum.

Daha önce pek görmediğim, pahalı ve güzel olduğunu düşündüğüm mobilyalarla döşeli büyük odaya girdiğimizde Kadriye teyze, "İşte hoş geldin. Burası, evimizin salonu," dedi. Üç büyük penceresi vardı salonun. Pencereilerin birer kanadı açıktı. Dışarıdan kuş sesleri geliyordu içeriye. Gök mavisi duvarları, bej renkte çiçek desenli koltukları, açık kahverengi sehpaları, ilkbahar motifli halıları, krem rengi kadife perdeleri ve kar beyazı tül perdeleriyle göz kamaştırıyordu salon.

Kadriye teyze daha sonra bana evi gezdirdi. Salondan başka üç oda daha vardı. Kapıları açık olan iki odayı, tuvaleti ve banyoyu gösterdi. Ama kapısı kapalı olan odayı görmemiş gibi davrandı. Acaba içeride görmemi istemediği biri, bir şey mi vardı? İster istemez merak etmişim.

Evi gezerken gözüm gidip gidip fotoğraftaki askere takılıyordu. Kadriye teyze bunun farkındaydı, ama herhangi bir açıklama yapmadı.

Evi gezdikten sonra tekrar salona döndük. Kadriye teyze, “Haydi lavaboya bir gir. Elini yüzünü yıka. Ben de üstümü değiştirip geleyim” dedi ve yatak odalarından birine girip kapıyı kapattı. Öylece kalakalmıştım. Tuvalete girmeye utanıyordum. Bu çekingenlik herhalde çocukluğumuzda bilinçaltımıza ekilen tüm o olumsuz yargılarla ilgiliydi. Kirlilik, pis olmak, bir türlü temiz olamamak...

Neyse ki Kadriye teyze gözden kaybolmuştu. Biraz tereddüt ettikten sonra lavabonun olduğu banyoya yöneldim.

İlk defa klozetli bir tuvalet görüyordum. Çiçekli, ıslıl beyaz fayanslarıyla banyo ve tuvaletin, lavabonun parıltılı temizliği gözlerimi kamaştırmıştı. Etrafı kirletme endişesiyle bir yere dokunmaya çekinmiştim. Ne elimi ne de yüzümü yıkayabildim. Öylece kalakalmıştım.

Çıktığımda Kadriye teyze hâlâ odasındaıydı. Salona geçip pencereye bakan bir koltuğa oturdum.

IV

Kadriye teyze birkaç dakika sonra salona geldi. Üstünü değiştirmişti. Kısa kollu mor bir tişört, altına da kenarları beyaz şeritli gri bir eşofman giymişti. Bir isteğimin olup olmadığını sordu. Halimden memnundum, kendisine teşekkür ettim. “O halde gel sana banyo yaptırayım,” dedi. Yaşadığım şaşkınlığı ve utanmayı hiçbir kelime anlatamaz. Dilim tutulmuştu sanki. Kirli miydim? Evet, hem de çok...

Kalkıp çekine çekine banyoya girdim, Kadriye teyze de arkamdan geldi. Kolundaki saati çıkarıp aynanın önündeki siperliğe koydu. Eşofmanının paçalarını kıvırdı. Ben küvetin başında dikilmiş onun banyodan çıkmasını beklerken Kadire teyze yanıma gelip beni soymaya başladı.

Utancımın ölecek gibiydim. Yer yarılrsa da içine girsem, diyordum. Kendimi çıplak kollarımla sarıp iki büklüm yere çöktüm. Utandığımı görünce, “Çınar, annen mutlaka seni yıkamıştır, beni de annen olarak kabul et. Utanma,” dedi.

Dedi ama ben Kadriye teyzenin yüzüne bakamıyordum. Elimde olmadan utanıyordum.

Önce küvete uzanıp suyu açtı. Eliyle kontrol ederek ısınmasını bekledi. Ben halen yerde çömelmiş, iki büklüm, öylece duruyordum. Sonra elimden tutup beni küvete soktu. Sıcacık bir suyun içindeydim. Başımı kaldırıp bakmaya da çekiniyordum. Kadriye teyze duş avizesini başımın üstünde tutup beni baştan ayağa ıslattı. Sonra da avucuna doldurduğu şampuanla saçlarımı yıkamaya başladı. Yıkadı, duruladı ve sonra şampuanla tekrar yıkadı.

Üstümde dünyanın kiri vardı. Bir mücevher parıltısıyla başımdan aşağı akan sıcak su ayağımın dibinde çamurlu bir sele dönüşüyordu. Saçımı iyice duruladıktan sonra turuncu renkteki bir lifi köpürtüp bedenimi ovmaya koyuldu.

Utançtan şaşkın ve perişandım. Ve annemin bana en son ne zaman banyo yaptırdığını hatırlamıyordum bile. Ama Kadriye teyze bir bebeğe gösterilebilecek bir özen ve şefkatle beni yıkıyordu.

O an dünyanın en mutlu çocuğuydum. “Bu teyze, beni evlatlık olarak almak isterse hemen kabul ederim,” diye geçiriyordum içimden.

Beni tırnakları epey uzamış ayaklarıma kadar sıkı sıkı yıkadı. Kendimi sıcak suyun altında cennetteymişim gibi hissediyordum. Sonra mis gibi kokan bir havluyla kuruladı ve giydirdi.

Banyodan çıktığımda kuş gibi hafiflemiştim.

V

Ben salona geçip, pencereden mutlulukla dışarıyı seyrederken, Kadriye teyze mutfaktan gümüş bir tepside iki bardak çayla geldi. Çayları sehpalara koyarken de “Dinlen, sonra da sizinkileri arayalım,” dedi.

Karşımdaki koltuğa oturdu, saatine bakarak, “Özlem de biraz sonra gelir,” dedi.

Neşeli bir sohbet içinde çaylarımızı içtikten sonra evimizin telefon numarasını istedi benden. Verdiğim numaradan bizimkileri aradı. Telefona annem çıktı, babam henüz işten dönmemişti. Kadriye teyze anneme beni misafir ettiğini, merak etmemelerini söyledi. Kısa bir hal hatır sohbetinden sonra telefonu bana verdi. Anneme fındık bahçesinden kaçtığımı, şimdi Sakarya'da, Kadriye teyzenin evinde misafir olduğumu söyledim. Annem benim için kaygılanıyordu. "Beni merak etme, rahatım yerinde," diyerek, onu teskin etmeye çalıştım.

Annem Kadriye teyzeye defalarca dua ederek kapattı telefonu.

Tam o sırada kapının kilidi takırdadı. Kapı açıldı, genç bir kız içeri girdi. Kapıyı kapatırken bakışları önce Kadriye teyzeye, sonra da merakla bana uzandı.

Kadriye teyze oturduğu sandalyede giriş kapısına doğru dönerek, "Özlem'ciğim hoş geldin," dedi. Genç kız ayakkabılarını çıkarırken bir gözü de benim üzerimdeydi. Melodik bir sesle, "Hoş bulduk anneciğim. Nasılsın?" diye bize doğru seslendi.

Kadriye teyze yumuşak bir baş hareketiyle beni işaret ederek "İyiym Özlem'ciğim, bak misafirimiz var," dedi.

Özlem abla salona girerken "Hoş geldin... Ben Özlem," dedi. Yanıma kadar gelip bana elini uzattı. Ben nezaketin ne olduğunu bilmeden, oturduğum koltukta ona elimi uzattım. Elleri yumuşak ve sıcaktı.

"Adın ne yakışıklı?" diye sordu. "Çınar," dedim.

"Çok memnun oldum Çınar. Tekrar hoş geldin," dedi ve yanımdaki koltuğa oturdu.

Peri kızı kadar güzeldi. Yüzünde zerdali çiçeği gibi açan ve insanı mest eden şirin bir gülüş vardı. Bedeni narin ve orta boydaydı. Siyah saçları ılıdayan bir sel gibi omuzlarına dökülmüştü. Yukarıya kalkık zeki kaşları meraklı ve bilgili bir karakteri simgeliyordu. Koyu kahverengi gözleri yüzünün esmerliğinde sevimli bir ışıkla parlıyordu. Hafif kemerli burnu, biçimli ağzı ve yuvarlak uysal çenesiyle kusursuz bir güzelliği sergiliyordu.

Gözlerimi ondan alamıyordum sanırım. Koltukta bana dönerek, nereli olduğumu ve Sakarya'ya niye geldiğimi sordu. Serüvenimi ona da özet halinde anlattım.

Türkçem kötü olduğu için dilimle alay eder diye tedirgin olmuş-tum. Ama korktuğum gibi olmadı. Kırık Türkçem hoşuna gitmiş olmalı ki başımı okşayarak, "Kurban olurum, ne de güzel konuşuyorsun," dedi. Ben gözlerimi kaçırıp mahcup mahcup gururla gülümserken, Kadriye teyze de kutsayan gözlerle Özlem ablaya bakıyordu.

Özlem abla sesinde bir pınar ıslıtısıyla bülbül gibi şakıyordu. Gü-lümsediğinde güzelliği göz kamaştırıyordu.

Sorduğu sorularla kısa hayat hikâyemi öğrendi, sonra da ken-disinden söz etti. Onunla hemen kaynaştık. Adımı unutmuş gibi, bana "Karaçocuk," diyordu.

Sohbetimiz yarım saat kadar sürdü. Sonra, "Anne ben biraz yorgunum, odama geçeceğim," diyerek kalkıp yanağımı okşadı ve odasına gitti.

Kadriye teyze de "Çınar, haydi, sen de yorgunsun, biraz uyu, dinlenirsin," dedi.

Evet, mutlu ama yorgundum. Kalkıp Kadriye teyzenin arkasın-dan onun girdiği odaya gittim. Yatacağım yatağı o mavi cennet bakışlarıyla göstererek, "Çarşafı yeni değiştirdim. Şimdi uyu, ne zaman istersen o zaman kalkarsın," dedi ve kapıyı üstüme ka-patıp gitti.

Yatağın ona ait olduğunu sonradan öğrendim. Ben onun yata-ğında yatairken, kendisi gece Özlem ablanın odasında kalmıştı.

Yatağa girince karşıdaki duvarda asılı olan bir başka fotoğrafla göz göze geldim. Yine o askerin fotoğrafıydı. Üniforması içinde hafif bir tebessümle bana bakıyordu. Bu fotoğrafın yanında baş-ka bir fotoğraf daha vardı. Genç bir çift, üç dört yaşlarında bir kız çocuğunu aralarına almış, çiçekli bir bahçede gülümseyerek ob-jektife bakmışlardı.

Genç kadın Kadriye teyzeydi. Adam da fotoğraftaki o askerdi ve sivil giysiler içindeydi. Çocuk ise herhalde Özlem abla olmalıydı.

Yorgunluk kurşun gibi çökmüştü üstüme, bir iki dakika içinde uyuyakalmıştım bile.

Resimlerde Kalanlar

I

Uyandıgımda televizyon açıldı ve akşam haberleri başlamıştı. Odadan çıkınca Özlem ablayla karşılaştım. Gülümseyerek, “Karaçocuk rahat uyudun mu?” diye sordu. Evet, dinlenmişim ve keyfime de diyecek yoktu. Özlem ablaya teşekkür edip iyi uyuduğumu söyledim.

Kadriye Teyze mutfaktaydı. Özlem ablayla birlikte yanına gittik. Mutfak, bizi güzel yemek kokularıyla karşıladı. Kadriye teyze, omzunun üstünden bana bakarak, “Hoş geldin Çınar’cığım, iyi uyuyabildin mi?” diye sordu. Mutlulukla gülümseyip, teşekkür ettim.

Dediğim gibi, evdeki sıcak hava utangaçlığımı silip götürmüştü. Kendimi evin çocuğu gibi hissediyordum.

Kadriye teyze, “Yemek hazır, senin kalkmanı bekliyorduk,” dedi.

Kendimi hiç bu kadar özel hissetmemiş ve dünyada böyle iyi insanların olabileceğini hiç düşünmemiştim.

Sofrayı kurmalarına yardım etmek istediğimi söyledim. Hoşnut bir gülümsemeyle, “Elbette,” dedi Kadriye Teyze.

Özlem ablayla birlikte tabak, çatal, kaşık ve bardakları salondaki yemek masasına götürdük. Kadriye Teyze de tencereleri getirdi.

Masadaki yemek zenginliği gözlerimi almıştı. Çünkü bizim evde hiç öyle dolu bir sofraya görmemiştim. Kadriye teyze yemekte sadece su içerken bana ve Özlem ablaya ise kola vermişti.

Yemekten sonra Özlem abla, “Anne ne dersin, dışarı çıkıp biraz hava alalım mı?” dedi. “İsterseniz çıkarız tabii ki,” dedi Kadriye teyze.

Az sonra şehrin akşam serinliğindeydik. Gün içindeki koşuşturma azalmıştı. Evlerin pencereleri, caddeler ve sokaklar ıslık ıslık yanıyordu.

Caddede yürürken, Kadriye teyzeyle Özlem abla beni ellerimden tutup aralarına almışlardı. O an ki mutluluğumu anlatamam.

Özlem abla derslerimi, okulumu ve okulu bitirince ne olmak istediğimi sordu. Ders çalışmayı sevmediğim için okulla ilgili soruları geçiştirip avukat olmak istediğimi söyledim. “Aferin Karaçocuk, sana yakışan da budur,” dedi. Sonra da “Sevgilin var mı?” diye sordu.

Bir anda sertleştirdim ve “Bende öyle bir şey olmaz!” dedim. Özlem abla güldü. “Karaçocuk, sen çok tatlı bir çocuksun, neden sevgilin olmasın ki?” “Bende öyle şeyler olmaz!” diye kestirip attım. Özlem abla kaşlarını şaşkın bir edayla kaldırıp sustu.

Bir pastanenin önünde durduk. Kaldırıma çıkarılmış masalardan birine oturup dondurma ısmarladık.

Özlem abla Diyarbakır’da kız çocuklarının okutulup okutulmadığını sordu. Okula giden ablalarımı örnek vererek, “Erkek çocuklar nasıl okula gidiyorsa, kız çocukları da gidiyor,” dedim.

Peki, kız çocukları küçük yaşta evlendiriliyor muydu? “Bu eskidenmiş,” dedim. “Şimdi böyle bir şey yok. Kızlar büyüdükten sonra kimi istiyorsa onunla evleniyorlar.” Kendimi bizim oraların bir sözcüsü, temsilcisi gibi hissediyordum.

II

Dondurmalarımızı yedikten sonra, Özlem abla lunaparka gitmemizi teklif etti. Ben sevinçle el çırpıttım.

Otobüs durağı birkaç dakikalık bir mesafedeydi. Gittiğimiz durakta bir otobüse binip yirmi dakika sonra lunaparkın önünde indik.

Lunaparkı görünce havalara uçtum. İçerisi aileler, çocuklar ve gençlerle ısı ısı kaynıyordu. Gözlerim reyonlar arasında oburca mekik dokudu.

Önce üçümüz birlikte bir balerine bindik. Akşam serinliği yüzümüzü okşarken, Özlem abla oturduğu yerde serçe parmağını benim serçe parmağıma geçirerek, bir ninni eşliğinde oynamaya başladı. Ben de ona eşlik ettim. İkimiz kendimizi o anın sarhoşluğuna böyle kaptırmışken, Kadriye teyze mahzunca bizi seyrediyordu, bakışlarında hem sevgi hem de bir acılık vardı. Ben ise bir mahalle düğününde halay çekiyormuşum gibi hissediyordum kendimi.

Daha sonra Özlem ablayla çarpışan arabalara bindik. Arabalarımız birbirine çarpıştıkça, Özlem abla neşeyle kahkaha atıyor, bizi kenardan izleyen Kadriye teyze de az önceki kasvetli halinden kurtulmuş, bizlere gülüyordu.

Sonra tüfekle nişan alınan reyona geçtik. Özlem abla, "Çınar, senin elin silahlara yatkındır, iyi nişan alırsın!" diyerek bana takıldı. Bu bir şaka da olsa gururumu okşamıştı. Ne var ki, hedefi hiç tutturamadım, hep karavana attım.

Daha sonra gondola binmek istedim, ancak tehlikeli olur diye izin vermediler. Lunaparkta reddettikleri tek isteğim buydu.

Oyunlara doymuş bir halde dışarı çıktığımızda ise saat epey ilerlemişti.

III

Eve dönünce Özlem abla hızlıca bir çay yapıp yanında pasta ikram etti. Önümdeki dilime aklıktan yeni çıkmış gibi saldırdım. Ben nefes almadan tıkınıırken, Kadriye teyzeyle Özlem abla gülümseyerek bana bakıyorlardı.

Özlem abla daha sonra sigara içmek için balkona çıktı, Kadriye teyzeyle sohbete koyulmuştuk. Bana kaç kardeş olduğumuzu sordu. Gözlerimi ondan kaçırarak, “Biz, on bir kardeşтик, iki abim öldürüldü,” dedim.

Kadriye teyzenin yüzü acıyla gerildi. “Özür dilerim çocuğum,” dedi sesi titreyerek, “Bilmeden yaranı deştim.”

Ben iç çekip başımı öne eğdim. Birkaç dakika öyle sessiz kaldık.

Özlem abla balkondan dönüp bizi sessizlik içinde görünce “Hayırdır, ne oldu?” diye sordu merakla. Bakışları benimle Kadriye teyze arasında mekik dokuyordu.

Kadriye teyze, “Çınar’ın abileri!” dedi, solgun bir sesle.

Özlem abla şaşırarak, “Ne olmuş,” dedi, “Çınar’ın abilerine?”

Ben hıçkırarak, “Abilerim öldürüldü?” dedim.

“Kim öldürdü?” diye sordu, sesinde bir dehşet ifadesi vardı

“Abilerim PKK’deydi,” dedim.

O an içeride buz gibi bir hava esti. Özlem abla elleri titreyerek paketten bir sigara çıkarıp yaktı. Kadriye teyze oturduğu koltukta yüzünün kanı çekilerek iki büklüm oldu.

Gösterdikleri bu tepkiye şaşırmış, “Şimdi beni evden kovacaklar!” diye korkmuştum. Boşboğazlık edip konuştuğum için pişman olmuşum ama artık ok yaydan çıkmıştı. Bir iki dakika kadar süren gergin bir sessizlikten sonra, Özlem abla donuk bir sesle, “Karaçocuk anlatmak ister misin?” dedi. Sesinde bir kızgınlık olmadığı için rahatlamışım.

İç çekerek, “Özlem abla,” dedim. “Bizim hikâyemiz çok uzun, başınızı ağrıtmak istemiyorum.”

“Senin için zor olmayacaksa anlat, biz dinleriz,” dedi.

Yanaklarımdan yaşlar süzülerek, “Biz on bir kardeşтик,” diye anlatmaya başladım.

IV

“Babam sağlık memurudur. Maaşı yetmediği için geceleri otobüs terminalinde hamallık yaparak evi geçindiriyor. Bu zor şartlarda hepimizi okuttu.

Mehmet abim liseyi bitirip, Malatya İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi’ni kazanınca evimiz, sokağımız ve mahallemiz, bir doktorumuz olacak diye yerinden oynadı. Babamla annem, Mehmet abimi sevinç gözyaşlarıyla kucakladılar. Biz kardeşler onu aramıza alıp öpücüklere boğduk, elimizden zar zor kurtuldu. Evimiz bir anda kutlamaya gelen komşularla adeta bir düğün evine döndü. Gece yarısına kadar eğlendik.

Babam birkaç gün sonra Mehmet abimi kayıt işlemleri için yanına alıp Malatya’ya gitti.

Mehmet abimin üniversiteyi kazanması yoksul bütçemizde büyük bir gedik açmıştı.

Annem babama destek olmak için evlere temizliği gitmeye başladı. Hepimiz birkaç yıl dişimizi sıkacaktık. Ne de olsa Mehmet abim doktor olunca babamın omzundaki ağır yükü kaldıracak ve hepimizi kurtaracaktı.

Evimiz ümit dolu bir neşe rüzgârıyla havalara uçuyordu.

Zavallı babam bir damla uykuya hasret kalmıştı. Yemiyor, içmiyor üç kuruş parayı bir araya getirebilmek için gece gündüz çırpıp duruyordu. Terminalde valiz taşımaktan beli bükülmüştü. Bana gelince, doktor kardeşi olacağım diye kasılıyor, mahalledeki arkadaşlarıma hava atıyordum.

Mehmet abiyi Malatya’ya gideceği gün arkadaşları halay çekeerek uğurladılar.

Her gece evimizde Mehmet abinin sohbeti olurdu. Onu konuşmak evimize neşe ve güven getirirdi.

Hatırladıkça hep içim sızlar. Mehmet abi babamdan cepte taşınabilen bir teypli radyo istemişti. Teypli radyo evimizin acınası

bütçesine göre bir servet değerindeydi. Babam yüzü çökmüş bir halde haftalarca kıvranıp durdu. Bir gün elinde o teypli radyoyla eve geldiğinde dünyanın en mutlu insanıydı.

Hamallık yaptığı gecelerde uykusundan fedakârlık ederek satın almıştı o teypli radyoyu.

Mehmet abi babamın o hediyesini gözü gibi sakınır, elinden hiç eksik etmezdi. Radyoyu kulağına dayar, daha çok haberleri ve hoşuna giderse de müzik dinlerdi.

Bir de bol bol ses kaydı yapardı. Babamın, annemin ve biz kardeşlerinin sesini... Bazen de muziplik olsun diye sesimizi bizden habersiz kaydedirdi. Sonra da bize dinletir, birlikte kahkahalarla gülerdik.

Ah ne güzeldi o günler!

Mehmet abimin okulu bitirip doktor olacağı mutlu günleri iple çekiyorduk.

Babam, "Mehmet, Diyarbakır Hastanesi'nde çalışsın, millete hizmet etsin," derken, annem, "Allah hangisi hayırlıysa onu nasip etsin," diyordu.

Sokakta bazı kadınlar anneme, "Doktor anası," diyorlardı artık. Annem de yüzünü dolduran bir gururla "Mehmet sadece benim değil, hepinizin çocuğudur," diyordu.

Yıllar akıp gitti, annemle babamın bin bir emek verdikleri ağaç tomurcuklanmış, artık meyve verme zamanı gelmişti.

Mehmet abi o yıl dördüncü sınıfı okuyordu. Babam, "Bitti, bir şey kalmadı," diyordu sevinçle.

Bir gün Mehmet abiden babama bir mektup geldi. Uzun bir yolculuğa çıkacağını haber veriyordu. "Size danışsam bana izin vermeyeceğinizi biliyorum. Bu nedenle haber vermedim. Beni anlayacağınızı düşünüyorum, lütfen üzülmeyin, umarım yeniden görüşürüz. Senin ve annemin ellerinden öperim. Kardeşlerimi tek tek kucaklıyor ve öpüyorum."

Mektup bu kadardı. Babam deliye dönmüştü. “Bu ne yolculuğudur, bu çocuk nereye gidiyor?” diye söylene söylene yeniden okumuştum mektubu. Annem dizlerini döverek ağlamaya başlamıştı.

O yoksulluğun içinde sevinçlerle sarılıp sarmalanmış evimiz o mektup üzerine endişeli bir sessizliğe gömüldü.

Babam hemen o gün Malatya’ya gitti. Diken üstünde dönmesini bekledik.

Annem bize mektuptan kimseye söz etmememizi tembihlemişti. Ağzımıza kilit vurmuştuk.

Babam iki gün sonra döndü.

Annem, “Ne oldu, Mehmet nereye gitmiş?” diye telaşla sordu. Babam annemden gözlerini kaçırarak başını öne eğdi, “Kimse, nereye gittiğini bilmiyor!” dedi. Babamın yıkık sesi ve yüz ifadesi inandırıcı değildi. Belliydi, bir şeyler biliyordu ama o da ağzına kilit vurmuştu.

Günlerimiz Mehmet abinin yolunu beklemekle geçiyordu artık.

Annem sürekli “Allah’ım oğlumu sağ salim bize kavuştur,” diye dua ediyordu.

V

1993 yılı Ekim ayıydı.

O zamanın ünlü haber spikeri Reha Muhtar, Show TV’nin akşam haberlerinde evimize bomba gibi düşen o meşum haberi verdi: “Elâzığ Kovancılar’da PKK terör örgütünün sözde bölge sorumlusu Doktor Agit kod adlı Mehmet...’in de aralarında bulunduğu sekiz terörist güvenlik güçleriyle girdikleri çatışmada ölü olarak ele geçirildiler.”

Babam televizyonun başında donup kaldı. Bir saat kadar kendisinden ses çıkmadı.

Annem ve kız kardeşlerim köydeydiler. Haberi duyan akrabalar ve komşular evimize doluştular. Herkes üzgündü, kimse söyleyecek söz bulamıyordu. Zaten ne denirdi ki?

Babam ertesi gün bir akrabamızla birlikte Elazığ'a gitti.

Gitti ama abimin cenazesini almak için gittikleri savcı babama hakaret etmiş, "Bir teröriste sahip çıkmaya utanmıyor musun?" diye çıkmıştı.

Babam da "Sana göre teröristtir, ama o benim oğlumdur," diye karşılık vermişti.

Savcı Mehmet abiyi çatışmanın olduğu köyde gömdüklerini söylemişse de babam, "Cenazesini memleketime götürmek istiyorum," diye diretmiş. Savcı babamın kararlılığı karşısında geri adım atmış.

Babam, yanında akrabamızla birlikte, o gün çatışmanın olduğu köye gitmişler. Köylüler Mehmet abi ve arkadaşlarını muhtarın ihbar ettiğini söylemişler. Köyde birkaç köy korucusu varmış. Muhtar o bölgede bulunan Mehmet abiye "Korucular silah bırakacak, bunu sizin şahitliğinizle yapmak istiyorlar," diye haber göndermiş. Mehmet abi de bu haber üzerine arkadaşlarıyla birlikte köye gitmiş.

Muhtar, hemen telefonla jandarmaya ihbar etmiş. Jandarma ise aniden baskın yapmış. Köyde kıyamet kopmuş. Çatışma sekiz saat sürmüştü.

Mehmet abiyle arkadaşları öldürüldükten sonra orada, köydeki mezarlıkta açılan bir çukura topluca gömülmüşler.

İşte babamlar köylülerin de yardımıyla cenazeleri çukurdan tek tek çıkarmışlar. Kurşunlar yüzlerini parçaladığı için tanınmaz bir haldeymişler. Babam her bir bedeni uzun uzun incelemiş, ama yine de hangisinin Mehmet abi olduğunu tespit edememiş. Çaresiz kaldıkları bu sırada yanındaki akrabamız Mehmet abinin sağ üst çenesinde iki dişinin eksik olduğunu hatırlamış. Sonra cenazelerin ağzını tek tek açıp bakmış, iki dişi eksi olan ceset için, "İşte bu Mehmet'tir," demiş. O eksik iki diş dışında cesedin Mehmet abiye ait olduğunu gösteren başka belirti yokmuş. Yokmuş ama babamlar Mehmet abidir diyerek almışlar yanlarına.

VI

O ilk haber geldiğinde annemle ablalarım köydeydiler. Babam Elazığ'a gittikten sonra, ertesi gün köyden geldiler. Geldiler ama evimizde kıyamet koptu sanki. Çektikleri acının dehşetiyle çılgınlık atarak saçlarını yoluyor, yüzlerini tırnaklarıyla yırtıyor, başlarını duvarlara çarparak kanlar içinde yere düşüp bayılıyorlardı.

Zazaca söylenen ağıtlar yürekleri dağlıyordu.

En büyük ablam:

"Oy oy limin, oy oy limin

Oy oy limin, limin daye

Gotin bırayé te kuştın, dil u ciger mın nehiştın

Oy oy limin limin, oy oy limin..." diye acı acı ağıt yakıyordu.

Herkes çılginca dövünüp ağlarken, Ramazan abim tuhaf bir şekilde ağlamıyordu. Kenarda gözlerinde zehir gibi bir bakışla öylece duruyordu.

Mehmet abiyi en son, imam camide yıkarken gördüm, fakat tanıyamadım. Kafatası parçalanmış, yüzü içe çökmüştü. Kollarından ve bacaklarından parça parça etler kopmuştu. Çıplak bedeninde sayılamayacak kadar çok kurşun deliği vardı. Gövdesinde göbek altından boğazına kadar uzayan bir dikiş izi vardı. Bedeni insafsızca tahrip edilen o ceset Mehmet abi olamazdı.

"Mehmet... Mehmet... can abim" diye haykırdığımı hatırlıyorum. Sonra oraya yığılıp kalmışım.

Gözlerimi açtığımda kendimi caminin bahçesinde başıma toplanan bir insan kalabalığı arasında buldum.

Mehmet abi o gün, on binlerce insanın katıldığı bir törenle sonsuzluğa uğurlandı.

Mezarlık asker ve polislerle kuşatmaya alınmıştı.

Mezarlıkta beni şaşırtan bir şey oldu. Ramazan abi ve bir arkadaş *Ey Reqîp* marşını okudular, halk da onlara eşlik etti. Yer gök *Ey Reqîp* ile inliyordu.

Sonra da saçları başları darmadağın, yüzleri kandan tanınmaz bir halde olan ablalarım gençlerle birlikte Mehmet abinin mezarının çevresinde halay çektiler, alev alev. İnsan kalabalığı ise durgun bir deniz gibi onları seyrediyordu. Ben şaşkındım. Tüm bunların Mehmet abinin vasiyeti olduğunu ise sonradan öğrendim.

O günden sonra azılı bir Türk düşmanı oldum. Çünkü Mehmet abimi onlar öldürmüştü.

VII

Mehmet abiden sonra evimiz bir mezar gibi suskunlaştı. Ölüm sessizliği, kasvet ve bitmek bilmeyen bir matem...

Mehmet abiden geriye, babamın hamallık yaparak satın aldığı o teypli radyo kaldı. Olmayacak bir şey olmuş ve kurşun darbesi alan radyoyu savcı imza karşılığında babama vermişti.

Evde kimsenin yüzü gülmüyordu, herkes birbirine küskün gibiydi artık, kimse mecbur kalmadıkça konuşmuyordu. Gözlerimiz tarif edilmez bir acıyla gidip gidip Mehmet abinin vitrindeki radyosunu buluyordu.

Ramazan abinin ise işkence çeken bir hali vardı. Gözünü bir yere sabitliyor, derin düşünceler içinde öylece kaybolup gidiyordu. Hayatla bağı kopmuştu. Kimseyle konuşmuyordu. Kendisine bir şey sorulduğunda da baştan savma bir iki kelimeyle geçiştiriyordu.

Benim Ramazan abiye ayrı bir düşkünlüğüm vardı. Evde ve sokakta benimle oyunlar oynar, kahkahalarla güldüren şakalar yapardı. Gittiği yerlere bazen beni de götürürdü.

Parası olduğunda benim için aldığı şekerlemeler ve oyuncakları eve dönerdi. Bazen de birlikte Garbis abinin yanına giderdik.

Arada bir Garbis abiyi bizim eve yemeğe getirirdi. Garbis abi gözlerini kederli bir sessizlik içinde yere diker, bizimle tek kelime konuşmazdı.

Ramazan abideki o öfkeli suskunluğun sebebi çok geçmeden anlaşıldı.

Beş ya da altı ay sonraydı.

Ramazan abi on gün kadar eve gelmedi. Annem merak edip duruyordu. Babam da “Arkadaşlarına gitmiştir, gelir,” diye kendini teselli ediyordu.

Bir akşam bir akrabamız bizim eve geldi. Sohbetin bir yerinde babamın kulağına eğilip bir şeyler fısıldadı. Babamın yüzü bıçak darbesi almış gibi kasılıp kireç beyazına döndü.

Ramazan abi, “Ben PKK’ye gidiyorum, beni aramayın ve polise de bildirmeyin,” diye haber yollamıştı.

Annemle ablalarım ağlaşmaya başladılar. Babam, “Yakında barış olacak, af çıkacak,” diyerek onları yatıştırmaya çalıştı ama nafile.

Ben o gece çok ağladım. Ramazan abinin olmadığı bir hayatı düşünemiyordum. Dünyanın en can ve en şirin arkadaşı beni terk edip gitmişti ve ne zaman geleceği de belli değildi. Ramazan abinin bana kuryelik yaptırdığını ise sonraları anladım. Gömleğimin altına kasetler ve bazı belgeler bağlayarak beni bir yerlere gönderiyordu. Bunlar bana oyun oynamak gibi geliyordu. Ne olup bitiğini bilmeden, Ramazan abinin bana alacağı dondurmanın derindeydim.

Evimiz Ramazan abiden kötü bir haber gelecek diye hep diken üstündeydi. Televizyonumuz tüm gün açıktı ve annemin gözü ve kulağı hep televizyondaydı.

Acılar ise bir değil bir çoktu.

VIII

Ramazan abi giderken, babamın emekli ikramiyesini de yanında götürmüştü.

Babam yeni emekli olmuştu. Bir kahvehane kiralayıp başına Ramazan abiyi koyacaktı. Böylece terminalde valiz taşımaktan

kurtulmuş olacaktı. Kahvehane olarak işletilecek bir yer bulmuştu hatta ve sahibiyle de anlaşmıştı. Aldığı emekli ikramiyesini mülk sahibine ödemesi ve kahvehaneye malzeme alması için Ramazan abiye bırakmıştı.

Gelin görün ki, Ramazan abi ha bugün ha yarın diyerek babamı günlerce oyalamıştı. En sonunda anlamıştık ki meğer parayı dağa götürmek istiyormuş.

Ramazan abi gittikten sonra evde bu para meselesi hiç konuşulmadı. Ramazan abinin kendisi söz konusuysen paranın sözü olmazdı.

Zaman kimin ne çektiğine ve ne yaşadığına aldırmadan ve kimseyi de sakınmadan dizginini koparmış çılgın bir nehir gibi akıp gidiyordu.

İki yıl sonraydı ve havanın griye büründüğü serin bir güz ikindisiydi.

Bağlar Kaynartepe’de bir eve baskın yapıldığı ve bir PKK’linin öldürüldüğü haberi yayıldı çevreye.

Babam telaşla eve geldi. Tedirgindi ve yüzü solgundu. Televizyonu açtı, kumandayı tutan eli titriyordu. Annem, “Hayrola bir şey mi oldu?” diye kaygıyla sordu. Babam, Kürtçe ve Türkçe yayın yapan kanallar arasında telaşla dolaşırken, “Kaynartepe’de çatışma çıkmış,” dedi.

Annemin korkuyla büyüyen gözleri babamda donup kaldı.

Kötü haber çabuk yayılır ya, evimiz bir anda telaşlı komşular ve akrabalarla dolup taşı.

Ramazan abinin hastanede yaralı olduğu söyleniyordu. Annem, babam ve evdeki kalabalık hastaneye koşarken, ben ve büyük ablam, annemin isteği üzerine evde kaldık. Ablama sürekli Ramazan abimi soruyordum. Ablam da, “Merak etme, bir şeyi yok, iyidir,” diyordu.

Mehmet abiyi yaşım küçük olduğu için pek bilmiyordum. Ama Ramazan abi bana hem arkadaş hem de kardeşti. Onun olmadığı

bir hayat eksik bir hayattı. Yerimde duramıyordum, iyi bir haber gelir diye dışarı çıkıp duruyordum. O telaş, korku, bekleyiş gece yarısına kadar sürdü. Ablam yatağımı serdi, uyumamı istedi. Ama uykum yoktu. Yorganı başıma çekip kulağım girişte, yatakta öylece bekledim. Saatlerce.

Saat gece üç sıralarıydı. Evimizin kapısı çalındı. Geleni sesinden tanıdım, ablamın görümcüsüydü. Neredeyse fısıldayarak Ramazan abinin öldüğünü söyledi ablama.

Ben acı bir çığlıkla kendimi yataktan dışarı attım. Ablam beni engellemek istediye de onu iterek sokağa fırladım ve hastaneye koşmaya başladım. Kendimi kaybetmiştim.

Alacakaranlık caddeleri ve sokakları nasıl geçtiğimi bilmeden koştum. Bir saat kadar sonra ulaştığım hastane morgunun önünde kıyamet kopuyordu.

Annem ve ablalarım bir ateş deryasında yanıyormuşçasına yüzleri gözleri kanlar içinde bağıra çağıra dövünüyorlardı. Babam bitik bir halde yere çökmüştü. Ağlayamıyordu, donup kalmıştı.

Ben kendimi yerden yere vuruyor, üstümü başımı parçalayarak bağıra çağıra ağlıyordum.

Ancak ne kadar ağlarsam ağlayayım içimdeki yangının harı dinmiyordu. Göğsüme bir köz yapışmıştı sanki. Derinden derine yakıyor ve sancım katlanarak büyüyordu.

IX

Olup biteni daha sonra öğrendik.

Babam hastaneye gittiğinde Ramazan abi güçlkle nefes alıp veriyormuş. Ağırlaşan göz kapaklarını zorlukla kaldırarak babamla kısa bir konuşma yapmış.

Ramazan abi PKK'ye katılınca birkaç ay dağda kalmış, sonra da Diyarbakır'da görevlendirilmiş. Faaliyetlerini Barzan adıyla yürütmekteymiş. Onca zaman Diyarbakır'da kalmış, ama kendisini saklayabilmiş!

Ortalıkta pek çok söylenti dolaşıyorsa da onu kimin ihbar ettiği açıklık kazanmadı. Ramazan abi bir gece yarısı bir tanıdığının evine gitmiş. Gittiği ev apartmanın beşinci katındaymış. O gittiğinde evdekiler uyuyormuş. Zil sesiyle uyanmışlar.

Evin hanımı kalkıp hemen yiyecek bir şeyler hazırlamaya koyulmuş. Yemekten sonra ise çay içip bir süre sohbet etmişler. Ramazan abi zaman epey geçince ev sahiplerine gidip uyumalarını söylemiş. Kendisi de salondaki bir koltuğa kıvrılmış.

Bir ara onu sanki biri dürtmüş gibi uyukladığı koltuktan fırlamış ve pencereye koşmuş. Sabahın ilk ışıklarıyla yıkanan sokak derin bir sükûnet içindeymiş. Şüphe çekecek herhangi bir hareket yokmuş. Ramazan abi dönüp tekrar koltuğa oturmuş, ama içine de bir kurt düşmüş.

Az sonra huzuru kaçmış bir halde kalkıp tekrar pencereye gitmiş. Perdenin kenarından bakınca, sivil giyimli, kirli sakallı birinin evi dikkatle incelediğini görmüş. Adamın dudakları kendi kendisiyle konuşur gibi kıpırdanıyormuş. Ramazan abi biraz daha dikkatli bakınca dışarıdaki adamın montunun yaka cebindeki telsizle konuştuğunu fark etmiş. Etrafta şüpheli başka kişileri de görünce evin polis çemberine alındığına kanaat getirmiş.

O durumda teslim olmak, çatışmak ya da kaçıp kurtulmaya çalışmaktan başka şansı yokmuş. Evin arkaya bakan mutfak penceresine koşmuş ve dışarıyı kontrol etmiş. Görünürde kimse yokmuş.

Elinde tabancasıyla koşarak ev sahibi karı kocayı uyandırmış, “Evi polisler sardı,” demiş. “Az sonra gelip kapıyı kıracak ve içeri girecekler. Çatışırsam sizler ve çocuklar zarar görürsünüz. Ben mutfak balkonundan aşağı atlayacağım.”

Karı koca dehşet içinde, “Burası beşinci kat! Aşağı atlarsan ya ölürsün ya da sakat kalırsın,” demişler.

Ama Ramazan abi, “Başka çare yok,” demiş. “Benim yüzümden zarar görmeyi istemiyorum. Polislere eve silah zoruyla girdiğimi söylersiniz.” Sonra da kendisini onların şaşkın bakışları arasında mutfak balkonundan boşluğa bırakmış.

Polisler onu hurdahaş bir halde bulup hastaneye götürmüşler. Son nefesini vereceği yere...

Ramazan abi büyük bir kalabalık tarafından önce Fiskaya'daki camiye, sonra da mezarlığa götürüldü.

Mezarı Mehmet abinin yanına kazılmıştı.

İki kardeş orada yan yana yatarken, anne ve babamızın ve biz kardeşlerin ruhlarının da o toprağa gömüldüğünü elbette bilemezlerdi.

Bizim için artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak ve içimizdeki yara hep kanayıp duracaktı.

Mezarlıktan döndüğümüzde Türklere duyduğum zehirli düşmanlık daha da azdı, bir yanardağ gibi köpürüp ruhumu cayıp cayıp yaktı. Türkler önce Mehmet abimi, sonra da Ramazan abimi öldürmüşlerdi.

Onlar artık benim can düşmanlarımdı.

Toprağa Gömülü

I

Sözlerimi gözyaşları arasında bitirdiğimde Kadriye teyze gelip, “Çınar’cığım sana kıyamam,” diyerek elindeki kâğıt mendille gözyaşlarımı sildi. İç çekişlerle sarsılarak başımı onun dizlerine koydum, sırtımı şefkatle okşadı.

Özlem abla iliştigi koltuğun kenarında kanı çekilmiş bir yüzle taşlaşıp kalmıştı.

Kadriye teyzenin şefkatli elleri bana iyi gelmişti. İç çeke çeke lavaboya gidip yüzümü soğuk suyla yıkadım ve kendime gelmeye çalıştım.

Salona dönünce, Özlem abla az önce oturduğum koltuğu eliyle göstererek cansız bir sesle, “Karaçocuk gel otur,” dedi.

Kadriye teyze huzursuzca oturduğu koltukta “Çınar’cığım,” dedi. “Girişteki fotoğrafı görmüştündür. O asker bizim babamızdır. Benim kocam, Özlemin de sevgili babası.

Subaydı, binbaşydı. Sen 1993’te Mehmet abini kaybederken, biz de biricik babamızı, Bilal’i kaybettik. Bilal, Diyarbakır’ın Hani ilçesinde PKK’lılarla çıkan bir çatışmada şehit oldu. Ben kocasız, Özlem’im de babasız kaldı.

Bilal’in şahadeti bizim için yeri doldurulmaz büyük bir kayıp ve hep sürüp gidecek bir ıstırap oldu. Ona bakarsan, ben de Bilal’le birlikte öldüm.

Ah, ne hoş bir hayatımız vardı. Birlikteyken göklerde geziniyorduk. Cennetteydik sanki. Bilal, Hani'den her akşam telefon eder, bana ve Özlem'ime olan aşkını, hasretini anlatırdı. Pir Sultan Abdal'dan türküler söyler, Neruda, Nazım Hikmet ve Antonio Machado'dan şiirler okurdu. Sabahları telefon edip Kürtçe, "*Roja we piroz be,*" diye günümüzü selamlardı. Günümüz onun sesiyle bezenip şenleniyordu.

Çok yoğun bir dönemdi. Ara sıra izin alıp geldiğinde dünyalar bizim olurdu. Sevinçten uçardık. Onun sevdiği yemekleri ve tatlıları yaparken, yüzü hep gözümüzün önünde, sesi hep kulağımızda olurdu. Her geldiğinde Diyarbakır'dan bize, komşularımıza hediyeler getirirdi. Eli boş gelmezdi. Hediye almaktan ayrı bir zevk alıyordu. Nefesimizi tutup onu beklerken, zaman geçmek bilmiyordu. Onun ayak seslerine aşınaydık. Kulaklarımız girişte ayak seslerini duyunca, kapıya koşup apartmanı ayağa kaldıracak çığlıklarla kucaklaşıyorduk. O gün evimizde bayram oluyordu. Komşular gözyaşlılığı için evimize doluşuyorlardı.

Ah bir bilsen, ne güzel bir hayatımız ve gelecek için ne mutlu hayallerimiz vardı.

Ama işte hepsi toprağa gömüldü.

Dedim ya, Bilal'le birlikte ben de öldüm. Bu ev bana mezar oldu. Dokunduğum ve baktığım her yerde Bilal'i görüyorum. Her anım onunla geçiyor ve her gün yeniden ölüyorum.

Kapısı kapalı o odayı fark etmişsinizdir. Bizim yatak odamızı orası. Bilal'den sonra tek bir gece bile orada uyumadım, uyuyamadım. Çünkü çıldıracak gibi oluyordum. Anılar çığ gibi üstüme üstüme geliyordu. O oda senede birkaç defa tozunu almamız için açılır ve hep öyle kapalı kalır.

Özlem'e vasiyet ettim. Ben ölünce, beni bir gece Bilal'imın yatağına yatırsın, dünyadaki son gecemi onunla geçireyim, sonra da toprağa versinler.

Çınar'cığım, Bilal'e sıkılan kurşunlar beni de can evinden vurdu. Ve Özlem'im genç yaşında öksüz kaldı.

Ama bütün bunlara rağmen ben ve Özlem, babamıza sıkılan kurşunlardan Kürtleri sorumlu tutmadık, Kürtlere karşı en ufak bir düşmanlık beslemedik.

Yani demem o ki çocuğum, Bilal'in bizi kahreden kaybından nasıl ki ailen, halkın sorumlu değilse, senin abilerinin acıklı sonundan da Türk halkı sorumlu değildir."

Gözlerinden iplik iplik yaşlar süzülürken, yaralı bir sesle, "Bu bitmek bilmeyen savaş ne yazık ki fakir fukarayı, garibanı vuruyor," diye devam etti. "Çınar'cığım, ben senin acını yüreğim kanayarak hissediyorum. Sen de benim acımı hissetmelisin. İçindeki öfkeyi ve amansız düşmanlığı ancak böyle yenebilirsin. Sanıyorum ki, sadece sen acı çekiyorsun. Ben Bilal'in duvardaki fotoğrafına her baktığımda cehennemleri yaşıyorum.

Ah Çınar, ah güzel çocuk... Bilal gitti, beni de kör kuyularda bıraktı. Senin ağabeylerinin acı sonu nasıl ki sizin evinizi bir mezarlığa dönüştürdüyse, Bilal'in gidişi de bizim evimizi bir mezara dönüştürdü.

Ah, kötü kader; bu nasıl bir ateş, bu nasıl bitmez bir çile ve azap..."

Kadriye teyze gözlerinde yaşlarla konuşurken, fotoğraftaki asker gözümün önüne geldi. Yüzünde acıklı bir gölge dalgalanır gibi oldu. Özlem abla boynu bükük bir halde annesini dinlerken, kanadı kırılmış bir güvercin yavrusunu andırıyordu. Keder dolu gözleri boşluğa dalmıştı.

II

İstirap veren hayaller bizi sürükleyip götürmüş, eve ağır bir suskunluk çökmüştü.

Üçümüz de acı çekiyorduk. Yüreğlerimiz aynı çarmıhta kanıyordu. Orada anlamaya başladım ki acının milliyeti, dini ve mezhebi yoktu.

İçerideki kahırlı sessizliği Kadriye teyzenin sesi araladı.

“Çocuklar bu kadar üzüldüğümüz yeter,” dedi. “Özlemcim bir çay içeriz değil mi?”

Özlem abla kalkıp başı önde, iç çekerek mutfağa sürüklendi.

Kadriye teyze de televizyonu açtı, kanalların birinde bir Afrika ülkesindeki çetin hayat şartları anlatılıyordu.

Biz televizyon izlerken, Özlem abla gelip yemek masasının üzerindeki paketten bir sigara aldı ve tekrar geri gitti.

Kadriye teyze arkasından seslendi. “Özlemcim gelirken biraz çerez getirir misin?”

Özlem abla mutfaktan, “Peki anne, getiririm,” diye cevap verdi. Ben Kadriye teyzeden izin isteyerek mutfağa gittim. Özlem abla balkonun demirlerine eğilmiş, sigara içiyordu. Sessizce yanına sokuldum.

Balkon sitenin lambalarla aydınlatılmış geniş bahçesine bakıyordu. Ladin, çam, salkımsöğüt ve huş ağaçları uykulu bir sessizlik içindeydiler. Gök kubbenin bulutsuz laciverti yıldızlarla nakışlanmıştı.

Özlem abla karanlık bir dalgınlıkla sigarasını içtikten sonra beni fark etti. Acı bir gülümsemeyle göğüs geçirerek, “Ne yapacaksın, hayat bazılarımız için kötü yazılmış,” dedi ve mutfağa döndü. Ne söyleyeceğimi bilemedim o an. Ben de arkasından gittim. Ocaktaki demlik kaynıyordu. Önce çayı demledi, sonra çiçekli porselen tabaklara çam fıstığı, fındık ve badem koydu.

Demlikleri, bardakları ve çerezleri birlikte salona götürdük.

Çaylarımızı televizyonu seyrederek içtik. Belgesel bitince, Kadriye teyze televizyonu kapatıp, “Özlemim,” dedi. “Çınar’ı boğduk, bir iki fıkra anlat da, evin havası değişsin.”

Özlem abla, “Olur annem,” dedi ve komik fıkralar anlatmaya başladı.

Sonra benden bir türkü söylememi istediler. Sesimin kötü olduğunu söylediysem de ısrar ettiler. Fazla nazlanmadan, “Zincirlere Vursalar” türküsünü söyledim onlara.

Zincirlere vursalar
 Zindanlara atsalar
 Damardaki kanımla
 Sel olsa bütün yollar
 Seninleyiz ey halkım
 Ölene kadar...

Kadriye teyze bir de Kürtçe bir türkü söylememi istedi. “*Keçé Diné*” türküsünü söyledim.

Keçé diné çiya bilinde ez te nabînim
 Keçé heyran gûl sor bune naqetînim
 Çevé teyî reş u belek tû car dila nahebînîm
 Lé Lé rindé pezé zozana mi çérandî
 Keçé qurban deşt u zozana mi gerandî
 Lé lé dîne, keçé gûnde we bedewin
 Dile xorté gûnde me helandın

Türküyü huşu içinde dinlediler. Özlem abla, “Neyi anlatıyor?” diye sordu. “Dağların ardındaki sevgiliye duyulan hasreti anlatıyor,” dedim. Kadriye teyze çok etkilendiğini söyledi.

“Şimdi de annemden birkaç şarkı dinleyelim,” dedi Özlem abla.

Kadriye teyze, “Çocuklar neredeyse gece yarısı oldu, artık yatalım,” diye itiraz etti. Ama biz ısrar ettik. “Peki, ne yapalım!” diyerek kalkıp duvarda asılı olan gitarı getirdi. Sesi dokunaklı, yaşlı ve yanıktı; ıssız kayalıklarda akan bir şelale gibi dumanlı ve yaralıydı.

Şimdiki gibi hatırlıyorum, iki şarkıdan sonra “Ben Bir Küçücük Sevdalı Kuştum” şarkısını söylemişti.

Ben Bir Küçücük Sevdalı Kuştum
 Aklım Ermedi Ellere Uçtum
 Yaban Ellere Diken Ellere
 Gurbet Ellere Gurbet Ellere

Ben Bir Küçücük Ak Tomurcuktum
Aklım Ermedi Kış Günü Açtım
Ala Yellere Bora Yellere
Kara Yellere Kara Yellere

Yuvasız Kaldım Karlara Düştüm
Sılasız Kaldım Çöllere Düştüm
Uçsuz Bucaksız Yollara Düştüm
Yılan Yollara Yalan Yollara
Duman Yollara Duman Yollara

Gece epey ilerlemişti. Kadriye teyzeyle Özlem abla beni yatağıma götürdüler. Kadriye teyze, “Uyumadan önce portakal suyu sıkılamı ister misin?” diye sordu. Tıka basa doymuştum. Güldüm, elimi karnıma koyarak, “Çatlayacağım,” dedim.

Sonra, “İyi geceler,” diyerek gittiler.

Ben yatağa girerken, başıma kocaman bir kaya düşmüş gibi allak bullak olmuştum. O güne kadar düşman diye bellediğim insanlar bunlar mıydı diye, kendi kendime sorup duruyordum.

Kadriye teyze ve Özlem abla mı, Mehmet abiyle Ramazan abimi öldürmüşlerdi? Yatakta dönüp durdum. Kafamın içinde bir ses, “Acılar neden ortaklaşmıyor?” diye sorup duruyordu. Bu sorunun cevabı ne yazık ki bende yoktu.

III

Ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Kapı sessizce açıldı, Kadriye teyze beni yoklamaya gelmişti. Gözlerim kapalıydı, uyumuş numarası yaptım. Yorganı arkama bastırarak gitti.

On beş yirmi dakika sonra tekrar geldi, gözlerim açıktı. “Çınar, neden uyumadın? diye sordu. “Bilmiyorum,” dedim. “Sana kitap okumamı ister misin?” diye sordu. “Evet, isterim,” dedim. Gidip

bir kitapla geri döndü, başucuma oturup, şimdi hatırlamadığım bir öykü okumaya başladı.

O okurken ben mutluluk beşiğinde sallanırcasına uyumuştum.

Sabah Kadriye teyzenin hazırladığı zengin bir kahvaltıyla güne başladık. Sahandaki sucuklu yumurtayı neredeyse tek başıma mideye indirdim.

Kahvaltıdan sonra Özlem abla, “Gel oyuncaklarımı gör,” diyerek beni odasına götürdü. Odaya girince, Özlem ablanın karşıdaki duvara asılı olan babasının büyük boy fotoğrafıyla göz göze geldim. Evin her zerresine onun varlığı sinmişti. Her yerde o vardı. Bunun Kadriye teyze ve Özlem abla için ne kadar zor bir durum olduğunu bizim yaşadıklarımızdan biliyordum.

Odanın bir köşesinde Özlem ablanın çocukluğundan kalma oyuncaklar vardı. Oyuncaklardan biri de kumandalı bir trendi. Özlem abla trenle ilgilediğimi görünce, “Babamın hediyesi, bana Diyarbakır’dan getirmişti,” dedi. “Oynayabilir miyim?” diye sordum. “Elbette” dedi ve kumandayı nasıl kullanacağımı gösterdi.

Mutluluktan çıldırıyordum.

Ben trenle oynarken, Özlem abla çenesini avucuna gömerek şirin bir gülümsemeyle beni seyretti.

Sonra fotoğraf albümüne baktık. Özlem ablanın çocukluğu, anne ve babası, öğrenciliği, genç kızlığı ve arkadaşları bu fotoğraflarda yaşıyorlardı.

Odadan çıkacağımız sırada yatağının yanındaki komodinin üzerinde bir asker şapkası dikkatimi çekti. Şapka çiçeklerle süslenmişti. Özlem abla, “Babacığının şapkası,” dedi.

“Geceleri onunla uyuyor, sabahları da onunla uyanıyorum...”

“Çınar, hayat çok acımasız, ben babamı, sen de abilerini kaybettin. Hepimiz acı çekiyoruz ve acının bir tarifi yok.” Gözleri dolarken boğazı düğümlendi. “Üniversite sınavlarına hazırlanırken, o uğursuz haberi aldık. Babam gitti bir daha da geri dönmedi ve artık gelmeyecek. Bu mudur Tanrı’nın adaleti?”

İçim parçalanarak Özlem ablayı dinliyordum. Boğazım düğüm düğüm olmuştu.

Bize reva görülen adalet ne yazık ki iki ailenin toprağa gömülmesi acısıydı.

Dönüş

I

Diyarbakır otobüsü saat 1’de kalkacaktı. Özlem ablayla Kadriye teyze beni yolcu etmek için otobüs terminaline geldiler. Kadriye teyze biletimi aldı, cebime de iyi bir harçlık koydu. Sonra da evinin telefon numarasını bir kâğıda yazıp bana verdi, istediğim zaman arayabileceğimi söyledi.

Otobüsün kalkmasını beklerken Özlem abla, “Karaçocuk, senden bir ricam var,” dedi. “Lütfen oku! Biliyorum acın sonsuzdur. Ama Türklere düşmanlık besleyerek acını dindiremezsin. Bak senle ben yan yanayız. Bizim birbirimizle bir sorunumuz yok. Eminim dağdaki gençlerin de babam ve arkadaşlarıyla bir sorunları yoktu. İstersen biz buna kader diyelim. Her kim yazmışsa kötü yazmış.”

Kadriye teyze bana akşamdan poğaça yapmıştı. “Yolda yersin,” dedi.

Özlem abla elime bir paket tutuşturdu, “Eve gidince açarsın,” dedi.

Beni öperek Diyarbakır otobüsüne bindirdiler. Yerime geçtim, oturduğum koltukta camdan gidin diye ısrar ettim ama ayrıldılar. Kâh bana bakarak kâh ağlaşıp aşağıda beklediler. Otobüs hareket edince de arkamdan uzun uzun el salladılar.

Özlem abla parıl parıl ışıldayan bir gülüşle ellerini dudaklarına değdirip bana öpücükler gönderdi. Onlardan ayrılmak ise bana çok zor geldi. Göğsüm dağlanmış gibi yandı.

Sakarya'dan ayrıldığımda bambaşka bir insan olmuştum. Bir kalp cerrahı, hasta bir kalbi nasıl ki ameliyatla alıp yerine başka bir kalp naklederse, o harika iki insan da ruhumda öyle bir değişim gerçekleştirmişlerdi.

İçimdeki karanlığa ışık doğmuştu. Türk halkına karşı duyduğum kin, nefret ve düşmanlık duyguları silinip gitmişti. Her halk gibi Türklerin de iyileri ve de kötülerini vardı. Kürtlerin kötülerini yok muydu? Elbette hem iyileri hem de kötülerini vardı.

Artık apaçık görüyordum ki, Mehmet abi ile ve Ramazan abiyi Türk halkı değil, onları temsil ettiğini söyleyen devlet öldürmüştü.

Aslında devletin Türk emekçileriyle de bir alakası yoktu. Onun fiillerini Türk halkına mâl etmemek gerekiyordu. Türk halkı ile devleti aynı gözle görmek, en başta dostlara ihtiyacı olan Kürtlere zarar verirdi.

Türkiye metropollerinde Kürtlere saldıran mankurtlardan da Türk halkı sorumlu değildi. Sonradan onu da öğrenecektim; efsaneye göre, mankurtlaştırılmak istenen kişinin saçını kazınır, başlarına bir deve derisi geçirilip günlerce kızgın güneşin altında tutulurdu. Deri kurudukça gerilir ve gerildikçe de başı demir bir mengene gibi sıkarak beyni küçültürdü. Kişi dayanılmaz işkenceler çeker, sonra da bilincini kaybederdi. Böylece mankurtlaşır ve kendisinden istenen her şeyi sorgusuzca yapan bir robota dönüşürdü.

İşte Kürtlere saldıranlar bu mankurtlaştırılmış robotlardı. Türk halkının bunda ne günahı vardı? Tüm o bilinçsiz köleler devletin yürüttüğü ırkçı siyasetin esiri ve eseriydiler.

Düzenin mankurtlaştırdığı bazı Kürtler yok muydu? Bu yüz karası mankurtlardan Kürt halkını mı sorumlu tutacaktık?

II

Yol boyunca hep Kadriye teyzeyi ve Özlem ablayı düşündüm. Hayatımda belki de bir daha hiç göremeyeceğim güzel bir rüya görmüştüm. Beni Kadriye teyzeyle buluşturan rastlantıya şükrediyordum. Hatta yolumun Kadriye teyzeyle kesişmesine neden olduğu için Ömer'e de minnettardım.

Diyarbakır'a gittiğimde annem, babam, ablalarım ve kardeşlerim beni sevinçle karşıladılar.

Babam Kadriye teyzenin bana verdiği parayı görünce çaldığımdan şüphelendi, emin olmak için hatta Kadriye teyzeyi aradı.

Kadriye teyze, "Parayı ben verdim, Çınar çok iyi bir çocuk, öyle şeyler yapmaz," dedi, sonra beni telefona istedi, "Çınar'cığım, ailine kavuştuğuna sevindim, ben ve Özlem şimdiden seni özledik," dedi. Ben de teşekkür edip onları özlediğimi söyledim.

Özlem ablanın, "Diyarbakır'a gidince açarsın," dediği paketi açınca şaşkınlıktan dilim tutuldu. Babasının Diyarbakır'dan ona aldığı treni bana hediye etmişti. Pakette bir de not vardı. "Karaçocuk, umarım tüm dünyayı bu trenle mutlu ve huzurlu bir şekilde gezersin," diyordu.

Çok duygulanmış ve ağlamıştım. O treni hâlâ gözüm gibi saklıyorum. Evimizin salonundaki dolapta, mazlumların kardeşliğinin bir simgesi olarak günümüz tarihine şahitlik yapıyor.

III

O günlerde, halen hatırladıkça içimi sızlatan bir şey oldu.

Ramazan Bayramı arifesiydi. Babam emekli maaşını daha yeni almıştı. Annem baklava açmak için yufka istedi. Bir de şekerleme ve kolonya alınacaktı. Ablamın da bir ayakkabıya ihtiyacı vardı. Parasızlıktan kendisine uzun zamandır ayakkabı alınamıyordu. Dışarı çıktığında anneminkilerini giyiyordu.

Bayramlar her çocuk gibi benim için de yeni bir heyecan ve sevinç demektir. Arkadaşlarla evleri cıvıl cıvıl dolaşıp şekerleme toplardık.

Babamla ablam alışveriş için evden çıkınca ben de arkalarına takıldım. Annem bayram günü için biraz et, patates ve yağ da istemişti.

Ablam kendisine ayakkabı alınacağı için çok mutluydu, ağzının kenarına kıpır kıpır bir gülümseme konmuştu. Babam da ona ayakkabı alacağı için neşeliydi.

Önce kalabalık sokaklarda ayakkabı dükkânlarını dolaştık.

Ablam bir mağazada fildişi renkte şık bir ayakkabı beğendi. Babamla dükkân sahibi kısa bir pazarlık yaptılar. Pazarlık bitince ablam beğendiği ayakkabıları yüzünde mutlu bir gülümsemeyle giydi, anneminkilerini de kutuya koydu.

Babam bu sırada elini para cüzdanının olduğu arka cebine götürdü, ama bir anda akrep sokmuş gibi irkildi. Gözlerinde bir dehşet ifadesiyle öteki cebini yokladı, sonra da telaşla yan ceplerine baktı. Cepleri boştu.

Yüzü ölü rengine döndü. Gözlerine kapkara bir perde inmiş gibi etrafa boş boş baktı. Nefes almakta güçlük çekiyordu, göğsü köruk gibi inip kalkıyordu.

Mağaza sahibine acıklı bir sesle, "Cüzdanı evde unutmuşum," dedi.

Ablam giydiği ayakkabıları ayağından çıkarırken, babam telaşla dükkândan dışarı attı kendini. Biz de arkasından çıktık. Eve doğru sarhoşça koştururken, "Belki evde düşmüştür." diyordu kendi kendine.

Ben ve ablam perişan bir halde onun arkasından sürükleniyorduk.

Nefes nefese eve ulaştık. Babamın ağzı kurumuştur. Evin kapısını açan anneme, "Cüzdan, maaş, para..." gibi sözler kekeleydi.

O gün evimizin altı üstüne geldi. Babamın maaşının olduğu cüzdan hiçbir yerde bulunamadı. Belli ki, bir yankesici cüzdanı babamın cebinden aşırırmıştı.

100 *Dönüş*

Bayramı aç, susuz ve üzgün geçirdik.

Aile bütçemizde büyük bir gedik açıldı. Sonraki birkaç ayı yoksulluk içinde geçirdik.

Rüyadan acı gerçeğe dönmüştüm.

Yıllardan ve Yollardan Sonra

I

Kadriye teyze ve Özlemle ablayla birbirimizi sık sık arıyor, uzun uzun sohbet ediyorduk.

Geçirdiğim o değişim arkadaş çevreme de yansdı. Eskiden tek bir Türk arkadaşım bile yoktu. Sakarya'dan döndükten sonra ise okul içinden ve dışından pek çok Türk arkadaş edindim. Bunlar elbette bozuk Türkçemle alay etmeyenlerdi. Onlarla ilişkilerimde duyarlı ve vericiydim. Eski itici katılığım nedeniyle bir çeşit özür dilemeyi bu.

Özlem ablanın da teşvikiyle başarılı bir öğrenci oldum. Daha ortaokullu yıllarımda sinemacı olma hayali içime düşmüştü. Şansım da yaver gitti, liseden sonra Dicle Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü'nü kazandım.

Aylar ayları kovaladı, yıllar su gibi akıp gitti. Kadriye teyze ve Özlem ablayla fakültenin ikinci sınıfına geçtiğim yaz tatilinde bir defa daha görüştüm.

Ha, bu arada Özlem abla evlenmişti.

Ben yirmi yaşında kocaman bir adam olmuştum. Okul tatile girince yol parası için soluğu bir inşaatta aldım. Sakarya'ya gideceğim günü sabırsızlıkla bekliyordum. İnşaatta bir ay kadar çalıştım. Her taşıdığım tuğlada Kadriye teyzeyle Özlem abla gözümün

önüne geliyorlardı. İçimdeki heyecan fırtınası beni kanatlandırmıştı, hızlı çalıştığım için ustalardan sürekli övgü alıyordum.

Kazandığım parayla gidip Bakırcılar Çarşısı'ndan bakır bir kahve fincanı takımı aldım.

O dönemde artık cep telefonları kullanmaya başlamıştık. Hâl hatır sorma bahanesiyle Kadriye teyzeyi aradım. Laf arasında Sakarya'da olduklarını teyit ettim.

Ertesi gün Diyarbakır'ın ünlü burma kadayıfından da bir paket yaptırıp binbir heyecanla atladım Sakarya otobüsüne. Haber vermeden gidiyordum, onlara sürpriz yapacaktım. Sevinçten uçuyordum, sabırsızdım ve yol bitmek bilmiyordu.

Sakarya'ya gidince kalp çarpıntılarını arasında soluğu kapılarında aldım. Zillerini çaldım. Kadriye teyze onca yıldan sonra beni karşısında görünce bir sevinç çığlığıyla kollarını açtı. Şaşırıp kaldım, çünkü beni tanımayacağını sanmıştım. Melek yüzünü dolduran bir hayret gülümsemesiyle, "Çınar! Sen... Sen buralardasın ha!" diye haykırarak beni kucakladı. İkimiz de yılların hasretinden sonra kavuşan bir anne ve oğul gibi sarmaş dolaş olduk.

On üç yaşındayken gördüğüm o güzel rüya bir kez daha tekrarlanıyordu işte.

Salona daha yeni girmiştik ki, Kadriye teyze Özlem ablayı aradı hemen. Sesiyle neşe saçarak, "Özlem'ciğim işin yoksa eve gel, seni bir sürpriz bekliyor," dedi.

Biz onca yıldan sonra hayatımızdaki değişiklikler üzerine sohbet ederken, Özlem abla yanında genç bir erkekle içeri girdi. Beni görünce, gözleri hayretler içinde büyüdü. O cıvıl cıvıl sesiyle, "Aaa, Karaçocuk gelmiş, bu ne büyük sürpriz!" diye haykırdı ve koşarcasına gelip beni kucakladı. Baştan ayağa süzerek, "Ya sen ne kadar büyümüşsün böyle?" dedi.

Arkasında duran genç adam pırıl pırıl bir gülümsemeyle bize bakıyordu. Özlem abla şaşkınlığını üstünden attıktan sonra erkeğin elinden tutarak, "Karaçocuk, ben işte bu yakışıklı adamla evlendim," dedi.

Genç adam bana elini uzatarak, “Çınar ben Emrah, hoş geldin,” dedi. “Seni görmeden tanıyorum. Annem ve Özlem senden çok söz ettiler.”

“Teşekkür ederim abi, tanıştığımıza çok sevindim,” dedim.

Özlem abla gözlerinin içi gülerek, “Karaçocuk, kocamı beğendin mi?” diye sordu. Genç adam Özlem abladan biraz daha uzundu. Üstündeki lacivert takımı kar beyazı bir gömlek tamamlamıştı. Kumral düz saçlarını yana taramıştı. Beyaz tenliydi. Biçimli yüzünde mutlu bir ışığın aydınlığı vardı. Kahverengi gözlerinde dostça bir gülüş parılıyordu.

“Evet abla, Emrah ağabey çok yakışıklı,” dedim.

“Ayy... Sana kurban olurum Karaçocuk,” diyerek yanağımı sıktı Özlem abla.

Özlem abla bizi mutlu bir bakışla kucaklayan Kadriye teyzeye döndü, “Anneciğim, özür dilerim, heyecandan seni unuttuk,” dedi ve kucaklayıp öptü annesini.

Yıllar sonra yeniden kavuşmuştuk işte.

II

Kadriye teyze masaya koyduğum paketi açtı. Özlem abla ve Emrah abiye bakarak, “Aaa, çocuklar bakar mısınız? Çınar bize Diyarbakır’dan bakır fincan takımı getirmiş,” dedi. Sonra bana döndü. “Çınarım neden zahmet ettin. Çok teşekkür ederim.”

“Zahmeti yok teyze, Diyarbakır hatırası, beğeneceğini düşündüm.”

“Tekrar teşekkür ederim. Bakırcılar Çarşısı’ndan mı aldın?”

“Evet teyze, oradan aldım,” dedim

Kadriye teyze yüzünü gölgeleyen bir kederle iç çekti. “Bilal, tarihi yerleri çok severdi. Birkaç defa Bakırcılar Çarşısı’na da birlikte gitmiştik,” diye ekledi.

Sonra gidip dolaptan bakır bir sürahi ile bakır bir tepsi getirdi. Elleri heyecandan titrerken, “Bilal bunları bana oradan almıştı,” dedi.

Elinde tuttuğu tepsi ve sürahiye bakarken yüzünde acı dolu bir bulut dalgalandı, çenesi titredi, gözlerinden yaşlar boşandı.

Özlem, “Annem lütfen ağlama!” dedi. “Bak Karaçocuk geldi. Hiç değilse bugün iyi olalım.”

Kadriye teyze göğüs geçirerek, yüzündeki yaşları sildi. “Özlem’ciğim ocağa bir çay koyar mısın?” dedi.

Özlem abla, “Peki annem.” dedi. “Çayımızı içip çıkalım, Emrah bize dışarıda yemek ısmarlasın.”

Çay içerken yarım saat kadar sohbet ettik. Sonra da dışarı çıkıp bir kebabçıya gittik. Emrah abiden utandığım için acele etmeden, bıçak ve çatal kullanarak yemek yedim. Özlem abla çatal bıçak kullandığımı görünce bana takıldı. “Ah canım, ne kadar da nazik bir delikanlı olmuş!” dedi. Ben utanarak başımı öne eğdim. İmdadıma Kadriye teyze yetişti, “Çınar’ıma her türlü kibarlık yakışır,” dedi.

Yemekten sonra lokantanın bitişiğindeki çay bahçesine geçtik.

“Sana sözüm vardı, bir dahaki gelişinde birlikte nargile içecektik,” dedi Özlem abla. Bana yedi yıl önce verdiği sözü unutmamıştı. Ben unutmuştum, ama o söyleyince hatırladım.

Biz nargile içerken, Emrah abi Diyarbakır’ı ve Diyarbakır siyasetini sordu. Ben de kısa bazı bilgiler verdim. Sohbetin bir yerinde, “Abilerinin hikâyesini Özlem’den dinledim. Aileniz için çok zor bir durum,” dedi. “Annemle Özlem’den biliyorum, eminim onları çok özölüyor. Aslında özlemin de ötesinde bir şey bu, devamlı kanayan bir yara.”

Özlem abla, “Emrah’ım konuştukça yaralar tazeleniyor. En iyisi konuşmamak,” dedi. Böylece sohbetimizin yönü değişti.

III

Nargilelerimiz tüterken, “Karaçocuk kendine sevgili buldun mu?” diye sordu Özlem abla. Başımı öne eğdim. “Utanma,” dedi.

“Genç adamsın, bu yaşta sevgilin olmayacak da ne zaman olacak?”

Kadriye teyze, “Çocuğu sıkıştırma,” diye müdahale etti. “Anne, bunda utanacak, sıkılacak ne var?” dedi Özlem abla.

Kadriye teyze gülümseyerek, “İyi peki, siz bilirsiniz. Ben aradan çekiliyorum,” dedi.

Utandığım için terlemiştim. Gözlerimi yerden kaldırmadan, “Ben seviyorum ama onun haberi yok,” dedim.

Özlem abla kahkahalarla güldü. “Hey hayat,” dedi. Sen nelere kadersin? Bir zamanlar bu çocuğa sevgilin var mı diye sormuştum, ama o, bende böyle şeyler olmaz diyerek beni terslemişti. Şimdi de seviyorum, diyor.”

Evet, o sohbeti hatırlıyordum. Özlem ablaya kötü çıkmıştım. Ama gönül bu, söz geçirememiştim işte. O kızı seviyordum ve onun bundan haberi yoktu.

Özlem abla o konuşmayı hatırlatınca utanıp terledim, alnımdaki teri kendisi sildi.

“Karaçocuk sana takılıyorum,” diye devam etti. “Tabii ki seveceksin. Dünyanın en güzel şeyi sevmek ve sevilmeğ değıl midir? Peki kıza neden açılmıyorsun?”

“Kabul etmez diye korkuyorum,” dedim, başım önde.

“Kabul etmezse bu onun bileceğı bir şey. Herkes kendi yoluna.”

“Ama o zaman benimle bir daha konuşmaz. Hiç değılse şimdi konuşuyoruz.”

“Vay... Aşığıma bak sen!”

“Kaybetmektense, konuşmak bile yetiyor.”

“Onu çok mu seviyorsun?”

“Evet,” dedim gözlerimi elimle kapatarak.

“Kız ne iş yapıyor?” diye araya girdi Emrah abi.

“Öğrenci, ağabey. İngiliz Dili ve Edebiyatı’nda okuyor.”

“Peki ne zamandandır seviyorsun onu?”

“Üç senedir.”

Özlem ablanın gözleri hayretle büyüdü. “Üç sene! Peki kız Facebook kullanıyor mu?”

“Evet, kullanıyor,” dedim.

“Bu iş tamam, Facebook’tan kendisine yazar, abla kardeş bu meseleyi kendi aramızda konuşuruz,” dedi Özlem abla.

Kalbim korkuyla çarptı. “Aman abla, kurban olurum yazma, kabul etmezse benimle bir daha konuşmaz,” dedim.

Güldü. “Peki, sen bilirsin. Ama bir gün bana ihtiyaç duyarsan ben buradayım,” dedi.

Emrah abi, “Çınar sen bu işi olmuş bil,” dedi. “Özlem iyi bir çöpçatandır.”

Emrah abinin bu sözüne kahkahalarla güldük.

Özlem abla, “Sevenleri kavuşturmak sevaptır,” diye gülerek ekledi.

“Çınar, herhalde bizi düğününe davet eder,” dedi Kadriye teyze.

Onları Diyarbakır Newroz’una davet etme düşüncesi işte o zaman aklıma geldi.

“Sizi Newroz’da, Diyarbakır’a davet etsem gelir misiniz?” diye sordum ortaya. Üçü göz göze geldi, Özlem abla el çırparak, “Valaha geliriz,” dedi. Kadriye teyze de “Bence uygundur, Hani’ye de gider, Bilal’in görev yaptığı yerleri da görürüz,” diye sevinçle ekledi. Emrah abi okşayan bir ışıkla Özlem ablaya bakarak, “Özlem neredeyse ben oradayım,” dedi.

Böylece onlardan Amed Newroz’una gelme sözünü almış oldum.

IV

Sabah Özlem ablanın sesiyle uyandım. Kapımı çaldı. “Hey uyku-cu, akşam oldu, kalk haydi!” Emrah abi de gelmişti. Önceki gece

yorgunlukla uyuyup kalmıştım, onları Amed’de görme sözünün heyecanıyla. O heyecanla Emrah abi bizleri künefe yemeye götürmüştü. Giderken, yolda, Özlem abla Emrah abinin elinden tutmuştu. Sevgi doluydular. Kadriye teyze ise benim koluma girmişti. Kendimi bir prens gibi hissetmiştim. İlk kez bir kadın koluma giriyordu. İçim gurur ve heyecan doluydu. Büyümüştüm. Tüm o düşüncelerle de eve gelip serilip kalmıştım.

Sabah Özlem abla ve Emrah abi gelip beni uyandırdıklarında evi nefis bir çörek kokusu sarmıştı. Kadriye teyze masayı bezemiş, bizi kahvaltıya bekliyordu.

Kahvaltı ederken, gözüm istemeden Özlem ablanın masadaki telefonuna takıldı. Şimdi takoz gibi gelir belki ama o zamanın en ünlü markasıydı. Masada son çaylarımızı içerken, Özlem abla telefonumu istedi. Benim telefonum beş para etmez külüstür bir şeydi.

Telefonumu alıp sim kartını kendi telefonuna, kendi telefonunun sim kartını da benim telefona taktı. Ben merak ve şaşkınlıkla onu izliyordum. Benim telefonumu çantasına koydu, kendi telefonunu da bana uzatarak, “Bu senindir,” dedi. İnanılır gibi değildi. Özlem ablanın elini biraz da sertçe itip, “Abla lütfen telefonumu geri ver!” dedim.

Buyurgan bir sesle, “Karaçocuk kes şunu lütfen!” diye çıkıştı. İtaat etmek zorunda kaldım, uzattığı telefonu -ne yalan söyleyeyimgizli bir sevinçle aldım. Diyarbakır’a gidince son model telefonum var diye havalara girecek ve etrafa caka satacaktım.

Özlem abla, Kadriye teyzeye dönerek, “Annem,” dedi. “Biz Emrah’la alışverişe gideceğiz. Sen ve Karaçocuk da bizimle gelseniz... Ne dersin?”

Kadriye teyze, “Olur,” dedi. Kalkıp üstüne üstünü değiştirdi, sonra birlikte sokağa çıktık.

V

Güneşin Sakarya’yı göz kamaştıran bir renk deniziyle resmettiği mutlu bir sabahı. Emrah abinin arabasıyla şehrin işlek

caddelerinden birine gittik. Cadde üzerinde dev bir alışveriş merkezi vardı. Arabayı alışveriş merkezinin otoparkına bıraktıktan sonra birkaç giyim mağazası dolaştık. Mağazalardan birinde üstümde bazı gömlekler, ceketler denediler. Ben buna önce bir anlam veremedim. “Yakışmış mı?” diye dikkatlice bakıp birbirlerine fikir soruyorlardı. Güya kendileri için alışveriş yapacaklardı. Sonra anladım ki birbirlerine sormaları bahaneydi. Alışverişe benim için gelmişlerdi.

Ne kadar karşı çıktıysam da bana bir pantolon, bir eşofman takımı, iki gömlek, bir Fenerbahçe forması ve bir çift kramponlu spor ayakkabısı aldılar. Öyle utanmış, öyle mahcup olmuştum ki, tere batmış, teşekkür edecek mecali kendimde bulamamıştım. Özlem abla, “Bunlar Emrah abinin sana hediyesi,” dedi.

Emrah abi itirazlarım arasında tüm hesabı ödedikten sonra beni ailece yemeğe götürdüler. Utangaçlığın ağırlığı binmişti üstüme. Özlem abla bunu hemen hissetti. “Karaçocuk,” dedi, “Diyarbakır’a geldiğimizde hesabı sen ödersin.”

VI

Tantuninin ne olduğunu ilk o gün öğrendim.

Emrah abi, “Dene, seversin,” dedi. Dediği gibi gerçekten de lezzetliydi.

Yemekten sonra beni otogara götürdüler. Yine harçlık koydular cebime. İyice mahcup olmuştum ama dinlemediler. Sarıldık, ağlaştık ve vedalaştık. Amed’de, Newroz’da buluşmak üzere. Tıpkı yıllar öncesinde olduğu gibi otobüs hareket edinceye kadar yine beni bekleyip el salladılar.

Ailemden kopmuş gibi, içimde bir buruklukla yola çıktım.

Özlem ablanın hediye ettiği cep telefonu, trenin ve Kadriye teyzenin hediyesi olan o ışıklı ayakkabıların yanındaki yerini alacaktı yıllar içinde. Hâlâ da durur bende üçü de.

Amed ve Newroz Pîroz Be!

I

Üç yıl birbirimizi görmedik. Ama telefonla sık sık görüştük. Onları 2010 Newroz'una davet ettiğimde sevinerek kabul ettiler. Heyecandan yerimde duramıyordum. Ya onları iyi ağırlayamaz ve memnun edemezsem diye kalbim pır pır titriyordu. Onlara Diyarbakır'ı gezdirmek için bir akrabamızdan arabasını emanet olarak aldım.

Özlem ablayla Emrah abi Newroz'a dört gün kala, uçakla Diyarbakır'a geldiler. Nasıl sevinçliydim anlatamam. Diyarbakır'ın kar beyazı bulutlarla beneklenmiş mavi göğünde kanat çırpıyordum. Kadriye teyze ise biraz rahatsızlanmış ve gelememişti. Üzgündü.

Emrah abi onu havaalanından arayarak, "Anne biz geldik," dedi, sağlığını sorup Özlem ablanın selamını söyledi, sonra da telefonu bana verdi. Kadriye teyzenin sesi yorgundu, "Nasılsın çocuğum, iyi misin?" dedi.

"İyiym teyze, seni de bekliyordum... Gelmedin!"

"Çınar'ım, çocuklar sana anlatırlar, bir rahatsızlık geçirdim. Bu yüzden geledim. Başka bir zaman gelirim, söz. Kendinize iyi bakın ve yanınızdaymışım gibi eğlenin."

“Olur,” dedim. İçim burkalsa da. Özlem abla anlattı. Kadriye teyze ağır bir kalp krizi geçirmiş ve birkaç gün hastanede kalmıştı. Doktorlar uçağa binmesini yasaklamışlardı.

Emrah abiyle, Özlem ablanın Diyarbakır’a gelmekten ne kadar mutlu olduklarını görmek için gözlerine bakmak yeterliydi. Hoşnut ve neşeliydiler. Kadriye teyzenin yokluğu bana burukluk verse de ben de onlarla seviniyordu.

Kahvaltı için ikisini hemen Hasanpaşa Hanı’na götürdüm. Masamız serpmekle kahvaltıyla donatılırken Özlem abla, “Ooo Çınar Bey,” diye takıldı bana. “Devrimciyim diye hava atıyorsun, ama orta sınıf alışkanlıklarını da dolu dolu yaşıyorsun! Hangi yoksulun evinde böyle bir kahvaltı var?” Kürtlerin misafirperverliğiyle övünecektim ki onların Sakarya’da bana gösterdikleri ilgiyi hatırlayıp sustum.

Emrah abiyle Özlem abla etrafı merak dolu bakışlarla incelerken, sohbetimiz Diyarbakır’ın tarihi yerleri üzerine yoğunlaştı. Onlara kahvaltıdan sonra Sülükhan’a gitmeyi teklif ettim.

Emrah abi, “O hanın özelliği nedir?” diye sordu.

“Tarihte kervanların konakladığı bir yerdir. Bir de şarabı meşhurdur,” dedim.

Özlem abla taşı yine gediğine koydu, “Çınar Bey,” dedi. “Şimdi de şarap ha!” Karşılıklı gülüştük. “Ben orada şarap değil Kürt kahvesi içiyorum,” dedim. Özlem abla, “Ya Karaçocuk, hiç değilse kahvede milliyetçilik yapma!” dedi gülerken. Ben hiç altta kalır mıyım, “Sizde Türk kahvesi var da bizde Kürt kahvesi olmaz mı?” diye muzipçe cevabımı hemen araya sıkıştırdım.

Sonra Bakırcılar Çarşısı’ndan geçerek Sülüklühan’a gittik. Sülüklühan’ın mimarisine hayran kaldılar. Özlem ablanın elinden fotoğraf makinesi düşmüyordu. Epey fotoğraf çekti. Hanın içi kadınlı erkekli bir müşteri kalabalığıyla doluydu. Bir masaya oturup kahve ısmarladık. Özlem abla sigarasını yaktı.

Emrah abi, “Çınar, Özlem’e şu sigarayı bıraktıramıyorum, sen bir şeyler söyle de belki bırakır,” dedi.

Özlem abla süzgün bir bakışla boynunu büktü. “Ama Emrah’ım, şimdi keyifli bir anımdayım, bırak da tadını çıkarayım.” dedi.

“Abla, Emrah abi haklıdır,” dedim. “Bu zehri içerek kendinize zarar veriyorsunuz.”

“Erkek dayanışması ha! Şimdi şu kadın kalabalığını imdada çağırır, ikinizi de bir güzel pataklattırım,” diye işi gırgıra verdi. Kahkahalarla güldük. Yan masadakiler bize tuhaf tuhaf baktılar.

Bu sırada kahvelerimiz gelmişti. Kahvesini yudumlayan Özlem ablaya, “Nasıl Kürt kahvesini beğendin mi?” diye sordum. “Beğendim ama yine de bizim Türk kahvesi kadar değil,” dedi gülerek. “Ama bu şaka tabi, gerçekten çok beğendim, teşekkür ederim Karaçocuk.”

Handa bir saat kadar oturduk. Özlem abla yorgun olduğunu söyleyince, kalkıp iki öğrenci arkadaşımın Bağlar Bayramoğlu Sitesi’nde, kirada oturdukları eve gittik. Ev öyle fakir öğrenci evi değildi. Bir ailenin rahatlıkla kalabileceği bir zenginlikle döşenmişti. Arkadaşlarım misafirlerim kalsın diye anahtarı bana bırakıp başka bir arkadaşımızın evine geçmişlerdi.

Arabayı onlara bırakarak, saat üç gibi görüşmek üzere sözleştik. Kalbim neşeyle çarpıyordu. Özlem ablayla, Emrah abiyi hoşnut etmek beni çok mutlu etmişti.

II

Bizim evde heyecanlı bir bekleyiş vardı. Annem, babam, abalarım ve kız kardeşlerim merakla misafirlerimizin yolunu bekliyorlardı.

Saat üçü sabırsızlıkla bekledim. Onları almaya gittiğimde ise çoktan hazırlanmışlardı. “Sizi öncelikle tarihi yerlere götürmek istiyorum,” dedim. “Peki,” dediler. Arabayı Emrah abi kullanıyordu. Önce yedi bin yıllık Diyarbakır Surları’nın yetmiş altı burcundan en büyüğü olan Keçiburcu’na gittik.

Emrah abi, Keçiburcu’nun tarihini sordu. Bilmediğimi söyleyince, Özlem abla, “Ya Karaçocuk, sen nasıl Diyarbakırlısın?” diye

bana takıldı. Utandım, yüzüm kızararak başımı öne eğdim. İlk işim, internetten Keçiburcu'nun tarihine bakmak olacaktı.

Sonra surların üstüne çıktık. Emrah abi de benim gibi yükseklikten korkuyordu. İkimiz yüreğimiz ağzımızda surlara çıktık. Özlem abla ise surlarda bir dağ keçisi çevikliğiyle dolaşıyor, bizimle dalga geçiyordu.

Surlardan bakınca Hevsel Bahçeleri göz kamaştıran manzarasıyla nefes kesiyordu. Özlem ablayla Emrah abi o muazzam güzellikten çok etkilenmişlerdi. Özlem abla onlarca fotoğraf çekti. Beni ve Emrah abiyi yükseklikten korkmuş halimizle çekerken bir yandan da kahkahalarla halimize gülüyordu.

Surlardan sonra Ongözlü Köprü'ye gittik. Oradan Kırıklar Dağı'nı gösterdim. Bu defa Özlem abladan geçer not aldım, çünkü bölük pörçük de olsa Kırıklar Dağı'nın ve köprünün tarihini anlatabilmiştim.

Suzan Suze türküsünün Kırıklar Dağı'nı anlattığını söylediğimde, Özlem ablanın gözleri kocaman büyüdü, "Vay şu işe bak!" dedi. "Suzan Suze türküsünü hep duygulanarak dinlerim. Kırıklar Dağı'nı anlattığını bilmiyordum!"

Bu sırada gelin ve damatlar düğün kıyafetleri içinde gelip köprüde fotoğraf çektiriyorlardı. Özlem abla, "Böyle bir gelenek mi var?" diye sordu.

"Evet, böyle bir gelenek var," dedim. "Bu köprünün genç evlilere uğur getirdiğine inanılıyor."

"O halde," dedi Özlem abla, "Emrah'ımla ikimizin fotoğrafını çek." Emrah abiyi de yanına çağırdı. Dicle Nehri'ni arkasına alarak, Emrah abinin elini göğsüne koyup başını omzuna yasladı. Fotoğraf makinesinin düğmesine basıp bir poz çektim. Özlem abla, "Karaçocuk, daha çok çek, çok çek ki daha çok mutlu olalım. Buna öyle çok ihtiyacım var ki," diye sürdürdü. Emrah abiyi defalarca öptü, ben her karesini çekerek o anı ölümsüzleştirmeye çalıştım. Sonra bir adım geri çekilerek, Emrah abiyi iki elinden tutup seyretti, Emrah abiyi "Beni mutlu ettiğin için sana minnettarım,"

dedi. Belki babasından, belki hayatından ama Özlem abla orada çok duygulandı. Yanağında iki damla yaş süzülüverdi. Emrah abi, Özlem ablanın ellerini öpüp kalbinin üstüne koyarken, “Sevdiğim,” dedi, “Sen hayatımın güneşisin.” Onlar huşu içinde kucaklaşıırken, ben makinenin düğmesine defalarca bastım.

Ongözlü Köprüsü’nün yanındaki çay ocaklarına oturduğumuzda vakit artık akşam üzeri olmak üzereydi. Dicle Nehri ihtişamıyla gözleri esir alıyordu. Bir süre sessizlik içinde kıpır kıpır ışıldayan Dicle’yi seyrettik. Acaba kaç bin yıldır böyle yorulmak bilmeden akıp duruyordu? İnsanlık tarihinde derin izler bırakan Sümerlerle nasıl bir mazisi vardı? Diyarbakır, Amed, kadim zamanların iziyle akşama hazırlanıyordu.

III

Kalktığımızda akşam güneşi Diyarbakır’ın gün batımını kızıla boyamıştı.

“Şimdi günün sürprizine gideceğiz,” dediğimde, Özlem ablayla Emrah abi merakla bana baktılar. “Ama az sabır. Göreceksiniz,” dedim.

Emrah abi tarif ettiğim yolda arabayı seri bir şekilde kullanıyordu. Yaklaşık on dakika sonra arabayı park yerine çekip indiğimizde Özlem abla, “Aaa!” diye hayretle çığlık attı neredeyse. “Ama burası, Gazi Köşkü!” Onları o eski köşke getirmiştım. Emrah abi, “Gazi Köşkü! Diyarbakır’da böyle bir köşkün olduğunu bilmiyordum,” dedi şaşkınlıkla. Özlem abla merakla büyümüş gözlerle tabelaya uzun uzun bakıp, “Günün en güzel sürprizi!” dedi.

Köşkün bahçe kapısından içeri girerken, “Burası adını acaba nereden almış?” diye sordu Emrah abi. “Atatürk, Diyarbakır’a geldiğinde burada kalıyormuş, o yüzden bu adı vermişler,” dedim. Özlem abla çok heyecanlanmıştı. Emrah abiyle el ele köşkü dolaşırken yine pek çok fotoğraf çekti.

Köşkten çıktığımızda sokak lambaları Diyarbakır akşamını altın sarısına boyamıştı. “Şimdi yemeğe gideceğiz,” dedim. “Diyarbakır

ciğeri meşhurdur, ister misiniz?" Özlem abla gülerek, "Ağanın eli tutulmaz, nereye istersen oraya gideriz," dedi. O halde Dağkapı Ciğercisi'ne gidecektik.

Dağkapı Ciğercisi her akşam olduğu gibi yine müşterilerle doluydu. İçeriye yanık yağ kokusu ve pişmiş ciğerden yayılan kesif bir duman kaplamıştı. "Dışarıdan Diyarbakır'a gelenler mutlaka burada ciğer yerler," dedim. Birer porsiyon ciğer ve ayran istedik. Mekâna hayran kaldılar. Emrah abi ile Özlem abla daha önce hiç böyle bir yerde ciğer yememişlerdi. Ciğeri ve ayranı çok beğendiler. Birer porsiyon daha istediler. Beğenmişlerdi.

Yemekten sonra çay içerken, garsondan hesap istedim. Garsonun getirdiği hesap kutusunu Emrah abi uzanıp hızla kaptı. Bu olacak şey değildi, bizim adetlerimizde misafire hesap ödettirilmezdi. Yerimden kalkıp Emrah abinin elindeki kutuyu almaya çalıştım, Özlem abla, "Karaçocuk, lütfen oturur musun yerine! Öğrenciye hesap mı ödetilir?" diye çıkıştı. "Olur mu öyle şey abla, misafirsiniz," dedim ve bir kaplan gibi Emrah abiye doğru atıldım. Diğer müşterilerin de dikkatini çeken bir boğuşmadan sonra zafer benim oldu. Hesabı onlara kesinlikle ödettirmezdim.

Ciğerciden çıktıktan sonra, "Şimdi de Fiskaya'ya gidelim," dedim.

Özlem abla, Karaçocuk, Diyarbakır'ı dolaşmaktan başım döndü. Bugünlük bu kadar yetsin. Yarın devam edelim," dedi.

"Peki abla, siz bilirsiniz," dedim ve onları kaldıkları eve bıraktım. Bizim ev ise misafirlerimizi sorup duruyordu, nefeslerini tutmuş, onları bekliyorlardı.

IV

Ertesi gün dışarıdan kahvaltılık malzemeler alıp soluğu saat on gibi kaldıkları evden aldım. Çoktan uyanmış ve hazırlanmışlardı. "Kahvaltı için isterseniz bugün Çayönü'ne gidelim. Fiskaya'ya ise yarın gideriz," dedim. Emrah abi, Çayönü'nün özelliğini sordu. "Çayönü ilk insanlardan kalma kalıntıların olduğu tarihi bir yerdir," dedim. Çok heyecanlandılar. Arabada programa Eğil ve Ergani'yi de dâhil ettik.

Emrah abi, “Eğil’in tarihi bir özelliği var mı?” diye sordu. “Evet var,” dedim. “Eğil tarihte bir peygamberler şehridir ve ayrıca üzümleriyle de meşhurdur.”

Şehirde bir tur attıktan sonra Eğil Barajı’na gittik. Barajda bir tekne kiraladık. Özlem abla mutluluktan kabına sığmıyordu, bı-raksalar uçacaktı. Emrah abinin sevgi taşan gözleri hep onun üstündeydi.

Tekne turundan sonra bir balıkçı lokantasına gittik. Önceden Emrah abiyle hesabı ödemeyeceği konusunda pazarlık yaptım. “Tamam, patron sensin,” dedi.

Balıklar barajda yakalanıyor, pişirilip öyle servis ediliyordu. Özlem abla yakalanan balıkların can havliyle çırpınıp kendilerini kurtarma gayretlerini görünce, “Zavallı hayvanlar,” dedi. “Kendimi şimdi bir katil gibi hissettim. Vazgeçtim, balık yemeyeceğim.”

“Büyüklerimiz hayvan katlinin Allah tarafından insanlara helal kılındığını söylerler,” dedim.

Özlem abla, “İnanma o masallara,” dedi. “İlk insanlar karınlarını avladıkları hayvanların etiyle doyuruyorlardı. O zaman Tanrı’nın varlığı bilinmiyordu. Ve Tanrı da varlığını belli edecek bir emare göstermiyordu. Tanrı fikri binlerce yıl sonra ortaya çıktı. O halde hayvanların katlinin Tanrı tarafından helâl edildiği sözü bir zırvadır.”

Emrah abi gülerek, “Tövbe, tövbe, yani Tanrı sonradan mı dünyaya geldi?” dedi. Özlem abla ise “İnsanoğlunun, insan kızının icatları çok!” diye yanıtladı.

Özlem abla tüm ısrarlarımıza rağmen balık yemedi, sadece kahvaltılık bir şeyler atıştırdı.

Yemekten sonra akrabalarımızın olduğu bir köye gittik. Gittik çünkü, köyün üzümlerinin dünyada eşi ve benzerinin olmadığı söylenirdi. Akrabalar bizi sıcak bir misafirperverlikle karşıladılar. Evlerine davet edip soğuk ayran, tandır ekmeği, bal ve lor ikram ettiler. Köyün kadınlar neredeyse hiç Türkçe bilmiyorlardı. Özlem ablayla Kürtçe konuşarak anlaşmaya çalıştılar.

“Kapımız her zaman size açıktır. Ne zaman isterseniz gelin misafirimiz olun,” diyorlardı. Özlem abla bana dönerek, “Ne diyorlar?” diye sordu. O gün çocuksu bir şımarıklık vardı üstümde. “Sana küfrediyorlar,” dedim. Özlem abla elime geçen fırsatı iyi değerlendirdiğimi fark etmişti, “Karaçocuk, çok kötüsün!” diye yarı gülerek sitem etti.

Dışarı çıktığımızda kendimizi meraklı gözlerin kuşatmasında bulduk. Evin önü kadınlı erkekli bir kalabalıkla dolmuştu. Erkekler bizimle el sıkışırken, kadınlar itişip kakışarak Özlem ablaya sarılıp öptüler.

Çocuklar ise kenardan merakla bizi izliyorlardı.

Emrah abi çekingen davranıyordu, ama Özlem abla erkek, kadın ayırmadan herkese dokundu, çocukları tek tek öptü, cüzdanından çıkardığı kâğıt bir parayı bir teyzeye vererek, bakkaldan çocuklara şekerleme almalarını rica etti.

Sonra kalabalığa el sallayarak vedalaştık. Birkaç teyze ve amcayla birlikte bağa gittik. Kendimizi bağda bir kuş cenneti içinde bulduk. Tepemizde leylekler ve kartallar geniş kanatlarıyla mutlu mutlu gezinirken; sığırcıklar, saksaganlar, kargalar, pepuklar, serçeler ve daha çeşit çeşit, renk renk kuşlar daldan dala uçarak, kendi dillerinde şarkılar söylüyorlardı. Olağanüstü bir orkestraydı. Özlem abla, “Lütfen bir dakika durun,” dedi, gözlerini kapatarak, mest olmuş bir şekilde o eşsiz müziği dinledi.

Ben kulaklarımda o muazzam armoniyle Özlem ablaya, “Bak, her kuş kendi dilinde şarkılarını söylüyor, ama bizim dilimiz yasa,” demek istedim, ama sonra vazgeçtim. Çünkü onlar daha Diyarbakır’a gelmeden siyaset konuşmamaya karar vermiştim. Bir de zaten Kürtlerin hakları konusunda duyarlıydılar. Çok iyi biliyordum ki, bana hak vereceklerdi.

Üzümlerin turuncuya kaçan farklı bir renkleri vardı. Bol bol yedik.

Köyden ayrıldığımızda akrabalar bize bir sepet dolusu pestil, pekmez, incir ve kesme, bir sepet dolusu da üzüm armağan ettiler.

Özlem ablayla Emrah abi, “Olmaz,” dediyeler de ısrarlar karşısında uzun uzun teşekkür edip hediyeleri kabul ettiler. “Bunları Diyarbakır hediyesi olarak Kadriye teyzeye götürün, mutlu olur,” dedim. “Uçakta nasıl olur ki?” diye sordu Özlem abla. “Hiçbir şey olmaz, iki paket yaparız,” diye ekledim.

Emrah abi ile Özlem abla akrabaların yakın ilgisinden ve cömertliklerinden çok etkilendiler. Özlem abla, “Ne güzel insanlar! Kürtler çok sıcak insanlar, bu kadar olduğunu bilmiyordum,” dedi. Emrah abi, “Bence de öyle, burada hiç yabancılik hissetmedim,” diyerek onu onayladı. Onları öyle mutlu görünce ben de insanlarla gurur duydum. Göğsüm kabarmıştı.

Daha sonra da Çayönü’ne gittik. Çayönü tarihi kalıntıların toprağa gömüldüğü çorak bir yerdi. Özlem abla şaşkın şaşkın etrafa bakarken hayal kırıklığına uğradığını söyledi. Bu defa takılma sırası bendeydi. “Abla yoksa Homo Erektus’u mu görmeyi umuyordun?”

“Seni kötü çocuk,” dedi, katıla katıla güldük.

V

En sonunda o mutlu an gelmişti. Köy dönüşü bizim eve gittik. Evimiz kabaran bir deniz gibi çalkalanıyordu. Annem ve babam, bana gösterdikleri ilgi için öncelikle Özlem ablaya ve sonra da Emrah abiye defalarca teşekkür ettiler. Ablalarım ve kız kardeşlerim yanakları al al misafirlerimizin etrafında pervane olmuşlardı.

Özlem abla telefonla Kadriye teyzeyi arayarak, “Anne, Karaçocuk’un evindeyiz, herkesin sana çok selamı var,” dedi ve telefonu anneme verdi.

Annem, Kadriye teyzeyle biraz sohbet etti, sonra babam aldı telefonu. Otuz senelik bir ahbaplıkları varmış gibi sohbet ettiler. Telefonu kapatırken, “Özlem Hanım ve Emrah Bey bize emanettir, hiç merak etmeyin siz Kadriye Hanım, geçmiş olsun,” dedi.

Annem yöresel yemeklerimizden hazırlamıştı. Emrah abiyle Özlem abla yemekleri beğenerek yediler. Onları hoşnut etmek beni ve ailemi çok mutlu etmişti.

Yemekten sonra evimizin olduğu sokak neredeyse bize aktı. Komşularımız Sakarya'dan gelen misafirlerimizi merak ediyorlardı. Çocukken yaşadıklarımı, Kadriye teyzenin, Özlem ablanın bana sahip çıkışlarını babam herkese anlatmıştı.

Kadınlar, Özlem ablayı, erkekler de Emrah abiyi öperek, "Hoş geldiniz," dediler. İkisi de sevinçli bir ilgi seliyle kuşatıldılar ve bundan da olabildiğince memnun kaldılar.

Bir saat kadar süren canlı bir sohbetten sonra kalktık, Özlem abla ve Emrah abi herkesle el sıkışıp vedalaştılar.

Dışarı çıkarken kendilerini ailem ve komşularımızla buluşturduğum için bana teşekkür ettiler.

VI

Akşam vaktini Sanat Sokağı'ndaki kafelerde çay kahve içerek geçirdik.

Diyarbakırlılar kafelerin önündeki taburelere öbek öbek oturmuş, tespih sallayıp sohbet ederek günün keyfini çıkarıyorlardı.

Akşam, Sanat Sokağı'na yakın bir yerde Süryani şarabı içip canlı müzik dinledik. Tabii ki Kürtçe'ydi. Şarkıları söyleyen sanatçı verdiği molada masamıza gelip misafirlerimizle sohbet etti. Çok mutlu oldular. Özlem abla, "Sözlerini anlamasak da sesiniz ve yorumunuz çok güzel," dedi. Sanatçı teşekkür etti, "Bazı Kürtler de anlıyorum, ama konuşamıyorum diyorlar. Ne güzel ki, siz anlamıyorsunuz, fakat beğeniyorsunuz," dedi. Emrah abi her müzikte güzel bir duygu bulduğunu söyledi ve onu yürekten şarkıları için kutladı.

Program yeniden başlayınca, Özlem abla, "Bizim için sevdiğin bir türkü iste," dedi bana. Ben de *Lé Lé Rihé* türküsünü istedim.

Sanatçı da sağolsun, türküyü coşkuyla söyledi.

Lê lê rihe, rihe min î
 Tu şêrîka emre min î
 Tu şerîka mala min î rihê min
 Bişev biroj ez xew nakim
 Qeymiş nakim te şîyar bikim
 Ji eyb û şerman ez dey nakim rihê min
 Lê lê rihê, rihê min î
 Tu avê binê, ez birçî me, tu nan pêje
 Ez yêtim e rihê min
 Lê lê rihê, rihê min î
 Tu kevoka ser hêlinê
 Kela germa vê havînê rihê min
 Lê lê rihê, rihê min î
 Xew şêrîn e
 Eşqa dilan tu biqewîne
 Xewa giran direvîne, rihê min¹

Bu türkûyle içerde alkış tufanı koptu.

Özlem abla coşarak ayağa kalkıp tilili çaktı. Emrah abi de o güzel anı hemen fotoğraflar çekerek ölümsüzleştirdi. Sanatçı daha sonra hareketli parçalar okudu. Özlem abla sahneye fırlayarak keyifle oynamaya başladı. Beni ve Emrah abiyi de yanına çağırırdı. Onun coşkusu salonu da hareketlendirdi, sahne bir anda dalgalanmaya başladı.

Geç saatlere kadar eğlendik. Onları mutlu bir yorgunlukla eve bıraktığımda gece yarısıydı.

O gece, uzun zaman sonra güzel rüyalar gördüm.

Lê lê Ruhum, Ruhumsun / Sen ömrümün ortağsın / Sen evimin arkadaşsın,
 Ruhumsun / Ne gece ne gündüz uykum geliyor / Kıyamıyorum seni
 uyandırmaya, / Utandığımdan ses etmiyorum, Ruhum. / Lê lê Ruhum, Ru-
 humsun / Su getir, açım, ekmek pişir bana / Ben yetimim, ruhum / Lê lê
 Ruhum, Ruhumsun / Sen yuvadaki güvercinsin / Bu yaz sıcağında, Ruhum
 / Lê lê Ruhum, Ruhumsun / Uyku tatlıdır / Sen sağlamaştır gönüldeki aşkı
 / Derin uykudan uyandırıyor, Ruhum.

VII

Sabah Özlem ablanın telefonuyla uyandım. “Uykucu çocuk hadi kalk, seni bekliyoruz.” Rüyalara dalmışken uyuyup kalmıştım. Te-laşla fırladım evden.

O gün Fiskaya’ya gittik. Gözde kafelerden biri olan Roj Kafe’de çay ve kahve içtik. Emrah abi, Roj’un anlamını sordu. “Roj, gün demektir,” dedim. Özlem abla da Fiskaya adını nereden almış?” diye sordu. “Belli bir tarihi yok,” dedim. “Bu mahalle çoğunlukla köyleri yakılanlardan oluşuyor.”

“Bu köy yakma meselesi çok dilendirildi,” dedi Özlem abla. “Oldu mu böyle şeyler? Devlet gerçekten köy yaktı mı?”

“Abla bunun gizlisi saklısı yok ki,” dedim. “Bir değil, binlerce köy yakıldı. Bunu artık devlet de inkâr etmiyor.”

Özlem abla başını dalgınlıkla iki yana salladı, “Bunu anlamıyorum ve anlamak da istemiyorum,” dedi.

Sohbet sırasında Mehmet abi ile Ramazan abinin yattıkları mezarlığı gösterdim uzaktan. Özlem abla içinde bir dinamit patlamış gibi irkilerek mezarlığa baktı. Yüzü soldu, bakışları bir keder bulutuyla gölgelendi. İki üç dakika kadar öylece kaldı.

Düşüncesizlik edip mezarlığı gösterdiğime pişman olmuştum.

Sonra derin bir uykudan uyanmış gibi dönüp boş gözlerle bana ve Emrah abiye baktı. Başka bir dünyaya göçmüştü sanki.

Yıkık bir sesle, “Hani’ye gidebilir miyiz?” diye sordu. Belli ki, babasının hatıraları canlanmıştı kafasında; onun ayaklarının değdiği ve nefesinin sindiği yerleri görmek istiyordu.

“Elbette, istiyorsanız gideriz,” dedim.

Düştük Hani yoluna...

VIII

Özlem abla yol boyunca tek kelime etmedi. Arabanın arka koltuğuna büzülüp kendini kollarıyla sımsıkı sararak neredeyse kasatı oturdu.

Bir saat sonra vardık Hani'ye. Zümrüt yeşili çiçekli tepelerle çevrili olan Hani esmer insanlarıyla alışıldık koşuşturma içindeydi.

Araba için bir park yeri bulup şehrin ana caddesine çıktık. Özlem abla arabadan inince, Kadriye teyzeyi aradı. Ağıt gibi yakan bir sesle, "Anne ben Hani'deyim, babama geldim," dedi. Araları na kahreden bir suskunluk girdi. Bir dakika kadar öylece kaldılar, Özlem abla hüngür hüngür ağlayarak telefonu kapattı. Sonra kollarını -ağır bir hastalık geçiriyormuş gibi- göğsünde kavuşturarak caddede ağır adımlarla ilerlemeye başladı. Şehri ve etrafını kuşatan tepeleri matemli gözleriyle santim santim taradı.

Emrah abi ve ben de dalgın bir halde, Özlem ablanın iki yanında yürüyorduk. Özlem abla gözlerinde uçuşan hayallerle babasını arıyordu. Yürüye yürüye babasının son görev yaptığı yere, Hani Askeri Kışlası'na vardık. Özlem abla kışlanın nizamiye kapısından içeri bakarken, "Ah, ah baba! ne işin vardı, ne işimiz vardı bu ölüm diyarında?" dedi ve hıçkırıklarla sarsılarak başını benim omzuma dayadı. Ben ne yapacağımı ve onu teskin etmek için nasıl davranacağımı bilmiyordum. Neyse ki Emrah abi gelip onu kucakladı, başını şefkatle öperek okşadı. Özlem abla, Emrah abinin göğsünde ağıt yakarak hüngür hüngür ağlamaya devam etti.

Nizamiye kapısındaki nöbetçi asker, "Burada durmak yasak!" dedi, buyurgan, sert ve kırık bir Türkçeyle. Özlem abla başını Emrah abinin omzundan kaldırdı, askeri kışladan içeriye ıstırap dolu yaşlı gözlerle bir defa daha baktı ve boynu bükük bir halde yüzünü şehre döndü.

Hani işte bu kadardı.

IX

Yolda dönerken de o suskunluğu devam etti. Arabanın arka koltuğunda gözleri kederle dalıp dalıp gitti.

Diyarbakır'a döndüğümüzde öğleden sonraydı. Acıkmıştık. Ama özlem abla "İştahım yok, yemek yemeyeceğim," dedi. Emrah abiyle benim ısrarlarımız da bir işe yaramadı. "Beni lütfen eve bırakın, siz yemeğinizi yiyin," dedi.

Emrah abi, “Ben de seninle eve geliyorum,” dedi. “Hayır Emrah, sağolasın” dedi. “Ben biraz yalnız kalmak istiyorum.”

Onu eve bıraktıktan sonra Emrah abiyle bir kebabçı lokantasına gittik. Bir şeyler yerken, “Mezarlıklar Özlem’i böyle darmadağın ediyor, umarım çabuk toparlanır,” dedi Emrah abi.

“Keşke mezarlığı göstermeseydim. Benim yüzümden oldu,” dedim. Üzülmüş ve suçluluk duymuştum.

“Oldu bir kere Çınar’cığım, yapılacak bir şey yok.”

“Eve dönüp Özlem ablaya bakalım mı?”

“Yok,” dedi Emrah abi. “Böyle zamanlarda yalnız kalmak istiyor.”

X

Yemekte Emrah abiye, Garbis ile Nazé’nin hikâyesini anlattım. Çok etkilendi, “Acaba onunla tanışmam mümkün mü?” diye sordu. Garbis abiyi üzmüş olur muyuz diye önce tereddüt ettim, sonra da “Peki gidelim,” dedim.

Şehrin işlek caddelerinde yürüyerek, Garbis abinin hapisane arkadaşıyla birlikte boncuk işi yaptığı yere gittik. Ne var ki, Garbis abi yoktu. Arkadaşı, “Az önce çıktı, isterseniz bekleyin, ama biraz geç gelir,” dedi. Her zamanki gibi Nazé’nin hayaliyle baş başa olacağı Aşıklar Tepesi’ne gitmişti.

Emrah abi duvardaki karakalem resimde etrafa hüznün saçan Nazé’ye uzun uzun baktı, sonra da Garbis abinin arkadaşına dönüp, “Ben Sakarya’dan geldim, ismim Emrah. Lütfen Garbis kardeşimize selamlarımı söyleyin,” dedi.

Arkadaşı çay içmemiz için ısrar ettiyse de teşekkür edip geri döndük.

XI

Ertesi gün Newroz bayramıydı. Tüm ülkede gözler Diyarbakır’da yapılacak Newroz kutlamasına çevrilmişti.

Özlem abla hâlâ toparlanamamıştı; gözleri sönük, yüzü ise kül rengindeydi. Kanı çekilen dudakları bir güz yaprağı gibi kurumuştı.

Kutlama her zamanki gibi Bağlar'daki Newroz Parkı'nda yapıldı. Medyada sonradan çıkan bazı haberlere göre o gün kutlama alanına bir milyon insan toplanmıştı.

Üçümüz polisin arama bariyerlerinden geçerek insan denizine karıştık.

Newroz ateşi yakılmış, alevler kızıl dilleriyle göğü harlıyordu. Sahneye Mazlum Doğan'ın dev bir posterı asılmıştı. Yeşil, kırmızı ve sarı renkler meydanda el ele vermiş, kanat çırpıyorlardı. Yer gök taşkın bir neşeyle inliyordu.

Sanatçılar sahnede hareketli türküler söylüyor; kadın, erkek, yaşlı, genç... yüz binlerce insan, rüzgâra yelken açmış bir deniz gibi dalgalanarak halay çekiyorlardı.

Bu müzik şöleninde herkes çılgınca eğlenirken, bir tek Özlem abla matemli bir durgunluk içindeydi. Hava sıcak olmasına rağmen üşüyormuş gibi büzülerek kollarına sarınmış, başını omuzlarının arasına gömmüştü. Kendilerinden geçmişçesine eğlenen insanlara iç çekerek bakarken, burnunun kanatları can çekişen bir kelebeğin kanatları gibi titriyordu. Alanı dolaşırken, Emrah abiyle beni unutmuş gibiydi.

Böyle iki saat kadar alanda kaldık.

XII

Uçağın kalkma saati yaklaşmıştı. Kutlama alanından çıkıp, evden valizlerini aldık ve havaalanına gittik.

Özlem abla havaalanında beni kucaklayıp, "Karaçocuk her şey için teşekkür ederiz," dedi, yaşlı bir sesle.

Emrah abi de beni kucaklayıp, defalarca teşekkür etti. Sonra el ele verip X-ray cihazına yürüdüler. Arama bariyerinden geçtikten sonra dönüp bana el salladılar.

Özlem ablanın geçirdiği zelzele beni fena halde çarpmıştı.

Havaalanından döndükten sonra içimde karanlık bir uçurum ve anlamsızlıkla akşama kadar sokaklarda sürüklenip durdum.

Sonraki aylarda Kadriye teyze, Özlem abla ve Emrah abiyle telefonda uzun ve keyifli sohbetler ettik.

Ben bu arada -çok zor da olsa- sevdiğim kıza duygularımı açmıştım.

Birkaç ay sonra sevgilimle evlenmeye karar verdiğimizde, ilk işim mutluluğumu onlarla paylaşmak oldu. Haberi sevinç haykırılarıyla karşıladılar.

Onları düğünümüze davet etmek istiyordum. O günü şüphesizlikle bekleyeceklerini ve koşarak geleceklerini söylediler.

Telefondaki sohbetlerimiz neşe ve özlemle sürüp giderken, bir akşam Özlem ablanın facebook sayfasına bakınca, dehşetle irkil-dim. Bir arkadaşı ona başsağlığı dilemişti. Kafama kurşun yemiş gibi sarsılarak, telefona sarıldım. Özlem abla ağlamaktan kısılmış yorgun bir sesle, “Karaçocuk annemi kaybettik,” dedi.

O an içimde bir yanardağ patladı sanki. Yere çöküp tarif edilmez bir acıyla hüngür hüngür ağladım.

Ah, ne yazık... Dünyadan bir melek göçmüştü. Gökler acı bir çığlıkla uğulduyor, güneş kapkara bir bulut dağının ardında göz-yaşı döküyordu.

Kadriye teyze vasiyeti üzerine son gecesini eşi Bilal’in yatağın-da geçirmişti.

Son ve mutlu bir gece...

Hepimizin, bu toprakların tüm acıları için.

"İnsan tuhaf bir varlıktı. Zamana ve ortama göre bazen bir serçe kadar ürkek ve mecalsiz, bazen de hırçın bir dağ gibi sert ve baş eğmez oluyordu. Bazen ölümden köşe bucak kaçardı, bazen de ölümü rahat bir yolculuğa çıkacakmış gibi sakinlikle karşılardı. Başka zaman ölüm düşüncesi herkes gibi onu da ürpertirdi. Ama şimdi öyle değildi. İçinde bir ses, "Kelepçe mi, yoksa ölmek mi?" diye soruyordu. O, "Ölmek!" diye cevap veriyordu."

Mahmut Alınak'ın gerçek bir hayat hikâyesinden yola çıkarak yazdığı DEĞİŞİM, iki abisini çatışmalarda kaybeden hapisteki Çınar'ın değişim serüvenini anlatıyor.

20 TL

ISBN: 978-605-2222-55-3

9 786052 222553